

Nota van Uitgangspunten t.b.v. de
actualisering en digitalisering
Bestemmingsplan Buitengebied
Gemeente Oost Gelre

BügelHajema

Plek voor ideeën

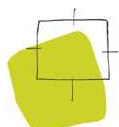
**Nota van Uitgangspunten t.b.v. de
actualisering en digitalisering
Bestemmingsplan Buitengebied
Gemeente Oost Gelre**

Inhoud

Nota van Uitgangspunten

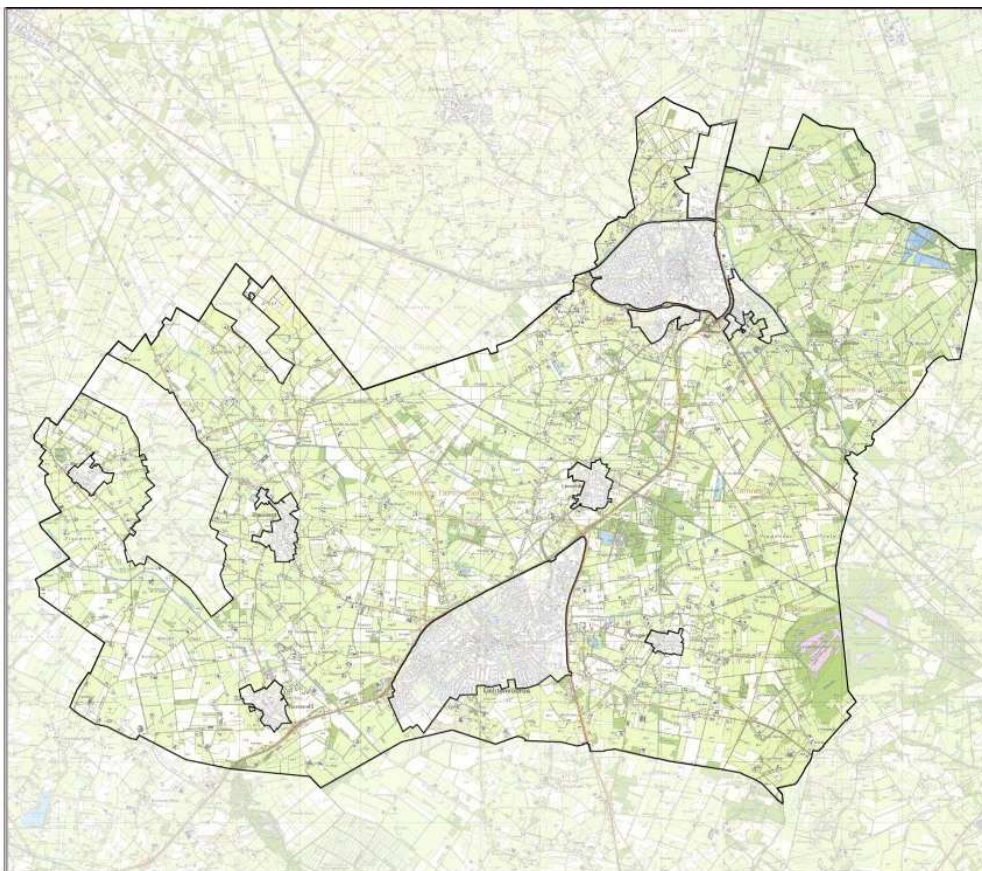
18 mei 2010

Projectnummer 179.00.01.01.00

Ideeën voor een plek

Overzichtskaart

Kaart Plangrens

Legenda

Ondergrond
plangrens

0 500 1000m

 BügelHajema
Plek voor ideeën

Inhoudsopgave

1	Inleiding	9
1.1	Aanleiding	9
1.2	Probleem- en doelstelling	9
1.3	De begrenzing van het plangebied	12
1.4	Wijze waarop het bestemmingsplan tot stand komt	13
1.5	Status en procedure van de Nota van Uitgangspunten	14
2	Beleidskader	17
2.1	Europees beleid	17
2.2	Nationaal beleid	17
2.2.1	Nota Ruimte	17
2.2.2	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	18
2.3	Provinciaal en regionaal beleid	19
2.3.1	Ontwerp Ruimtelijke Verordening Gelderland	19
2.3.2	Streekplan Gelderland 2005	19
2.3.3	Reconstructieplan Achterhoek en Liemers	21
2.3.4	Belvoir 3	23
2.3.5	Streekplanuitwerking Zoekzones Stedelijke Functies en Landschappelijke versterking	23
2.3.6	Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten Waardevol Landschap	24
2.3.7	Natura 2000	25
2.3.8	Het provinciale beleid rond de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	26
2.3.9	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	27
2.3.10	Regionale Structuurvisie (RSV) Achterhoek	28
2.3.11	Investeringsagenda Agrarische sector Baakse Beek - Veengoot	29
2.3.12	Functieverandering en hergebruik vrijkomende agrarische bebouwing	30
2.3.13	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	33
2.4	Gemeentelijk beleid	33
2.4.1	Toekomstvisie Oost Gelre	33
2.4.2	Gebiedsvisie De Schans	34
2.4.3	Wonen en werken in Lichtenvoorde 2015	34
2.4.4	Omgevingsvisie Groenlo	34
2.4.5	Beleid ruimere woningen	34
2.4.6	Landgoederenbeleid	35
2.4.7	Kampeerbeleid	35
2.4.8	Welstandsnota	36
2.4.9	Ruimtelijke visie Gebiedscommissie	36

	2.4.10	Cultuurhistorie	36
	2.4.11	Klimaatprogramma 2009-2012	37
	2.4.12	Wegenbeleidsplan	37
	2.4.13	Milieubeleidsplan	38
	2.4.14	Geluidbeleid	38
	2.4.15	Beleidsvisie Externe Veiligheid	39
	2.4.16	Bodem	40
	2.4.17	Geurbeleid	40
	2.4.18	Landschapontwikkelingsplan	41
	2.4.19	Een afzonderlijke visie op de LOG's	42
	2.4.20	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	42
2.5		Water	43
	2.5.1	Vierde Nota Waterhuishouding	43
	2.5.2	Waterplan Gelderland	44
	2.5.3	Stroomgebiedsvisie Achterhoek Liemers	44
	2.5.4	Waterbeheerplan 2010-2015	45
	2.5.5	Waterplan	45
	2.5.6	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	46
3		Uitgangspunten	47
	3.1	Inleiding	47
	3.2	Landschap, cultuurhistorie en archeologie	47
	3.2.1	Het plateau	48
	3.2.2	De overgangszone van drie dorpen en een stad	51
	3.2.3	Het nat	54
	3.2.4	Doorkijk landschappelijke en cultuurhistorische waarden - bestemmingsplan	56
	3.2.5	Archeologie	58
	3.2.6	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	59
	3.3	Natuur	60
	3.3.1	Inleiding	60
	3.3.2	Natuurgebieden	61
	3.3.3	Overige natuurwaarden in het buitengebied	62
	3.3.4	Soortbescherming en gebiedsbescherming	63
	3.3.5	Ontwikkelingen	66
	3.3.6	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	67
	3.4	Water	68
	3.4.1	Beschrijving van het watersysteem	68
	3.4.2	Watertoetstabel	69
	3.4.3	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	72
	3.5	Landbouw	73
	3.5.1	Bestaande situatie	73
	3.5.2	Knelpunten en ontwikkelingen	78
	3.5.3	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	80
	3.6	Bedrijven	82
	3.6.1	Bestaande situatie	82
	3.6.2	Knelpunten en ontwikkelingen	82

	3.6.3	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	85
3.7		Wonen	85
	3.7.1	Bestaande situatie	85
	3.7.2	Knelpunten en ontwikkelingen	88
	3.7.3	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	90
3.8		Recreatie	90
	3.8.1	Knelpunten en ontwikkelingen	91
	3.8.2	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	92
3.9		Maatschappelijke voorzieningen	92
	3.9.1	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	93
3.10		Infrastructuur	93
	3.10.1	Weg- en railverkeer	93
	3.10.2	Hoogspanningsleidingen	93
	3.10.3	Brandstofleiding	94
	3.10.4	Aanbevelingen voor het bestemmingsplan	94
3.11		Milieu	95
	3.11.1	Bodem	95
	3.11.2	Externe veiligheid	96
	3.11.3	Geluid	99
	3.11.4	Luchtkwaliteit	100

Bijlagen

Inleiding

1.1

Aanleiding

De gemeente Oost Gelre herzielt de vijf geldende bestemmingsplannen voor het buitengebied inclusief vele herzieningen en wijzigingen tot één actueel en digitaal Bestemmingsplan Buitengebied voor de gemeente. De gemeente besloot daartoe omdat zij, op grond van de Wro, over een actueel, digitaal (IMRO2008/ SVBP2008) en digitaal gepubliceerd (IMRO2008/ STRI2008) bestemmingsplan dient te beschikken. De geldende bestemmingsplannen zijn voor het merendeel ouder dan tien jaar. Gezien de wettelijke eisen en de huidige stand van zaken in de gemeente Oost Gelre is het noodzakelijk te starten met de actualisering en digitalisering van alle bestemmingsplannen in het algemeen, maar het bestemmingsplan buitengebied in het bijzonder.

1.2

Probleem- en doelstelling

Er is niet alleen een formele plicht de geldende bestemmingsplannen te herzien. Het geldende bestemmingsplanbeleid is op onderdelen onvoldoende toegerust om een goed antwoord te geven op de hedendaagse ruimtelijke vraagstukken. De veranderingen in het buitengebied vragen om een ander, meer actueel ruimtelijk kader. Deze veranderingen hangen samen met tal van ontwikkelingen in het buitengebied. Zo staat de agrarische functie in het gebied onder druk. De gemeente heeft te maken met ontwikkelingen in de landbouw, zoals schaalvergroting, verbreding en bedrijfsbeëindiging. Andere functies, zoals natuur, water en recreatie nemen in belang toe en vragen om andere ruimtelijke afwegingen.

Verrommeling van het buitengebied dreigt als gevolg van teruglopende agrarische activiteiten in met name kernrandzones in combinatie met de vraag naar een stukje grond voor kleinschalige activiteiten, bijvoorbeeld voor het houden van paarden of ander kleinvee. Uiteraard spelen er ook ontwikkelingen zoals verzoeken om inwoning of woningsplitsing onder andere in het kader van mantelzorg en vraagstukken zoals het behoud van de leefbaarheid op het platteland en de ruimtelijke aanvaardbaarheid van een biogas- of mestvergistingsinstallatie in het buitengebied.

Het beleid uit het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers, het Streekplan Gelderland 2005, de doelstellingen met betrekking tot het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in 2018, het beleid Zoekzones Stedelijke Functies en Landschappelijke Versterking, het rijksbeleid voor het Nationaal

PROBLEEMSTELLING

Landschap Winterswijk en Natura 2000-gebieden dienen vertaald te worden in bestemmingsplanbeleid.

Er zijn in het plangebied kwalitatieve verbeteringen mogelijk. Hierbij dient vooral te worden gedacht aan behoud van het landschap door het ondersteunen van de agrarische bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door middel van het bieden van mogelijkheden voor recreatieve nevenactiviteiten.

Al deze ontwikkelingen, beleidskaders en veranderingen in het buitengebied vragen om een ander, actueel ruimtelijk kader. Een actueel en digitaal bestemmingsplan, in combinatie met de nieuwe visie op het plangebied, opgesteld door de Gebiedscommissie, dient met de ontwikkelingen, de beleidskaders en de veranderingen rekening te houden.

De gemeente heeft mede om deze redenen aangegeven over een actueel en digitaal bestemmingsplan voor het buitengebied te willen beschikken.

DOELSTELLING

Op basis van voornoemde probleemstelling is het doel van het project te komen tot een 'actueel, digitaal en in hoofdzaak beherend bestemmingsplan voor het buitengebied':

- a. om te beschikken over een degelijk toetsingskader ten behoeve van de ontwikkeling van al bestaande functies (bebouwing en gebruik) en waarden in het buitengebied van de gemeente Oost Gelre;
- b. om ruimte te creëren voor ontwikkelingen die in de komende termijn te verwachten zijn of om ongewenste ontwikkelingen tegen te houden, mede gebaseerd op het ruimtelijk relevante beleid dat onder meer de landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's), het landschapontwikkelingsplan en het beleid voor functieverandering omvat;
- c. dat rekening houdt met al geplande projecten en initiatieven van de gemeente, andere instanties of particulieren;
- d. dat rekening houdt met de relevante milieuhygiënische en planologische aspecten en de gemeentelijke mogelijkheden en middelen om de uitvoering van het plan te waarborgen.

Een beherend bestemmingsplan betekent dat het plan een actuele planologische regeling van de bestaande situatie bevat. Bestaande rechten en plichten uit de geldende regeling worden zoveel mogelijk overgenomen en waar nodig aangepast aan de eisen en wensen van deze tijd. Dat wil overigens niet zeggen dat het bestemmingsplan uitsluitend de actuele situatie planologisch regelt. Het bestemmingsplan maakt een tweetal type ontwikkelingen mogelijk:

1. ontwikkelingen via de gebruikelijke flexibiliteitsbepalingen, zoals onthefingsregels en wijzigingsregels;
2. ontwikkelingen naar aanleiding van een concrete wens of verzoek, mits deze ruimtelijk voldoende zijn onderbouwd en positief zijn beoordeeld door het gemeentebestuur.

Overige ontwikkelingen worden, gelet op de veelal omvangrijke ruimtelijke ingrepen in het plangebied, de gewenste afstemming op en inpassing in het

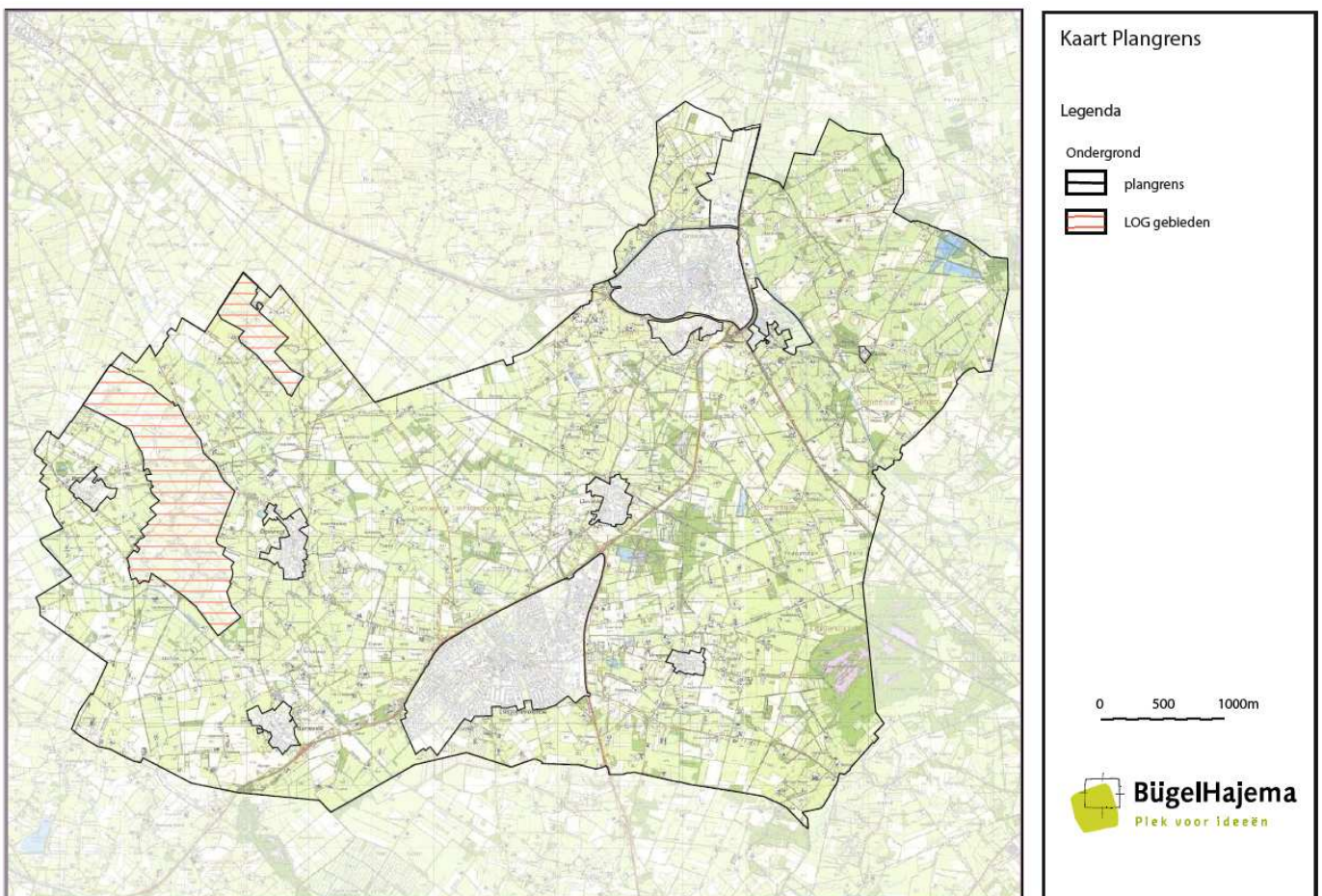
omringende landschap en de financiële en juridische complicaties, alleen mogelijk gemaakt via een afzonderlijke planherziening.

1.3

De begrenzing van het plangebied

Het plangebied van het Bestemmingsplan Buitengebied Oost Gelre en derhalve van deze Nota van Uitgangspunten omvat nagenoeg het gehele gemeentelijke buitengebied. Op kaart "Begrenzing plangebied" is de exacte begrenzing van het Bestemmingsplan Buitengebied aangegeven. De kaart 'Begrenzing plangebied' is tevens op A3-formaat in de bijlage opgenomen.

Voor beide landbouwontwikkelingsgebieden, aangeduid op de kaart 'Begrenzing plangebied', in het gemeentelijk buitengebied is een afzonderlijk bestemmingsplan in procedure genomen. De gemeente overweegt om dit bestemmingsplan te zijner tijd te integreren in het bestemmingsplan Buitengebied.

1.4 Wijze waarop het bestemmingsplan tot stand komt

Een belangrijke stap tot het opstellen van een bestemmingsplan voor het buitengebied is het uitvoeren van een inventarisatie naar de bestaande situatie en het verrichten van onderzoek naar ontwikkelingen in het plangebied. Het is immers een plicht ten behoeve van de toekomstige ruimtelijke ordening van het gebied onderzoek te verrichten naar de bestaande toestand. Deze onderzoeksplicht vloeit voort uit artikel 3:2 Awb op grond waarvan een bestuursorgaan bij de voorbereiding van een besluit de nodige kennis moet vergaren omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen. Tevens dient de gemeente onderzocht te hebben welke waarden er in het gebied in het geding zijn en wat de gevolgen van het plan voor deze waarden zijn, hoe deze gevolgen moeten worden onderzocht en getoetst¹.

Deze Nota van Uitgangspunten is één van de stappen om tot het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied te komen. Ten behoeve van de nota is het volgende onderzoek verricht:

1. Inventarisatie bestaande bebouwing en gebruik;
2. Inventarisatie geldende bestemmingsplannen en vrijstellingen;
3. Inventarisatie landschappelijke en natuurwaarden;
4. Inventarisatie van het beleid;
5. Stedenbouwkundige analyse, dat wil zeggen een analyse van de inventarisatie en het onderzoek naar knelpunten, mogelijkheden en kansen voor het plangebied.

Voorts is er afzonderlijk onderzoek verricht ten behoeve van:

- het opstellen van een afzonderlijke visie op de Landbouwontwikkelingsgebieden, vastgesteld op 4 november 2008 door de gemeenteraad;
- een planMER is gemaakt voor het opstellen van een afzonderlijk bestemmingsplan voor de Landbouwontwikkelingsgebieden. Dit planMER wordt tevens gebruikt voor het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente.

In het buitengebied werkt een Gebiedscommissie Oost Gelre aan een ruimtelijke visie 'Samen Werken aan Diversiteit'. Deze visie krijgt, voor zover mogelijk, een ruimtelijke vertaalslag in het bestemmingsplan.

GEBIEDSCOMMISSIE

In de periode december 2009 tot en met februari 2010 is de feitelijke situatie in het plangebied verkend. Met de inventarisatie is beoogd duidelijk in beeld

INVENTARIASIE BESTAANDE BEBOUWING EN GE-
BRUIK

¹ Zie Hoofdlijnen ruimtelijk bestuursrecht, Buuren, P.J.J. van, A.A. J. de Gier, A.G.A. Nijmeijer, J. Robbe. Deventer: Kluwer, 2009, pagina 101 e.v.

te krijgen wat de huidige toestand en wat het huidige gebruik van de bebouwing en de waarden zijn. Hierbij is onder meer gebruik gemaakt van de milieuvergunningen en meldingen AMvB, geldende bestemmingsplannen, verleende vrijstellingen/ ontheffingen, BAG-gegevens (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) en lopende handhavingzaken. De volgende gegevens zijn geïventariseerd:

- agrarische bedrijven;
- niet-agrarische bedrijven (NAB);
- woningen;
- maatschappelijke voorzieningen;
- dag- of verblijfsrecreatie;
- nutsvoorzieningen;
- sport;

De resultaten zijn opgenomen in een database, waarin per adres de bevindingen zijn opgenomen en verwerkt in een afzonderlijke rapportage met overzichtskaarten waarop (het gebruik van) de bebouwing is aangegeven.

DOEL VAN DE NOTA

Voorafgaand aan het op stellen van het concrete bestemmingsplan is deze Nota van Uitgangspunten opgesteld. Doel van deze nota is het constateren van knelpunten in het beleid en het huidige gebruik van de gronden en bebouwing en het omschrijven van concrete uitgangspunten en aanbevelingen voor het actualiseren van het geldende bestemmingsplanbeleid.

De nota is thematisch opgesteld. De te onderscheiden thema's zijn:

- beleid overheden (hoofdstuk 2);
- landschap en cultuurhistorie;
- natuur;
- water;
- landbouw;
- niet-agrarische bedrijvigheid;
- wonen
- recreatie;
- maatschappelijke voorzieningen;
- infrastructuur;
- milieu.

Aan elk thema ligt een stedenbouwkundige analyse ten grondslag. Het betreft een beschrijving van de feitelijke situatie, een analyse van de inventarisatie en onderzoek naar knelpunten, mogelijkheden en kansen voor het plangebied.

1.5

Status en procedure van de Nota van Uitgangspunten

De Nota van Uitgangspunten met de daar aan ten grondslag liggende stedenbouwkundige analyse en inventarisatierapportage, is een belangrijke onderlegger voor het Bestemmingsplan Buitengebied. De gemeenteraad stelt op

voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders de nota vast. De datum van dit besluit is van belang voor het bestemmingsplan. Immers, de situatie in het buitengebied verandert. Het is derhalve van belang te bepalen dat het bestemmingsplan, inclusief kaarten, is gemaakt met behulp van gegevens, zoals deze de gemeente bekend waren op de datum van voornoemde besluiten.

De burgers en maatschappelijke organisaties zijn op verschillende momenten betrokken bij de voorbereiding en ontwikkeling van de nota en het bestemmingsplan. Op ... heeft het gemeentebestuur het voornemen tot het opstellen van het bestemmingsplan voor het buitengebied kenbaar gemaakt door middel van publicatie in en op de gemeentelijke website. In de publicatie is aangegeven hoe de burgers en maatschappelijke organisaties in de gemeente bij de voorbereiding worden betrokken.

WIJZE WAAROP BURGERS
EN INSTANTIES BIJ HET
PROJECT BETROKKEN
WORDEN

Het ontwerp van de nota is gedurende de periode ... t/m ... vrijgegeven voor inspraak en is in het kader van het overleg aan een aantal instanties toegezonden. Verwerking resultaten: pm.

(Te zijner tijd volgt hieronder een verantwoording van de wijze waarop het gemeentebestuur burgers en maatschappelijke organisaties bij het plan betrokken hebben. Zo zal in worden gegaan op de resultaten uit de inspraak met de burgers en het overleg met de instanties. Verantwoording zal worden afgelegd over de wijze waarop het gemeentebestuur de inspraak en de reacties uit het vooroverleg verwerken in de nota en het bestemmingsplan.)

In de aanloop tot de feitelijke actualisering van het bestemmingsplan is een aantal concrete verzoeken bij het gemeentebestuur ingediend. Alle verzoeken worden afzonderlijk beoordeeld en getoetst aan het geldende gemeentelijke beleid. Overigens is de concrete beoordeling van de verzoeken pas aan de orde op het moment dat het voorontwerp van het bestemmingsplan wordt opgesteld.

CONCRETE WENSEN EN
IDEEËN

De Nota van Uitgangspunten is in nauwe samenwerking met en onder begeleiding van een ambtelijke projectgroep tot stand gekomen.

GEMEENTELIJKE PROJECT-
GROEP

Het gemeentebestuur hecht veel waarde aan draagvlak voor het Bestemmingsplan Buitengebied. Ter vergroting van dit draagvlak is een klankbordgroep, bestaande uit allerlei belangenorganisaties, bij de totstandkoming van het Bestemmingsplan Buitengebied betrokken. De deelnemende organisaties in de klankbordgroep zijn in de bijlage opgenomen.

KLANKBORDGROEP

Op 22 februari 2010 vond met Waterschap Rijn en IJssel en Vitens een afzonderlijk overleg plaats in het kader van de watertoets. De resultaten van het overleg zijn verwerkt in de Nota van Uitgangspunten en krijgen een vertaalslag in het bestemmingsplan.

WATERTOETS

VOLGENDE STAP

De volgende stap in het project is het opstellen van het Bestemmingsplan Buitengebied Oost Gelre.

Beleidskader

2

In dit hoofdstuk wordt het integrale beleid beschreven dat relevant is voor het buitengebied. De voornaamste beleidskaders worden gesteld door het Rijk, de provincie Gelderland en de gemeente zelf. Een samenvattende beleidskaart is als bijlage toegevoegd.

2.1

Europees beleid

Als lid van de Europese Unie heeft Nederland een verplichting om het Europese beleid (en de richtlijnen) te laten doorwerken in nationaal beleid. Het belangrijkste Europese beleid met ruimtelijke consequenties voor het plangebied is opgenomen in Natura 2000, met bijbehorende Vogel- en Habitatrichtlijn, het Verdrag van Malta en de Kaderrichtlijn Water. Bij nieuwe ruimtelijke initiatieven dient (via het nationaal beleid) aan dit beleid gehoor te worden gegeven en hieraan te worden getoetst.

2.2

Nationaal beleid

2.2.1

Nota Ruimte

Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid (Nota Ruimte) is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevragende functies op het beperkte oppervlak dat in Nederland ter beschikking staat. Meer specifiek richt het kabinet zich hierbij op vier algemene doelen:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden;
- borging van de veiligheid.

Met de bekendmaking op 27 februari 2006 in onder andere de Staatscourant, is de Nota Ruimte formeel in werking getreden.

Met de Nota Ruimte geeft de regering aan dat het haar menens is met de liberalisering van de ruimte, ook als het gaat om het landelijk gebied. De Nota Ruimte gaat uit van 'ja mits' en zet daarmee de markt in de centrale positie. Dit dwingt gemeentebesturen om veel scherper dan voorheen te formuleren hoe zij de toekomst van met name het landelijk gebied wil zien.

Het rijk streeft in de Nota Ruimte naar meer basiskwaliteit. Voor heel Nederland wordt een beperkt aantal generieke regels gehanteerd onder de noemer 'basiskwaliteit': dat zorgt voor een heldere ondergrens op het gebied van bijvoorbeeld veiligheid, milieu, verstedelijking, groen en water. Voorbeelden zijn functiecombinaties met water, beleid voor bouwen in het buitengebied, beleid voor recreatiewoningen en -complexen, bescherming van overige natuur(gebieden), landschappelijke en ontwerp kwaliteit en dergelijke.

Buitengebied beleid

Zaken van nationaal belang zijn vastgelegd in de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (RHS). Hierin is onder meer het nationale landschap Winterswijk vastgelegd.

Het beleid met betrekking tot het buitengebied richt zich op het behouden van de vitaliteit en de draagkracht van het buitengebied. Zo worden er meer mogelijkheden geboden tot hergebruik en nieuwbouw in het buitengebied. Vrijkomende bebouwing kan, onder voorwaarden, worden omgezet in een woonbestemming of vestigingsruimte voor kleinschalige bedrijvigheid. Soms kan ook nieuwbouw wenselijk zijn bijvoorbeeld in de vorm van nieuwe landgoederen.

Daarnaast zal voor de landbouw ruimte worden geboden tot het voeren van een bredere bedrijfsvoering, met name als dat leidt tot een duurzame productie. De provincies dienen landbouwontwikkelingsgebieden aan te wijzen voor de niet-grondgebonden en kapitaalintensieve landbouw.

Nationaal Landschap Winterswijk

In het buitengebied van Oost Gelre ligt een deel van het Nationaal Landschap 'Winterswijk'. Het landschap is weergegeven op de kaart 'Beleidsinventarisatie', opgenomen in de bijlage bij dit document. Dit landschap is aangewezen in de Nota Ruimte als één van de 20 nationale landschappen. In Nationale landschappen zijn ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of worden versterkt, het zogenaamde 'ja, mits' regime. Binnen Nationale landschappen is ruimte voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei (migratiesaldo nul). Ingezet wordt op behoud van het cultuurhistorische landschap en versterking van groen en natuurgebonden recreatie. De begrenzing dient duidelijk te worden aangegeven en in de planregels dient rekening te worden gehouden met het regime en de doelstellingen uit het beleid voor het Nationaal Landschap 'Winterswijk'. Grootschalige verstedelijkingslocaties en bedrijventerreinen en dergelijke zijn niet toegestaan. De toelichting zal een korte schets bevatten over het belang van het Nationaal Landschap 'Winterswijk'.

2.2.2

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van het rijksbeleid worden voor de planopzet van het bestemmingsplan de volgende aanbevelingen gedaan:

- vertaling van het ja, mits regime' in de flexibiliteitsbepalingen van het bestemmingsplan;
- het bestemmingsplan dient in overeenstemming te zijn met het toekomstige regime en de doelstellingen voor het Nationaal Landschap 'Winterswijk'.

2.3

Provinciaal en regionaal beleid

2.3.1

Ontwerp Ruimtelijke Verordening Gelderland

Op 3 november 2009 is door Gedeputeerde Staten het ontwerp van de Ruimtelijke Verordening Gelderland vastgesteld. Door de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het mogelijk een verordening als instrument in te zetten, waarmee Provinciale Staten regels stellen aan de inhoud, toelichting of onderbouwing van bestemmingsplannen. Deze regels kunnen betrekking hebben op het hele provinciale grondgebied, delen of gebiedsgerichte thema's.

Gemeenten moeten binnen een bepaalde termijn hun bestemmingsplan afstemmen op de regels in de verordening. De voorschriften zijn gebaseerd op de provinciale structuurvisie, zoals formeel het Streekplan Gelderland 2005 thans heet. De onderdelen met directe doorwerking voor het buitengebied betreffen:

- permanente bewoning van recreatiewoningen is uitgesloten
- bescherming grondwaterbeschermingsgebieden
- In gebied gelegen binnen de EHS zijn bestemmingen en ontwikkelingen, waardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied, significant worden aangetast, niet toegestaan.
- geen bestemmingen toestaan die de openheid van de waardevolle open gebieden aantasten.

2.3.2

Streekplan Gelderland 2005

Het Streekplan Gelderland 2005 (nu structuurvisie ex. Artikel 2.2. Wro) is door Provinciale Staten op 29 juni 2005 vastgesteld. Dit verwoordt het provinciaal ruimtelijk beleid en richt zich op de provinciaal ruimtelijke hoofdstructuur, die wordt gevormd door het 'groenblauwe raamwerk' en het 'rode raamwerk'. De provinciaal ruimtelijke hoofdstructuur is weergegeven op de kaart 'Beleidsinventarisatie', opgenomen in de bijlage bij dit document.

In het Groen Blauw Raamwerk ligt het beleidsaccent op het beschermen en versterken van aanwezige kwetsbare waarden en gebieden. In het rode raamwerk ligt het accent op het ontwikkelingsbeleid, in de sfeer van stedelijke functies en intensieve land- en tuinbouwteelt. Tussen deze twee raamwerken

liggen de multifunctionele gebieden, waarvoor het provinciaal beleid globaal en beperkt is.

Voor het plangebied zijn de volgende punten uit het beleid voor groenblauw raamwerk van belang:

- de bescherming van ecologische kerngebieden (EHS) en waardevolle open gebieden;
- de realisering van ecologische verbindingzones die ecologische kerngebieden verbinden;
- afbakening en bescherming van regionale waterbergingsgebieden.

Het rode raamwerk wordt gevormd door stedelijke netwerken en regionale centra die goed bereikbaar dienen te zijn. De ruggengraat van dit netwerk wordt gevormd door de hoofdinfrastructuur.

Voor Oost Gelre maken de gebieden voor intensieve teelten (landbouwontwikkelingsgebieden) deel uit van het rode raamwerk. In de gemeente Oost Gelre is het oostelijke gebied rond Mariënvelde aangemerkt als landbouwontwikkelingsgebied. Ook ligt de helft van het landbouwontwikkelingsgebied 'Ruurlosebroek', in het gebied dat 'Zuidelijke broek' wordt genoemd.

De multifunctionele gebieden worden gezien als domein van de samenwerkende gemeenten waar de provinciale bemoeienis beperkt is. In het plangebied betreft het de waardevolle landschappen en het multifunctionele platteland. In deze gebieden spelen de volgende ontwikkelingen:

- uitvoering reconstructieplannen;
- accommoderen van nieuwe economische dragers;
- accommoderen behoefte aan centrum-dorps en landelijk wonen/werken;
- inspelen op regionale structuurkenmerken;
- gebiedsspecifieke strategie in waardevolle landschappen.

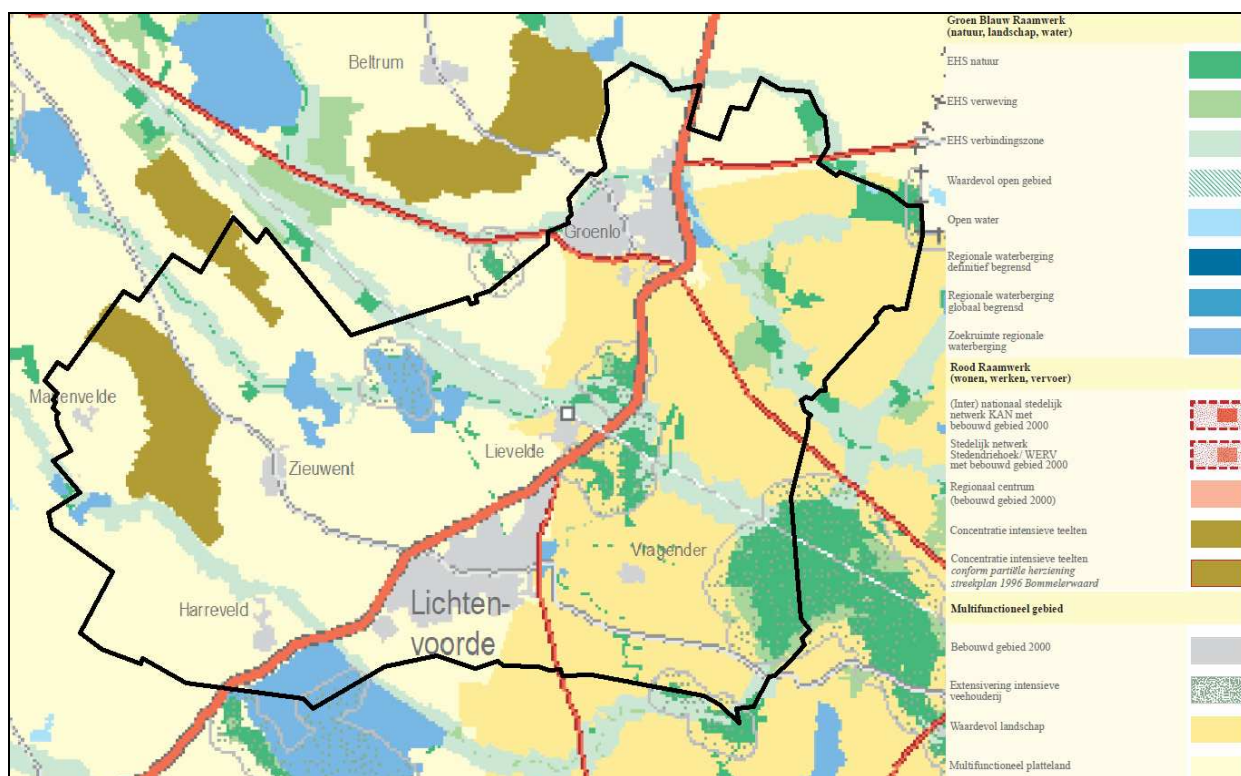
Een gebied ongeveer ter grootte van het plateau van Winterswijk is aangewezen als waardevol landschap en wordt in de streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten waardevol landschap' verder uitgewerkt. Een deel van dit plateau ligt in de gemeente Oost Gelre.

Zie voor de provinciale beleidskaart de uitsnede Beleidskaart ruimtelijke structuur (provincie Gelderland) op de volgende pagina.

Verder zijn op de provinciale beleidskaart ruimtelijke ontwikkelingen zoekzones voor de realisatie van windturbines aangegeven. Daarbinnen is een aantal locaties voor kansrijke initiatieven voor de oprichting van windturbineparken mogelijk, zoals in het midden van landbouwontwikkelingsgebied Ruurlosebroek, ten noorden van Lieveelde en een groot gebied ten noorden van Groenlo. Een windturbinepark ten noorden van Lieveelde is niet aan de orde in verband met laagvliegroutes boven dit gebied. In regionaal verband is gekozen voor een

windmolenpark ten noorden van Groenlo (Laarberg). Daarmee wordt de opgave voor windenergie ingevuld.

Overigens heeft de gemeente recent in het Coalitieakkoord 2010 - 2014 'De burger aan zet voor een duurzaam Oost Gelre' vastgelegd dat gekozen wordt voor een actieve stimulering van investeringen in duurzame energie en energiebesparingen. Hierbij denkt de gemeente vooral aan groene stroom, bio-energie, warmtewisselaars en isolatie. Windturbines zijn niet aan de orde.

2.3.3

Reconstructieplan Achterhoek en Liemers

In 2005 is het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers vastgesteld als uitwerking van de nationale Reconstructiewet. In de reconstructie is het de bedoeling conflicterende belangen ruimtelijk te scheiden en de intensieve veehouderij te concentreren op duurzame locaties met toekomstperspectief. Dat betekent dat de intensieve veehouderij in de kwetsbare gebieden (rond dorpen en natuurgebieden) op termijn wordt afgebouwd, terwijl de sector tegelijkertijd op duurzame locaties wordt geconcentreerd, door bedrijven dáár ontwikkelingsruimte te bieden. Om deze beweging te versterken en ruimtelijk in goede banen te leiden, is het landelijk gebied opgedeeld in drie zones. De integrale zoning intensieve veehouderij is weergegeven op de kaart 'Beleidsinventarisatie', opgenomen in de bijlage bij dit document.

1. Landbouwontwikkelingsgebieden

Een landbouwontwikkelingsgebied (LOG) is volgens de wet een ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat landbouw dat

geheel of gedeeltelijk voorziet, of in het kader van de reconstructie zal voorzien, in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij.

In de gemeente Oost Gelre liggen twee LOG's namelijk Ruurlose Broek en Mariënveld. Naast het bieden van ruimte in de LOG's aan de bestaande agrarische bedrijven zijn er mogelijkheden voor het inplaatsen van een aantal nieuwe intensieve bedrijven. De in te plaatsen agrarische bedrijven komen uit extensiveringsgebieden of gebieden waar ze op basis van de VIV-regeling (Verplaatsing Intensieve Veehouderij) worden uitgeplaatst en overige bedrijven als blijkt dat er geen andere locatie voor verplaatsing voor handen zijn.

2. Extensiveringsgebieden

Een extensiveringsgebied is een ruimtelijk begrensde gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat wonen of natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de reconstructie onmogelijk zal worden gemaakt.

Er is gekozen voor de aanwijzing van extensiveringsgebieden in een zone van 250 meter rond de voor verzuring gevoelige gebieden, zoals de omgeving De Schans, 't Klooster' en veengebied 'Aaltense Goor'.

De zone rond het Korenburgerveen is 500 m. Het Korenburgerveen is een groter en voor verzuring gevoelig habitatrichtlijn gebied. Verplaatsing van enkele intensieve veehouderijen uit de omgeving levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de natuurdoelstellingen voor dit gebied. Voor het over de grens gelegen belangrijke habitatgebied het Zwillbrocker Venn is een zone van 250 m aangehouden.

3. Verwevingsgebieden

Een verwevingsgebied is volgens de wet een ruimtelijk begrensde gedeelte van een reconstructiegebied gericht op verweving van landbouw, wonen en natuur, waar hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk is mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten. In deze gebieden kan intensieve veehouderij derhalve samenvallen en samengaan met andere functies en waarden. In het reconstructieplan worden binnen de verwevingsgebieden tevens ontwikkelingslocaties aangegeven. Intensieve veehouderij bedrijven of de intensieve veehouderij tak van bedrijven op ontwikkelingslocaties kunnen, met in acht name van geldende regels van ruimtelijke ordening, milieu, water en landschap, in beginsel uitbreiden tot een omvang van 1,5 ha. Evenals in landbouwontwikkelingsgebieden is eventuele verdere vergroting van het bouwvlak ter beoordeling aan de gemeente.

Verwevingsgebieden zijn alle delen van het landelijk gebied die niet als extensiveringsgebied of landbouwontwikkelingsgebied aangewezen zijn.

Het reconstructieplan wil de opgaven voor nagenoeg alle reconstructiethema's in 2015 hebben bereikt. Hoewel het waarschijnlijk niet mogelijk is alle recon-

structiedoelen in 2015 te bereiken, zorgt het reconstructieplan dat die doelen later alsnog volledig kunnen worden bereikt.

Een afzonderlijke visie op de LOG's

De ligging van een tweetal LOG's, waarvan het LOG Ruurlose Broek gedeeltelijk in gemeente Oost Gelre en gedeeltelijk in gemeente Berkelland ligt, is reden geweest om in samenwerking met gemeente Berkelland een visie op de LOG's op te stellen. In het Reconstructieplan is bepaald dat de gemeenten de bestemmingsplannen wijzigen voor de LOG's, zodat de intensieve veehouderij zich daar kan vestigen. De beide gemeenten Oost Gelre en Berkelland hebben ervoor gekozen om eerst een ruimtelijke visie op de LOG's te maken, in combinatie met een planMER en pas daarna een regeling in het bestemmingsplan op te nemen. Zie voor meer gegevens onder de paragraaf 'Gemeentelijk beleid'.

Evaluatie Reconstructieplan

Momenteel vindt een evaluatie van het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers plaats. De kaders voor de evaluatie zijn door Gedeputeerde Staten vastgelegd in de statennotitie 'Actualisatie Gelderse Reconstructieplannen' van 3 maart 2009. Indien dit leidt tot concrete aanpassingen ten aanzien van het voorliggende reconstructiebeleid, zal dit een plaats vinden in het bestemmingsplan.

2.3.4

Belvoir 3

De provincie Gelderland vindt het belangrijk om het cultuurhistorisch erfgoed te bewaren en te herstellen maar ook om het te versterken en verder te ontwikkelen. De manier waarop ze dat wil realiseren is vastgelegd in de nota Belvoir 3, waarin voor de jaren 2009 tot 2012 het cultuurhistorische beleid is beschreven. Deze nota heeft de titel 'Investeren in het verleden is werken aan de toekomst' mee gekregen en is op 23 februari 2009 door Provinciale Staten vastgesteld. Vanuit het Provinciaal Belvoir III beleid is de circumvallatielinie als parel aangemerkt (zie ook paragraaf 3.2.5 Archeologie).

2.3.5

Streekplanuitwerking Zoekzones Stedelijke Functies en Landschappelijke versterking

Op 12 december 2006 is de Streekplanuitwerking Zoekzones Stedelijke Functies en Landschappelijke Versterking door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

Zoekzones geven de gebieden aan die worden gereserveerd voor stedelijke functies: wonen (huizen), werken (bedrijventerreinen) en voorzieningen (scholen, kerken, sportvelden en dergelijke). De omvang van de zoekzones is ongeveer twee maal de behoefte aan uitbreiding van de voorraad woningen/werklocaties. Daardoor zullen delen van de zoekzones de komende jaren niet voor uitbreiding van stedelijke functies worden benut en dus hun hoedanigheid

als buitengebied behouden. Binnen de zoekzones geldt het beleid voor het landelijk gebied, tot het moment dat de gemeente voorbereidingsbesluit heeft getroffen of een voorontwerpbestemmingsplan ter inzage heeft gelegd, voor de realisatie van de beoogde stedelijke functies.

Binnen de zone landschappelijke versterking geldt dat bouwmogelijkheden alleen worden toegestaan wanneer deze gepaard gaan met investeringen in het landschap. Uitgangspunt van dit beleid is dat er alleen 'rode' functies mogen worden toegevoegd, indien dit gepaard gaat met landschappelijke versterking.

De zoekzone voor wonen in lage dichtheden richt zich op functieverandering van de aanwezige agrarische bedrijven naar wonen.

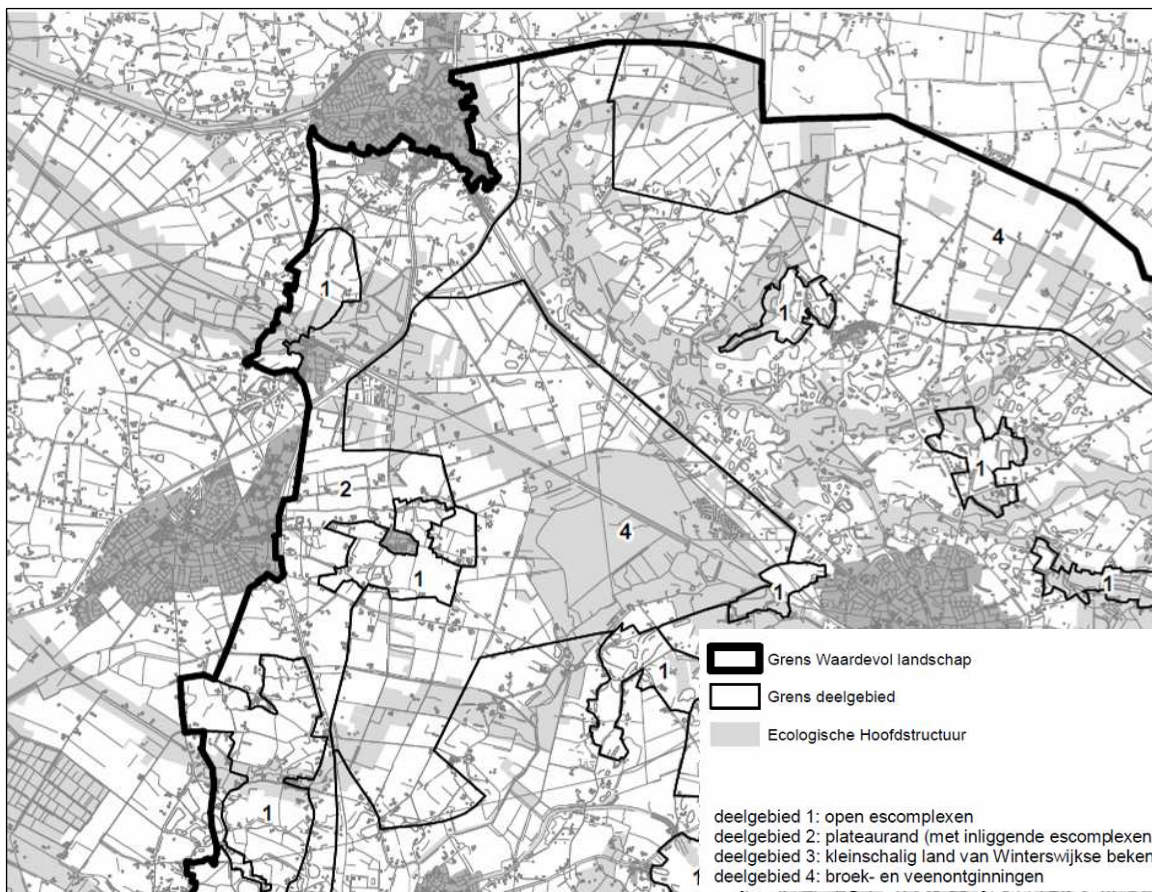
2.3.6

Streekplanneruitwerking Kernkwaliteiten Waardevol Landschap

In deze uitwerking van het streekplan zijn de waardevolle landschappen begrensd, is het beleid bepaald en zijn de kernkwaliteiten aangegeven. Voor de waardevolle landschappen die niet onder de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of het waardevol open gebied vallen, zijn ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk (ja, mits) zolang de kernkwaliteiten worden behouden en versterkt.

In het waardevol landschap dat samenvalt met de EHS zijn geen ontwikkelingen mogelijk (nee, tenzij). Ook in waardevol open gebied (valt altijd binnen waardevol landschap) zijn geen nieuwe bouwlocaties mogelijk en geldt voor overige ruimtelijke ingrepen een 'nee, tenzij'-regime.

Binnen de gemeente Oost Gelre ligt gedeeltelijk een gebied dat is aangewezen als waardevol landschap, te weten Winterswijk. Op het kaartje Uitsnede Waardevol Landschap Winterswijk op de volgende pagina is het gebied aangegeven. De landschappelijke waarde van het gebied wordt bepaald door het kleinschalig landschap, afwisseling van bosjes, houtwallen, landbouwgrond, lanen, beken en boerderijen. Het is landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol door fraaie open essen en bijzondere broekgebieden.

2.3.7

Natura 2000

Het Natura 2000-gebied Kornburgerveen is gedeeltelijk in het plangebied gelegen. 't Zwiilbroekerveen valt net buiten het plangebied en is gelegen in Duitsland. De Natura 2000-gebieden zijn weergegeven op de kaart 'Beleidsinventarisatie', opgenomen in de bijlage bij dit document. Op ongeveer 4,5 km is het Natura 2000-gebied Bekendelle gelegen.

Dit betekent, dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Een bestemmingsplan voor een Natura 2000-gebied dat hetzelfde effect kan hebben, behoeft de goedkeuring van het bevoegde gezag (provincie waarin gebied geheel of voor het grootste gedeelte ligt). Het kan betekenen, dat de provincie het geactualiseerde bestemmingsplan Buitengebied (ook) op grond van de Natuurbeschermingswet zal moeten goedkeuren. Voor zover het geactualiseerde bestemmingsplan in Natura 2000-gebieden of nabij deze gebieden (externe werking) ontwikkelingen zal toelaten, zal middels een ecologisch rapport moeten worden aangetoond dat deze ontwikkelingen geen negatief effect hebben dan wel geen significant negatief effect hebben.

2.3.8

Het provinciale beleid rond de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

In het plangebied liggen gebieden die begrensd zijn in het kader van de ontwikkeling van de EHS. Provinciale Staten hebben op 1 juli 2009 de nieuwe grenzen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het Streekplan definitief vastgesteld. De EHS is weergegeven op de kaart 'Beleidsinventarisatie', opgenomen in de bijlage bij dit document. Doel van de herbegrenzing is de EHS 'robuuster' te maken, waardoor een netwerk van natuurgebieden ontstaat, waar waardevolle en kwetsbare natuur optimaal kan voortbestaan.

In de streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten omgevingscondities Gelderse Ecologische Hoofdstructuur' zijn de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS gespecificeerd en is uitwerking gegeven aan de begrippen 'nee, tenzij', mitigatie, compensatie en saldobenadering.

Op deze wijze beoogt de provincie er voor te zorgen dat de gewenste natuurkwaliteit in de EHS kan worden behouden en verbeterd. De provincie doet dit door plantoetsing en planbegeleiding. Met planbegeleiding kan de provincie actiever sturen op de door haar gewenste ontwikkelingen. Meedenken en meepraten in een vroeg stadium van planvorming is gewenst. De in de streekplanuitwerking geformuleerde ontwikkelingsdoelstellingen vormen hiervoor de inhoudelijke basis.

Op deze wijze is het voor andere overheden en andere partijen helder hoe de provincie ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS zal beoordelen. De streekplanuitwerking geeft gebiedsspecifieke beschrijvingen van de kernkwaliteiten. Deze komen ook voort uit het functioneren in een bepaalde landschappelijke samenhang. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, zoals bouwprojecten, moeten afwegingen worden gemaakt. Om deze goed te kunnen maken is een gedetailleerde beschrijving van de eigenschappen van EHS in de streekplanuitwerking opgenomen. De streekplanuitwerking is daarmee voor gemeenten een middel waarmee zij weloverwogen afwegingen kunnen maken.

Verder worden ontwikkelingsopgaven per deelgebied gedefinieerd. Voor de Achterhoek-West gelden de volgende kwaliteiten:

- de beken met hun landschappelijke, ecologische en hydrologische samenhang met hun omgeving;
- de samenhang en verbindingen tussen de grote Oost-Gelderse natuurkernen via kleinere rivieren en beken en de daaraan gekoppelde ecologische verbindingzones;
- het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen, natuurgebieden, bossen, beken en landschapselementen in het kleinschalige agrarisch cultuurlandschap, waarvan soorten als das, amfibiesoorten en vleermuissoorten afhankelijk zijn. De streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) beschrijft gedetailleerd de kenmerken van de EHS. De begrenzing en

ruimtelijke bescherming van de EHS is geregeld in het Streekplan Gelderland 2005.

2.3.9

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van het provinciaal beleid worden voor de planopzet van het bestemmingsplan de volgende aanbevelingen gedaan:

- aangesloten wordt bij het (ontwerp) Ruimtelijke Verordening Gelderland voor wat betreft de onderdelen met directe doorwerking voor het bestemmingsplan. Dit betreft;
- permanente bewoning van recreatiewoningen is uitgesloten;
- bescherming grondwaterbeschermingsgebieden;
- In gebied gelegen binnen de EHS zijn bestemmingen en ontwikkelingen, waardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied, significant worden aangetast, niet toegestaan;
- geen bestemmingen toestaan die de openheid van de waardevolle open gebieden aantasten;
- de beleidskaart ruimtelijke structuur uit het Streekplan Gelderland 2005 wordt mede betrokken in de afwegingen bij het bepalen van de grote gebiedsbestemmingen;
- de zonering voor intensieve veehouderij vertalen in het bestemmingsplan;
- op basis van het Reconstructieplan is nieuwvestiging van intensieve veehouderijen alleen toegestaan in het landbouwontwikkelingsgebied;
- nieuwvestiging van intensieve veehouderij is buiten landbouwontwikkelingsgebieden niet toegestaan;
- (her)vestiging van intensieve veehouderij is alleen op bestaande agrarische bouwvlakken toegestaan, voorzover er reeds sprake is van een intensieve tak;
- uitbreiding van intensieve veehouderijbedrijven of de intensieve veehouderij tak in extensiveringsgebieden is niet mogelijk, tenzij uitbreiding noodzakelijk is vanwege wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt;
- in verwevingsgebied is het mogelijk om intensieve veehouderijbedrijven of de intensieve veehouderijtak op een bedrijf uit te breiden tot 1,5 ha, mits de locatie voldoet aan de criteria voor ontwikkelingslocaties intensieve veehouderij. Verdergaande uitbreiding is mogelijk, afhankelijk van de feitelijke, ruimtelijke en milieuhygiënische situatie. Voor het toekennen van een groter bouwvlak dan 1,5 ha geldt dat aandacht moet worden besteed aan en ruimte moet worden gereserveerd voor een goede landschappelijke inpassing;
- voor overige landbouwbedrijven is geen bouwvlakbeperking (anders dan streek- of bestemmingsplan). Het bestemmingsplan bepaalt uiteindelijk de exacte omvang;
- omschakeling van volledig grondgebonden bedrijven naar intensieve veehouderij is toegestaan, mits is getoetst of deze zich verdraagt met de ter

plaatsse van belang zijnde omgevingskwaliteiten (landschap, natuur en/of water);

- concentratie van intensieve veehouderijbedrijven op één bedrijfslocatie is mogelijk, indien een toetsing door de gemeente aan de ter plaatse van belang zijnde omgevingsfactoren leidt tot de slotsom dat een bouwvlak kan worden vergroot. Daarbij is uitbreiding van het bouwvlak tot meer dan 1 ha mogelijk. Voorwaarde hierbij is dat de intensieve veehouderij op de andere locaties van het bedrijf in het extensiverings- of verwevingsgebied wordt beëindigd;
- geen aantasting van wezenlijke waarden/kenmerken van de Ecologische Hoofdstructuur;
- de natuurgebieden in het plangebied zorgvuldig bestemmen; in het bijzonder dient aandacht uit te gaan naar de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebieden, dat wil zeggen dat het doel 'behoud, herstel en/of ontwikkeling van de aanwezige cultuurhistorische waarden, natuur- en landschapswaarden' in de planregels dient te worden vertaald. Daarnaast dienen ook deze waarden buiten de Natura 2000-gebieden beschermd te worden;
- de begrenzing dient zorgvuldig vertaald te worden in de flexibiliteitsbepalingen, alsmede het 'nee tenzij beleid' in deze gebieden;
- handhaven en beschermen van landschapselementen met een bijzondere functie voor natuur. In het bijzonder dient aandacht te zijn voor de vertaling van de gevolgen van het beleid uit de streekplanuitwerking Kernkwaliteiten Waardevol Landschap Winterswijk.

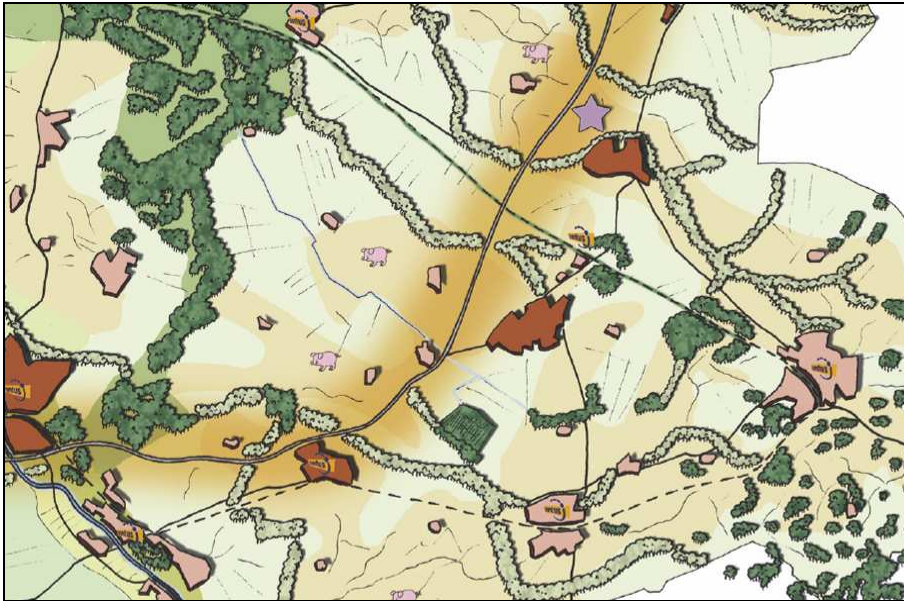
2.3.10

Regionale Structuurvisie (RSV) Achterhoek

De regionale structuurvisie Achterhoek moet worden gezien als een aanvulling op provinciaal en regionaal beleid dat reeds is geformuleerd. In deze visie zijn twee hoofddoelstellingen verwoord:

- het nastreven van een grotere dynamiek in de regio (door onder andere versterking van de regionale economie en het regionale woning- en voorzieningenaanbod);
- het behoud van de eigen ruimtelijke kwaliteiten (zoals rust, ruimte en groen, en kleinschaligheid).

Voor de gemeente Oost Gelre is met name de tweede doelstelling van belang.

Uitsnede Regionale Structuurvisie (RSV) Achterhoek

In de regionale structuurvisie Achterhoek wordt gesteld dat het bestaande unieke agrarische cultuurlandschap zoveel mogelijk behouden dient te blijven en waar mogelijk moet worden versterkt. Daarnaast dient de realisatie van de ecologische hoofdstructuur en de ecologische verbindingzones te worden voortgezet. Dit betekent dat ‘stenige’ en hoogdynamische ontwikkelingen in het landelijk gebied worden beperkt.

De belangrijkste opgave uit de Regionale Structuurvisie Achterhoek is voor de gemeente Oost Gelre dan ook het behoud van de kwaliteiten van het Achterhoekse landschap. Het behoud en de verdere ontwikkeling van deze kwaliteiten moet tegen het licht van ontwikkelingen in de agrarische sector worden gezien. Schaalvergroting en bedrijfsbeëindigingen kunnen negatieve effecten op het landschap hebben. Beleid dat hiermee rekening houdt, is daarom van groot belang. Met het opstellen van landschapsontwikkelingsplannen door de gemeenten, kan de juiste richting worden gegeven aan de vernieuwing van het landelijk gebied. In het Landschapsontwikkelingsplan voor Oost Gelre is dan ook een uitwerking van de regionale structuurvisie gemaakt. In 2010 is het voornemen het RSV te actualiseren.

2.3.11

Investeringsagenda Agrarische sector Baakse Beek – Veengoot

In het gebied van de Baakse Beek-Veengoot is onder leiding van het waterschap Rijn en IJssel een integraal gebiedsproces van start gegaan. In het gebiedsproces worden keuzes gemaakt over de toekomstige inrichting van het gebied en de wijze waarop dit gerealiseerd gaat worden. Om tot een evenwichtige afweging te komen over hoe en waar doelstellingen gerealiseerd gaan worden is het van groot belang dat er een actueel beeld is van de wen-

sen/doelstellingen per functie/sector. De LTO-afdeling in het gebied hebben dit voor de agrarische sector opgepakt. Zij hebben samen met het waterschap Rijn en IJssel het initiatief genomen tot het opstellen van een investeringsagenda².

2.3.12

Functieverandering en hergebruik vrijkomende agrarische bebouwing

Het streekplan biedt kaders om hergebruik van vrijgekomen gebouwen in het buitengebied vorm te geven. Tevens biedt de provincie de regio's in dit streekplan de mogelijkheid dit beleid op regionaal niveau nader uit te werken, waarbij van het streekplanbeleid kan worden afgeweken, mits beargumenteerd en gedragen door de samenwerkende gemeenten in de regio. Het beleidsstuk, 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies', is hiervan het resultaat.

De mogelijkheden voor functieverandering uit de regionale streekplanuitwerking 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' worden doorvertaald in het bestemmingsplan. Bij functieverandering en hergebruik van vrijgekomen gebouwen wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- hergebruik/functieverandering naar werken;
- functieverandering naar wonen;
- uitbreiding bestaande niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied.

Uitgangspunt is dat, naarmate de gevolgen van het hergebruik of de functieverandering voor het omliggende gebied groter zijn, de te volgen procedure zwaarder is en de vereveningsbijdrage hoger kan zijn. Daarnaast wordt rekening gehouden met de aard van de bebouwing, de aard van het nieuwe gebruik en de omvang van het gebruik. Het totaal aan factoren is gekoppeld aan een ruimtelijke procedure en een kwaliteitsbijdrage.

Hergebruik/ functieverandering naar werken

De gebiedstypering die de samenwerkende gemeenten in het hergebruikbeleid hanteren, is overgenomen uit het Streekplan Gelderland 2005. Het gaat hier om een typering van de gehele Achterhoek, waarmee voor alle Achterhoekse gemeenten sprake is van hetzelfde toetsingskader. Daarbij bestaat de mogelijkheid de ruimtelijke kwaliteit op (inter)lokaal niveau nader invulling te geven, door op dit niveau de juiste balans te zoeken tussen de verschillende ruimtelijke kwaliteitsbijdragen. Het plangebied wordt, conform de regionale beleidsinvulling, ingedeeld in deelgebieden, te weten:

- a. EHS-natuur.
- b. EHS-verweving.
- c. EHS-verbinding.
- d. Multifunctioneel gebied.
- e. Multifunctioneel gebied 'waardevol landschap'.

² Investeringsagenda Agrarische sector Baakse Beek - Veengoot, 20 oktober 2009

f. Landbouwontwikkelingsgebied.

Over het algemeen geldt echter dat functieverandering mogelijk is, waarbij het gebiedstype (EHS of multifunctioneel gebied) bepalend is voor de omvang van het hergebruik. Gebiedsgebonden functies hebben de voorkeur, waarbij wordt opgemerkt, dat zowel de provincie Gelderland als de Achterhoekse gemeenten van oordeel zijn, dat functieverandering naar wonen ook goed mogelijk is in het groenblauwe raamwerk.

Karakteristieke/monumentale gebouwen hebben in het functieveranderingsbeleid een bijzondere status. De bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit is dan gericht op het behoud en beheer van dit gebouw. In afwijking van de gehanteerde normen kan het gebouw voor de gehele omvang voor de nieuwe functie worden benut. Indien geen sprake is van karakteristieke of monumentale gebouwen, is het gebiedstype in eerste instantie bepalend voor de ruimtelijke kwaliteitsbijdrage die dient te worden geleverd.

Gemeentelijke aanvulling

De gemeenteraad heeft de toepassing van het regionaal beleid geëvalueerd en aangevuld, voor het laatst met het raadsbesluit van 14 april 2009. Nevenfuncties bij agrarische bedrijven zijn in de regionale uitwerking tot 350 m² bij recht toegestaan. In het raadsbesluit is dit als volgt aangescherpt: alles wat tussen de 150 m² en de 500 m² gebruikt wordt als nevenfuncties, wordt met een vrijstelling van het college mogelijk gemaakt. De indicatieve bedrijvenlijst bij de planregels is aangepast. Autoreparatiebedrijven/garage/verkooppunt en bouwbedrijven zijn uit de lijst verwijderd.

Functieverandering naar wonen

Bij functieverandering naar wonen wordt geen onderscheid gemaakt in de verschillende gebiedstypen zoals landbouwontwikkelingsgebieden en multifunctionele gebieden. Wel moet ook bij functieverandering naar wonen een bijdrage worden geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit die tegemoetkomt aan de gebiedsprioriteit. Hergebruik/functieverandering voor wonen kent vier verschillende scenario's voor het realiseren van woningen in het buitengebied:

- boerderijsplitsing. Wanneer splitsing plaatsvindt, waarbij een extra woning ontstaat met een oppervlakte niet groter dan 350 m², is verevening niet van toepassing;
- hergebruik van bestaande gebouwen;
- hergebruik van bestaande gebouwen in combinatie met sloop en nieuwbouw;
- volledige sloop van alle gebouwen (exclusief de bestaande (bedrijfs) woning) en nieuwbouw.

Uitgangspunt bij functieverandering naar wonen is dat de bebouwingsoppervlakte door middel van sloop wordt gereduceerd met 50%. Om maatwerk te kunnen leveren, kan naast of in de plaats van sloop, verkleining van het bouwvlak, behoud van karakteristieke/ monumentale bebouwing, natuurontwikkeling, landschappelijke inpassing, verbetering infrastructuur, aanleg recreatieve

voorzieningen en een financiële bijdrage, vormen van verevening zijn die kunnen worden gebruikt afhankelijk van de specifieke situatie. Van dit uitgangspunt kan gemotiveerd worden afgeweken, indien het initiatief leidt tot een substantiële verbetering van de ruimtelijke, milieu- en/of de sociale kwaliteit.

Gemeentelijke aanvulling

De gemeenteraad heeft de toepassing van het regionaal beleid geëvalueerd en aangevuld, voor het laatst met het raadsbesluit van 14 april 2009. Hergebruik of nieuwbouw ten behoeve van wonen is toegestaan als alle (bedrijfsmatige) agrarische activiteiten worden beëindigd. Alle woningen op het erf worden, na afronding van de procedure, burgerwoningen. Per perceel mogen niet meer dan drie wooneenheden ontstaan, inclusief de bestaande woning. Bij functieverandering naar wonen mag één vrijstaande woning of een gebouw met twee wooneenheden worden gerealiseerd. Alle woningen die in het kader van functieverandering worden gerealiseerd, dienen levensloopbestendig te zijn.

Splitsing van het voor- en achterhuis tot wonen mag enkel plaatsvinden bij een oorspronkelijk traditionele boerderij. Een nevenfunctie bij de woning is toegestaan als beroep- of bedrijf aan huis wonen als bedrijf aan huis toegestaan. Voorwaarde is wel dat de nevenfunctie valt binnen de indicatieve bedrijvenlijst. Hergebruik heeft de voorkeur boven vervangende nieuwbouw. Bij hergebruik geldt een minimale sloopmaat van 500 m². In de nieuwe situatie moet in elk geval 50% van de bebouwde oppervlakte gereduceerd te worden. De bestaande woning met het bijgebouw ten behoeve van wonen, niet meegerekend en buiten de berekening gelaten. Bij vervangende nieuwbouw geldt een minimale sloopmaat van 750 m². Bij sloop van 750 m² mag een vrijstaande woning teruggebouwd worden. Bij sloop van 1.000 m² wordt de mogelijkheid geboden om twee wooneenheden in een woongebouw terug te bouwen. Bij de sloop van 1.750 m² wordt de bouw van twee vrijstaande woningen mogelijk gemaakt. Bij zeer grote oppervlakten (ettelijke duizenden m² sloop) kan de bouw van meerdere woningen (vrijstaande of twee wooneenheden in een woongebouw) mogelijk gemaakt worden via maatwerk. In alle gevallen dient landschappelijke inpassing plaats te vinden.

Uitbreiding niet-agrarische bedrijvigheid

Bij de regionale streekplanuitwerking 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' is een indicatieve bedrijvenlijst opgenomen. In deze bedrijvenlijst is aangegeven of het 'gebiedsgebonden functies' betreft. Aan deze gebiedsgebonden bedrijven wordt in het buitengebied ruimte geboden voor economische groei. In de indicatieve bedrijvenlijst is ook een onderscheid gemaakt naar type gebied (landbouwontwikkelingsgebied of bijvoorbeeld multifunctioneel gebied). Aan de categorie niet-gebiedsgebonden bedrijven, worden bij recht minder mogelijkheden geboden dan aan de categorie gebiedsgebonden bedrijven. Voor alle initiatieven geldt, dat voor zover geen sprake is van een mogelijkheid bij recht, een zekere ruimtelijke kwaliteitsbijdrage wordt gevraagd, die hoger wordt naarmate een grotere uitbreiding is toegestaan, de waarde van het gebied groter is (voor natuur en landschap), dan wel sprake is van niet-

gebiedsgebonden functies. Het gaat hier voornamelijk om bijdragen in de zin van een landschappelijke inpassing.

2.3.13

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van het regionaal beleid worden voor de planopzet van het bestemmingsplan de volgende aanbevelingen gedaan:

- bescherming van de waarden (onder meer landschap, natuur, cultuurhistorie en archeologie) door middel van een goede omschrijving van deze waarden in de doeleinden van de agrarische bestemmingen; zie ook paragraaf over 'Doorkijk landschappelijke en cultuurhistorische waarden - bestemmingsplan' in hoofdstuk 3;
- Vertaling van de specifieke kwaliteiten in de voorwaarden bij de flexibiliteitsbepalingen in de regels van het bestemmingsplan;
- in het bestemmingsplan wordt aangesloten bij het regionale functieveranderingenbeleid zoals verwoord in de nota 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies'. Nader dient te worden bekeken in hoeverre de mogelijkheden via ontheffing of via wijzigingsregels kunnen worden opgenomen of dat bij omvangrijke initiatieven een partiële herziening noodzakelijk is. Een belangrijke voorwaarde is dat de ruimtelijke kwaliteit toeneemt en dat omliggende functies niet onevenredig geschaad mogen worden bij nieuwe ontwikkelingen.

2.4

Gemeentelijk beleid

2.4.1

Toekomstvisie Oost Gelre

In de toekomstvisie Oost Gelre wordt verbeeld hoe de gemeente zich in 2020 ziet op verschillende gebieden. Ook komt aan de orde op welke manier de gemeentelijke organisatie met dat toekomstbeeld omgaat. In dit document worden de twintig pictogrammen stuk voor stuk belicht aan de hand van de opbrengst voor de Toekomstvisie van Oost Gelre. De belangrijkste onderdelen die van invloed zijn op het buitengebied worden kort aan de orde gesteld.

- kansen bieden voor voormalige agrarische gebouwen;
- behoud en versterking van groen en landschap;
- stimuleren duurzame ontwikkeling van het landschap;
- de gemeente als geheel is CO₂-neutraal, onder andere door intensief gebruik van zonne- en windenergie en biomassa-installaties;
- op een kleinschalige basis nieuwe recreatieve en educatieve functies ontwikkelen (onder andere door het gezamenlijk 'op de kaart zetten' van de circumvallatielinie) en met een landschap dat begraasd wordt.
- voorkomen van verrommeling van het cultuurlandschap. Goede initiatieven wordt ruimte geboden, mits er sprake is van goede inpassing in het

landschap. Voor grote campings, dressuurbakken, opslagloodsen en autohandelaren is daardoor geen plek 'in het groen'.

2.4.2

Gebiedsvisie De Schans

De gemeente heeft voor het gebied ten oosten van Lichtenvoorde, (de Schans), een gebiedsvisie³ opgesteld, met als doel een toeristisch-recreatieve ontwikkelingsrichting voor de Schans formuleren, waaraan huidige en toekomstige ontwikkelingen en initiatieven in de Schans kunnen worden getoetst. De visie heeft geen formele status, maar beschrijft een ontwikkelingsrichting met bijbehorende beoordelingscriteria, waaraan de gemeente huidige en toekomstige initiatieven in het plangebied de Schans kan toetsen.

2.4.3

Wonen en werken in Lichtenvoorde 2015

De voormalige gemeente Lichtenvoorde heeft de Nota Wonen en Werken in Lichtenvoorde 2015 opgesteld⁴ om op lange termijn uitspraken te kunnen doen over de opgaven op het gebied van Wonen en Werken in de gemeente. Het document geeft een ruimtelijk streefbeeld, een samenhangend vanuit verschillende lagen opgezet beeld van de ontwikkeling van Lichtenvoorde op lange termijn. Daarbij ligt de nadruk op de toekomstige woon- en werklocaties binnen de kernen.

2.4.4

Omgevingsvisie Groenlo

De voormalige gemeente Groenlo heeft een omgevingsvisie vastgesteld⁵. De omgevingsvisie geeft de ontwikkelingsrichting aan voor de termijn (2000-2015). De noordrand van Groenlo krijgt een behoorlijke kwaliteitsimpuls. De meeste projecten vallen buiten de kaders van het bestemmingsplan, met uitzondering van Ecologische verbindingszone Slinge en Steenbeek. De Groenlose Slinge en Steenbeek worden op ecologische wijze ingericht. Voor dit project is reeds een planologische procedure doorlopen.

2.4.5

Beleid ruimere woningen

De voormalige gemeente Groenlo-Lichtenvoorde heeft een beleidsnotitie 'Ruimere woningen in het buitengebied' vastgesteld⁶. Hierin wordt een maximale inhoudsmaat van 850 m³ redelijk geacht. Met een maximale maat van 850 m³ wordt voorkomen dat woningen in de toekomst worden gesplitst. Doel van dit

³ Grontmij, Gebiedsvisie De Schans, 3 november 2004

⁴ Kuiper Compagnons, Wonen en Werken gemeente Lichtenvoorde, vastgesteld april 2004

⁵ Omgevingsvisie Groenlo, vastgesteld 27 april 2004

⁶ 19 mei 2005 vastgesteld door de gemeenteraad van de voormalige gemeente Groenlo/ Lichtenvoorde

beleid is om mogelijkheden te scheppen om kwalitatief goede woningen in het buitengebied te ontwikkelen, waarbij tevens een bijdrage wordt geleverd aan de ontwikkeling van het landschap. Het beleid beoogt niet de ontwikkeling van meerdere woningen op een perceel mogelijk te maken. Om de beoogde beeldkwaliteit te bereiken dient in principe sprake te zijn van vervangende nieuwbouw. Medewerking aan uitbreiding van bestaande woningen tot boven de op grond van het bestemmingsplan toegestane maximale inhoud wordt slechts toegestaan wanneer er duidelijk sprake is van een verbetering van de beeldkwaliteit en er een bijdrage wordt geleverd aan de ontwikkeling van het landschap.

2.4.6

Landgoederenbeleid

De gemeente heeft aanvullend landgoederenbeleid vastgesteld⁷ inclusief procedureregels. Zo dient een landgoed een grotere oppervlakte dan 10 ha te beslaan en aan te sluiten op de EHS.

In de 'Ruimtelijke visie buitengebied gebiedscommissie Oost Gelre' wordt de gemeente nadrukkelijk verzocht terughoudend te zijn met het toestaan van nieuwe landgoederen (met bebouwing). Nieuwe landgoederen kunnen namelijk belemmerend werken in de ontwikkeling van de landbouw. In veel gevallen wordt landbouwgrond ingeruild voor landgoederen met nieuwe functies, zoals natuur en bebouwing. Een dergelijke ontwikkeling kan beperkend werken in gebieden waar de landbouw afhankelijk is van schaalvergroting en ruilverkaveling.

2.4.7

Kampeerbeleid

De gemeente heeft Kampeerbeleid⁸ vastgesteld, omdat de Wet op de openluchtrecreatie (Wor) per 1 januari 2008 is komen te vervallen. Gemeenten zullen voortaan zelf vorm moeten geven aan het kampeerbeleid.

In beginsel is het mogelijk om overal in het buitengebied kleinschalig kamperen toe te staan. Extensieve vormen van verblijfsrecreatie worden gestimuleerd, omdat zij zich goed verenigen met de diverse functies in het buitengebied.

Het maximaal aantal toegestane kampeermiddelen op kleinschalig kampeerterreinen is verhoogd naar 25 kampeermiddelen. Kleinschalig kamperen is toegestaan in de periode van 15 maart tot en met 31 oktober. Buiten die periode mogen geen kampeermiddelen op het terrein aanwezig zijn.

⁷ Beleidsuitgangspunten nieuwe landgoederen, vastgesteld door de gemeenteraad op 12 maart 2008

⁸ Gemeente Oost Gelre, Kampeerbeleid, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 januari 2008

Een kleinschalig kampeerterrein dient te zijn gekoppeld aan een positief bestemd (agrarisch) bedrijf of burgerwoning in het buitengebied. Landschappelijke inpassing van kleinschalige kampeerterreinen wordt wenselijk geacht met het oog op de bescherming en ontwikkeling van het landschap, en de bescherming van privacy van omwonenden.

Kleinschalig kamperen, zal worden toegestaan via een binnenplanse ontheffing voor zover niet gelegen in het groenblauwe raamwerk, de waardevolle landschappen, en in de EHS. Binnen het groenblauwe raamwerk en de waardevolle landschappen zal een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen waarbij de bestaande waarden behouden moeten blijven, dan wel moeten worden gecompenseerd. Binnen de EHS worden in principe geen kleinschalige kampeerterreinen toegestaan, tenzij is aangetoond dat de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied niet significant worden aangetast. Voor vestiging van een kleinschalig kampeerterrein binnen de EHS is een bestemmingsplanherziening nodig.

2.4.8

Welstandsnota

De Welstandsnota is op 25 september 2007 vastgesteld. De welstandsnota bevat de basisvoorwaarden, waaraan bouwaanvragen op welstandsaspecten getoetst zullen worden. Het legt voor een bepaald gebied, bijvoorbeeld het buitengebied, een beoordelingskader vast. Dit is opgesteld vanuit een visie op de toekomst van het gebied en vanuit een beeld van aanwezige waarden. Er worden criteria benoemd die ertoe moeten bijdragen dat de toekomstige bebouwing past in de omgeving.

2.4.9

Ruimtelijke visie Gebiedscommissie

Sinds april 2007 bestaat de Gebiedscommissie Oost Gelre. De commissie wil een centrale rol spelen bij de inrichting van het buitengebied van Oost Gelre. De nieuwe gebiedscommissie heeft het initiatief genomen een ruimtelijke visie 'Samen Werken aan Diversiteit' op te stellen. De ruimtelijke visie is in concept aanwezig en zal waar mogelijk een vertaling krijgen in het bestemmingsplan.

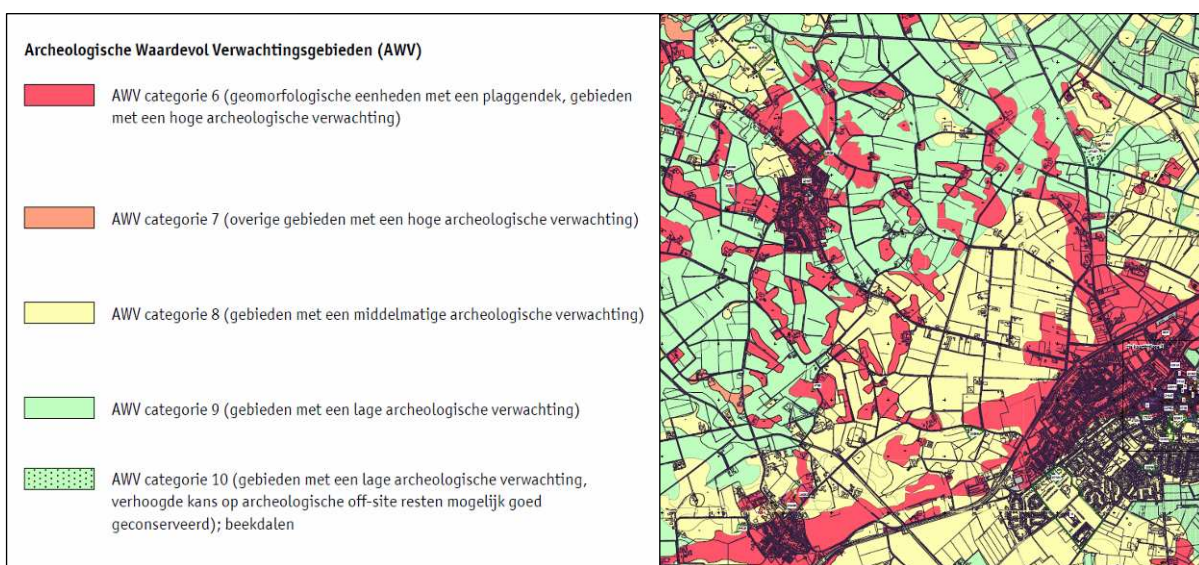
2.4.10

Cultuurhistorie

Op 16 december 2008 heeft de gemeenteraad de Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving vastgesteld. Naast een beschrijvende nota is hier ook een waarde-rende nota bijgevoegd. Deze nota heeft de titel "Tussen kunst en kitsch". Naast de beschrijving dient deze waarde-rende nota als inspiratiebron om gebieden te beschermen dan wel te ontwikkelen. Bij de beoordeling van plannen spelen de Cultuurhistorische gebiedsbeschrijvingen en de nota tussen Kunst en Kitsch een belangrijke rol.

Bij het opstellen en uitvoeren van ruimtelijke plannen wordt rekening gehouden met zowel de bekende als de te verwachten archeologische waarden. De gemeente Oost Gelre heeft een archeologische beleidsadvieskaart. Op deze kaart is aangegeven welke gebieden archeologisch waardevol zijn en welke gebieden de verwachting hebben archeologisch waardevol te zijn. Het beleid dient direct door te werken in het bestemmingsplan.

In het plangebied bevinden zich meerdere gemeentelijke en rijksmonumenten. Voor deze monumenten geldt het regime van de Monumentenwet. Vandaar uit worden ze beschermd. Tevens heeft de gemeente een Erfgoedverordening waaraan getoetst wordt. Met de nieuwe visie van het Rijk, de modernisering van de monumentenzorg, worden de monumenten niet objectgericht maar omgevingsgericht benaderd.

Uitsnede Archeologische Beleidskaart (RAAP)

2.4.11

Klimaatprogramma 2009-2012

De gemeente Oost Gelre heeft in het klimaatplan haar ambities neergelegd. Samen met de andere Achterhoekse gemeenten zijn projectvoorstellen geformuleerd die bijdragen aan een schone en duurzame leefomgeving. De omschrijving van deze projectvoorstellen zijn in het Klimaatplan 2009-2012 beschreven.

2.4.12

Wegenbeleidsplan

De gemeente heeft in het wegenbeleidsplan⁹ beschreven hoe om te gaan met verharde en onverharde wegen.

De gemeente is terughoudend in het verharderen van wegen. Ondanks de terughoudendheid dienen de belangen van de landbouw behartigd te worden. Er

⁹ DHV, Wegenbeleidsplan, april 2008

kunnen zich situaties voordoen waar verharden de meest passende maatregel is. Indien een agrarisch bedrijf niet door een verharde weg of semi-verharde weg wordt ontsloten, wil de gemeente medewerking verlenen aan het verharden indien de onderhoudstoestand van de zandweg hier aanleiding toe geeft.

De gemeente is onder voorwaarden voorstander van het omvormen van verharde wegen tot onverharde wegen. De gemeente is zich bewust dat zij een maatschappelijk belang heeft in het (zoveel mogelijk) behouden van het areaal aan onverharde wegen. Een onverharde weg heeft de volgende voordelen: landschappelijke inpassing/waarde en lagere onderhoudskosten.

2.4.13

Milieubeleidsplan

De gemeente heeft een milieubeleidsplan¹⁰ opgesteld, wat te zien is als een soort ‘paraplu’ voor de milieuambities van nu en in de toekomst. Het biedt kansen om tijdig milieu en duurzaamheid mee te nemen in nieuwe ontwikkelingen op het gebied van ruimte (aanleg van wegen, landschapsontwikkeling, woningbouw, en dergelijke) en economie (uitbreiding van werkgelegenheid, opschaling van agrarische of industriële bedrijvigheid, en dergelijke).

Voor alle milieugerelateerde onderwerpen zijn concrete doelstellingen voor de korte termijn (2015) en ambities - ‘wensbeelden’ - voor de langere termijn (2020) geformuleerd. De doelstellingen voor de korte termijn zijn uitgewerkt in activiteiten en projecten.

Voor het buitengebied biedt de opkomst van agrarische nevenactiviteiten kansen voor een gezonde economie en kleinschalige landschapsbeleving (streekproducten, kamperen, fietsen, et cetera). Het is mogelijk dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied de milieukwaliteit, landschappelijke kwaliteit en (relatieve) stilte en duisternis verstoren. Daarom wil Oost Gelre de milieueffecten van grote ruimtelijke ontwikkelingen goed onderzoeken en meenemen bij de besluitvorming.

Daarnaast kan de gemeente stimuleren dat vrijkomende biomassa uit het buitengebied, zoals het gemeentelijk snoeihout of hout van landschapsbeheer, wordt ingezet voor duurzame energieopwekking (co-vergisting).

2.4.14

Geluidbeleid

Gemeente Oost Gelre heeft in regionaal verband geluidbeleid¹¹ ontwikkeld, om de stilte als kwaliteit van de Achterhoek te versterken en richting te geven aan het geluidsaspect in bestemmingsplannen, vergunningen en dergelijke.

¹⁰ Gemeente Oost Gelre, Milieubeleidsplan 2010-2020, 13 november 2009

¹¹ Gemeente Oost Gelre, Geluidbeleid, april 2008

Het gemeentelijke geluidbeleid is gebiedsgericht beleid. Het gemeentelijke gebied is verdeeld in tien akoestisch relevante gebiedstypen zoals natuur, agrarisch gebied, woonwijken, centra en industrieterrein. Voor elk gebied is vastgesteld welke akoestische streef-, grens- en plafondwaarden gelden. Bij nieuwe activiteiten dient een geluidbelasting tussen streef- en grenswaarden te ontstaan, waarbij streefwaarden de norm zijn. Alleen akoestisch uitzonderlijke situaties geven mogelijkheden geluidbelastingen tussen grens- en plafondwaarden aan te houden. Kortom, hoe verder de geluidbelasting boven de streefwaarden komt, des te belangrijker wordt een goede motivatie van deze afwijking. Doel is immers om een gekozen akoestisch leefklimaat te realiseren, indien nodig ten kostte van nieuwe (te luidruchtige) activiteiten. Waar meer geluidruimte is gegeven, zijn dus ook meer activiteiten mogelijk.

Uitgangspunten voor het bestemmingsplan

- doorwerking in het bestemmingsplan geschiedt door middel van het stellen van concrete voorwaarden in de flexibiliteitsregels van het bestemmingsplan. In een dergelijk geval wordt voor het gebied waarin de initiatief wordt ontwikkeld op de gebiedstyperingenkaart bekeken welke streef- en grenswaarden er ten aanzien van geluid gelden.

2.4.15

Beleidsvisie Externe Veiligheid

Met de beleidsvisie externe veiligheid¹² geeft de gemeente haar visie op de beheersing van veiligheidsrisico's binnen de gemeente. Het gaat dan om risico's als gevolg van de opslag, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen. Daarmee geeft de gemeente Oost Gelre eveneens haar ambitieniveau aan. Op basis van deze visie wordt een nadere invulling gegeven aan de beleidsvrijheid op het gebied van externe veiligheid. Zo wordt aangegeven hoe de gemeente omgaat met (de verantwoording van) het groepsrisico en de richtwaarde bij het plaatsgebonden risico bij (beperkt) kwetsbare objecten.

Ambitieniveau Landelijk gebied

- ook beperkt kwetsbare objecten, waarvoor richtwaarden gelden in plaats van grenswaarden, mogen in nieuwe situaties nergens binnen de PR 10^{-6} contour van een bedrijf liggen;
- voor bestaande situaties wordt er naar gestreefd de risico's voor beperkt kwetsbare objecten liggend binnen de PR 10^{-6} contour zoveel als mogelijk te beperken;
- verschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico kan alleen worden geaccepteerd indien bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid goed geregeld zijn. Hierover zal advies bij de regionale en lokale brandweer worden ingewonnen;

¹² Gemeente Oost Gelre, Beleidsvisie Externe Veiligheid,

- een toename van het groepsrisico tot aan de oriënterende waarde wordt, mits gemotiveerd en voorzien van een positief advies van de Regionale brandweer, geaccepteerd.

2.4.16

Bodem

De gemeente Oost Gelre is een relatief schone gemeente en beschikt om deze reden niet over afzonderlijk bodembeleid. De gemeente maakt gebruik van het overgangsrecht Besluit bodemkwaliteit (gefaseerde implementatie) door middel van de bodemkwaliteitskaart en bijbehorend bodembeheersplan die in 2007 is opgesteld door de regio Achterhoek. Hiermee zijn de regels voor grondverzet (verplaatsen van grond) en milieuverantwoord hergebruik van grond tussen de deelnemende gemeenten aanzienlijk vereenvoudigd. Uitgangspunt is dat de bodem door het toepassen van grond niet vuiler wordt. Kenmerkend voor de regio Achterhoek is het voorkomen van arseen in de ondergrond. Hoewel is geconcludeerd dat hiervoor geen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn, is een addendum als aanvulling op het bodembeheersplan opgesteld, om de blootstelling aan hoge arseenconcentraties te voorkomen.

Ten behoeve van bodemsaneringen (terugsaneerwaarde) is op 1 oktober 2009 een (regionale) Bodemfunctiekaart in werking getreden. Dit geldt tevens als start van de implementatie van het Besluit bodemkwaliteit (voor na 2012). Daarna wordt ook de bijbehorende nota bodembeheer opgesteld.

2.4.17

Geurbeleid

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 1 januari 2007 in werking getreden. Deze wet is het nieuwe toetsingskader ten aanzien van geur bij aanvragen om een milieuvergunning van veehouderijen. De veehouderijen moeten voldoen aan individuele wettelijke normen voor de geurbelasting op een geurgevoelig object. De gemeenten mogen van deze wettelijke normen afwijken en een eigen geurbeleid opstellen.

De gemeente Oost Gelre heeft afwijkende normen in een verordening vastgelegd. De onderbouwing daarvoor wordt geleverd via een gebiedsvisie¹³.

De verordening voor de gemeente Oost Gelre stelt andere normen voor de volgende gebieden:

- een individuele geurnorm voor de bebouwde kom Groenlo van $5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$;
- een individuele geurnorm voor de bebouwde kom van Lievelede en Vragender van $7 \text{ ou}_E/\text{m}^3$;

Buiten de gebieden genoemd in de verordening, dus voor het overige grondgebied van de gemeente, gelden de wettelijke standaardnormen.

In 2010 vindt een evaluatie van de verordening plaats..

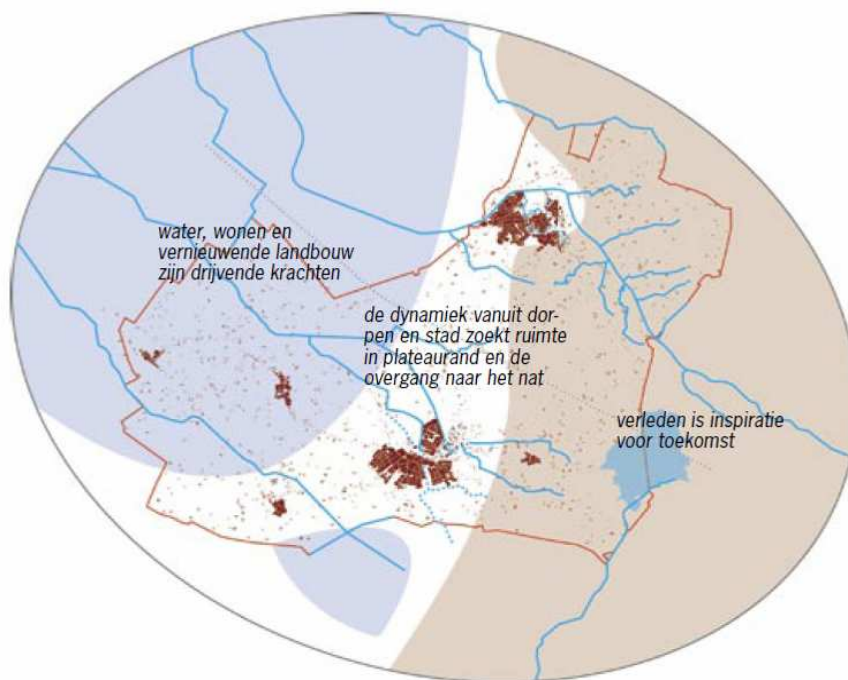
¹³ Gemeente Oost Gelre, Gebiedsvisie ten behoeve van de Verordening geurhinder en veehouderij, 1 november 2007

2.4.18

Landschapsonwikkelingsplan

‘Groen licht voor het landschap’ is de titel van het Landschapsonwikkelingsplan (LOP), vastgesteld door de gemeenteraad op 25 september 2007, dat opgesteld is in opdracht van de gemeente Oost Gelre. Het LOP biedt de mogelijkheid de landschappelijke eenheid en kwaliteit in onze gemeente te versterken en toch ruimte te bieden aan bestaande bedrijven en nieuwe ontwikkelingen in de toekomst.

In de Achterhoek ligt de gemeente Oost Gelre op de overgang van het Oost-Nederlands Plateau en het centrale lage deel van de Achterhoek (het nat). Daartussen ligt een reeks grote dekzandruggen. Tussen die ruggen en het plateau ligt tussen Aalten en Lichtenvoorde nog een laagte: het Aaltense Goor. Deze drie verschillende zones in het landschap van Oost Gelre hebben een uiteenlopende dynamiek.

Binnen de drie zones zijn in de visie elf landschapsensembles onderscheiden, ieder met een eigen karakteristiek. De ligging van deze ensembles is gebaseerd op de wijze waarop mensen in het gebied het landschap beleven. Steeds is gekozen voor eenheden die mensen als hun landschap, hun leefomgeving, ervaren. Met de vaststelling van dit LOP door de afzonderlijke gemeenteraden is besloten om samen zorg te dragen voor hun landschap. Belangrijke taak is het beschermen van de waarden in het landschap, bijvoorbeeld door middel van bescherming van de kenmerkende zonering in het landschap van plateau naar het nat. Daarnaast horen daar de bestaande natuur- en landschapselementen

bij, zoals bosjes en houtwallen, maar ook steilranden, oude kapelletjes en de singels van Groenlo. Het zijn de historische parels in het landschap.

2.4.19

Een afzonderlijke visie op de LOG's

In de vorige paragraaf is al beschreven dat in het plangebied een tweetal landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) zijn gelegen, namelijk 'Ruurlöse Broek' en 'Mariënveld'.

In samenwerking met Gemeente Berkelland heeft de gemeente een visie op de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden opgesteld. De visie is op 4 november 2008 door de gemeenteraad vastgesteld.

Hoofddoel van de ruimtelijke visie is het bieden van ruimte voor perspectiefvolle intensieve veehouderijen. De visie brengt deze ruimte en de randvoorwaarden in beeld. Naast de ruimte voor nieuwvestiging is ook de ruimte voor hervestiging en omschakeling (naar intensieve veehouderij bedrijven) aangegeven.

Voor beide LOG's is een strategie en een ruimtelijke visie beschreven. De ruimtelijke visie biedt bouwstenen op landschaps- en kavelniveau die moeten worden opgenomen en uitgewerkt in het bestemmingsplan. De bouwstenen hebben onder andere betrekking op de aspecten 'Landschap' en 'Erfinrichting'. Deze aspecten dienen betrokken te worden in geval er een initiatief is tot inplaatsing van een intensieve veehouderij, hervestiging of omschakeling.

De visie op de LOG's is een belangrijke bouwsteen voor het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan. Om deze reden is ervoor gekozen om vooruitlopend op de actualisering van het bestemmingsplan Buitengebied voor de LOG's een afzonderlijk bestemmingsplan met een bijbehorend planMER in procedure te brengen. Zowel het planMER als het ontwerpbestemmingsplan zijn in procedure gebracht en hebben in november en december 2009 ter inzage gelegen.

Het ontwerpbestemmingsplan regelt de bestaande functies in de (LOG's), maar biedt daarnaast perspectieven voor nieuwe intensieve veehouderijen in 'zoekzones' onder bepaalde voorwaarden.

2.4.20

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van het gemeentelijk beleid worden voor de planopzet van het bestemmingsplan de volgende aanbevelingen gedaan:

- zo mogelijk verwerking van de beoordelingscriteria uit de Gebiedsvisie De Schans teneinde specifieke ontwikkelingen uit de visie mogelijk te maken;
- De herinrichting van de Groenlose Slinge vertalen in het bestemmingsplan.

- het gemeentelijk beleid met betrekking tot landgoederen wordt beschreven in de toelichting. Uitgangspunt is dat het ontwikkelen van een landgoed alleen via een partiële herziening kan worden gerealiseerd, vanwege de grote ruimtelijke gevolgen van een dergelijk initiatief;
- voor kleinschalig kamperen wordt aangesloten bij het vastgestelde kampeerbeleid;
- in het bestemmingsplan moet rekening worden gehouden met de potentiële archeologische waarden in de gebieden zoals deze zijn vastgelegd op de gemeentelijke archeologische beleidskaart;
- een regeling opnemen met betrekking tot het verhard en onverhard van wegen;
- de cultuurhistorisch waardevolle elementen krijgen in het bestemmingsplan een beschermingsregeling;
- vertaling beleid agrarische nevenactiviteiten om evenwicht te houden tussen het streven naar vermindering milieubelasting en duurzaamheid enerzijds en het in stand houden van de lokale economische belangen;
- de gebieden met bijzondere waarden beschermen in het bestemmingsplan;
- de gebieden met waardevolle openheid beschermen in het bestemmingsplan;
- de gebieden met kenmerkende landschapselementen moeten worden behouden en/of beschermd;
- het Bestemmingsplan Buitengebied zal met de uitkomsten van het planMER voor de LOG's rekening houden;
- na de vaststelling van het bestemmingsplan voor de LOG's wordt dit plan mogelijk geïntegreerd in het nieuwe bestemmingsplan. Voorts zullen de planregels, waar nodig, op het bestemmingsplan voor de LOG's worden afgestemd.

2.5

Water

2.5.1

Vierde Nota Waterhuishouding

Het Rijksbeleid ten aanzien van water is neergelegd in de Vierde Nota Waterhuishouding (1998). Hierin is aangegeven dat het waterbeheer in Nederland moet zijn gericht op een veilig en goed bewoonbaar land met gezonde duurzame watersystemen. Om dit te bereiken, moet zoveel mogelijk worden uitgegaan van een watersysteembenadering en integraal waterbeheer. In de nota is onder andere aangegeven dat stedelijk water meer aandacht moet krijgen. Volgens de nota Waterbeheer in de 21^e eeuw (2000) moet aan het watersysteem meer aandacht worden gegeven om de natuurlijke veerkracht te benutten. Voorkomen van afwenteling door het hanteren van de drietrapsstrategie 'vasthouden-bergen-afvoeren' staat hierbij centraal. Ook in stedelijke uitbrei-

dingen dient daarom het overtollige hemelwater beter te worden vastgehouden.

De watertoets is met ingang van 1 november 2003 wettelijk verplicht voor ruimtelijke plannen die vallen onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro). In het Nationaal Bestuursakkoord Water-actueel (NBW-actueel, juni 2008) hebben Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen onder meer opnieuw afgesproken, dat de watertoets ook wordt toegepast bij waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten, die niet vallen onder de Wro.

2.5.2

Waterplan Gelderland

Het Waterplan Gelderland is de opvolger van het huidige derde Waterhuishoudingsplan (WHP3). Het beleid uit WHP3 wordt grotendeels voortgezet. Het Waterplan Gelderland is tegelijk opgesteld met de water(beheer)plannen van het Rijk en de waterschappen. In onderlinge samenwerking zijn de plannen zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Het Waterplan Gelderland 2010-2015 is op 11 november 2009 door Provinciale Staten vastgesteld en op 22 december 2009 in werking getreden.

In het kort hier de belangrijkste doelstellingen voor de planperiode:

- voor de 35 gebieden van de TOP-lijst is het Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regiem (GGOR) bestuurlijk vastgesteld en zijn de maatregelen voor herstel uitgevoerd;
- de maatregelen voor herstel van de wateren van het hoogste ecologisch niveau (HENwateren) zijn uitgevoerd;
- de natte ecologische verbindingzones zijn gerealiseerd, tenzij onvoldoende financiële middelen beschikbaar zijn;
- wateroverlast vanuit het regionale watersysteem wordt voorkomen door inrichting van waterbergingsgebieden en verruiming van watergangen;
- in het stedelijk gebied is urgente wateroverlast opgelost;
- de zwemwateren voldoen als minimum aan de categorie aanvaardbaar;
- toekomstvast hoogwaterbeleid.

2.5.3

Stroomgebiedsvisie Achterhoek Liemers

De ontwerpstroomgebiedsvisie is opgesteld door de Provincie Gelderland in nauwe samenwerking met de waterschappen en de Directie Oost-Nederland van Rijkswaterstaat. In de stroomgebiedsvisie staan zowel bestaand beleid als suggesties voor nieuw waterbeleid, waarbij de nadruk ligt op de ruimtelijke aspecten van dit waterbeleid.

De stroomgebiedsvisie geeft inzicht in de aard en omvang van de wateropgaven die relevant zijn. Het accent in de wateropgaven voor de Achterhoek en Liemers ligt op het voorkomen van wateroverlast en herstel c.q. bescherming

ecologisch waardevolle wateren en natte landnatuur. Ter voorkoming van huidige en toekomstige wateroverlast is in en langs bestaande waterlopen naar oplossingen gezocht (verbreden, verondiepen, hermeanderen). Het gaat hierbij om een ruimtebeslag van 2.000 ha. De bestaande watergangen in het plangebied zijn weergegeven op de kaart 'Beleidsinventarisatie', opgenomen in de bijlage bij dit document.

Ter bescherming van ecologisch waardevolle wateren en natte landnatuur is het in grote delen van de Achterhoek en Liemers nodig om grondwaterstanden en oppervlaktewaterpeilen minstens even hoog te houden (buffergebieden). Voor herstel van natuurwaarden zijn potentiële gebieden voor waterconservering aangegeven (structurele verhoging (grond)waterstanden). De opgave is om in 2010 van het areaal verdroogd gebied (situatie 2002) 40% hersteld te hebben. De centrale gedachte is dat het watersysteem in het stroomgebied Achterhoek en Liemers op de lange termijn geheel op orde is en blijft.

2.5.4

Waterbeheerplan 2010-2015

Waterschap Rijn en IJssel draagt zorg voor het waterbeheer in Oost-Gelderland, het zuiden van Overijssel en het zuidoosten van de Veluwe. Haar beleid is vastgelegd in het Waterbeheerplan 2010-2015, waarbij drie hoofdtaakken zijn onderscheiden:

- waarborgen van de veiligheid (maatregelen op het gebied van veilige waterkeringen en calamiteitenzorg);
- watersysteembeheer (maatregelen op het gebied van waterkwaliteitsbeheer in het kader van KRW, waterkwantiteitsbeheer, grondwaterbeheer, inrichting/beheer/onderhoud, stedelijk waterbeheer, emissiebeheer, nevenfuncties watersysteem en vaarwegbeheer Oude IJssel);
- afvalwaterketenbeheer (maatregelen op het gebied van inzamelen/transport en afvalwaterbehandeling).

Voor de realisatie van gewenste grondwaterstanden en oppervlaktewaterpeilen gebruikt het waterschap de GGOR-aanpak (gewenst grond- en oppervlaktewaterregime). In overeenstemming met de bestemming, de functie en het gebruik van gebieden wordt het gewenst grond- en oppervlaktewaterregime vastgesteld.

2.5.5

Waterplan

De waterplannen van de oude gemeenten Lichtenvoorde en Groenlo hebben voor een belangrijk deel betrekking op het stedelijk gebied en waterzuivering. De directe relatie tussen gemeentelijk beheer en het buitengebied - en daarmee met het landschapsontwikkelingsplan - bevindt zich in het beheer van bermsloten langs gemeentelijke wegen en in enkele grote projecten.

Het beheer van bermsloten zal meer op de waterhuishoudkundige noodzaak gericht worden. Op plaatsen waar slechts zelden waterdoorvoer plaatsvindt, zal het beheer worden geëxtensiveerd, zodat ook landschappelijke en ecologische functies meer tot hun recht kunnen komen. Dit is beschreven in het uitvoeringsprogramma Project Slotenbeheer naar een hoger peil.

2 . 5 . 6

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van het waterbeleid worden voor de planopzet van het bestemmingsplan de volgende aanbevelingen gedaan:

- ten behoeve van project buitengebied doorloopt de gemeente de procedure van de watertoets;
- de bestaande hoofdwatergangen worden in het bestemmingsplan vastgelegd;
- gebieden met een belangrijke functie voor de waterhuishouding zullen worden gekoppeld aan een aanlegvergunningstelsel (bijvoorbeeld voor het tegengaan van verdroging in natte gebieden);
- het bestemmingsplan zal worden afgestemd op de te realiseren natte ecologische verbindingzones;
- de grondwaterbeschermingsgebieden in het bestemmingsplan vastleggen. De grondwaterbeschermingsgebieden zullen vooral een rol spelen in de afweging van mogelijke functieveranderingen. De gebieden zijn kaderstellend voor bestaande en nieuwe functies en activiteiten.

Uitgangspunten

3

3.1

Inleiding

In de navolgende paragrafen worden de resultaten weergegeven van het verkennende onderzoek ex artikel 3:2 Awb op grond waarvan de gemeente bij de voorbereiding van de vaststelling van het Bestemmingsplan Buitengebied en daaraan voorafgaande Nota van Uitgangspunten de nodige kennis moet vergaren omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen. De onderzoeksresultaten zijn gegroepeerd naar thema's die van invloed zijn op het eindbeeld van het bestemmingsplan. Per thema wordt ingegaan op:

- een beschrijving van het plangebied;
- de knelpunten, kansen en ontwikkelingen;
- aanbevelingen voor het bestemmingsplan.

De volgende thema's komen in dit hoofdstuk aan de orde:

- landschap en cultuurhistorie;
- natuur;
- water;
- landbouw;
- niet-agrarische bedrijvigheid;
- wonen
- recreatie;
- maatschappelijke voorzieningen;
- infrastructuur;
- milieu.

3.2

Landschap, cultuurhistorie en archeologie¹⁴

Het landschap van de gemeente Oost Gelre is in te delen in 3 zones:

- het plateau;
- een zone van drie dorpen en een stad;
- het nat.

Binnen deze drie zones is het landschap van Oost Gelre samengesteld uit elf eigentijdse landschapsensembles. Deze ensembles onderscheiden zich door hun historische achtergronden, maar ook door hun hedendaagse gebruik. Per zone

¹⁴ Gebaseerd op het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) 'Groen licht voor het landschap', gemeente Oost Gelre, vastgesteld door de gemeenteraad op 25 september 2007

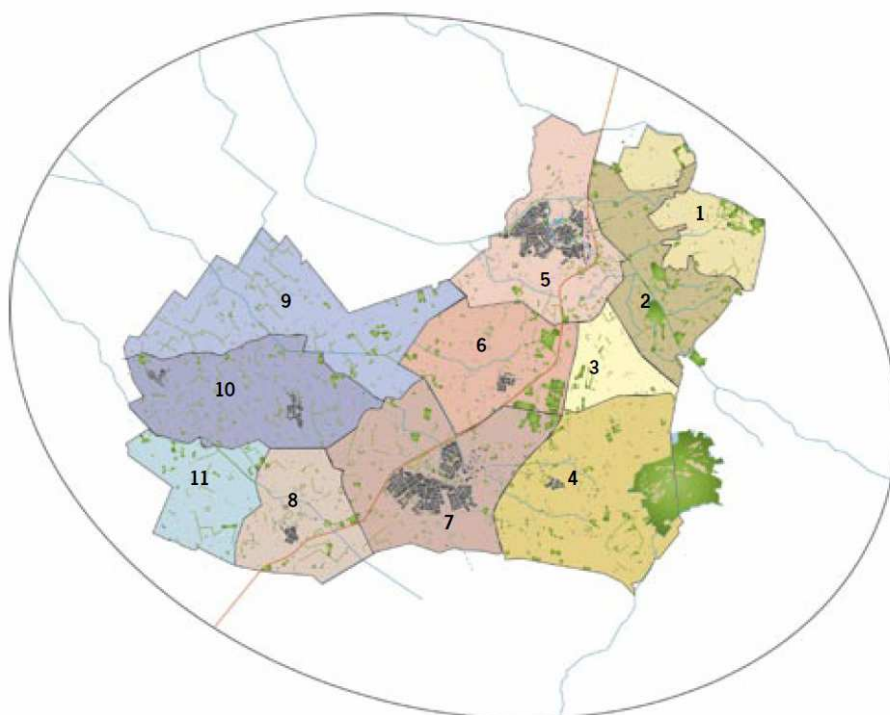
worden in navolgende paragrafen de verschillende ensembles bekeken op sterke en zwakke punten en welke knelpunten en ontwikkelingen er spelen.

3.2.1

Het plateau

Het oostelijke deel van de gemeente maakt deel uit van het Oost-Nederlands Plateau. Dit is een hoog gelegen gebied bestaande uit een glooiend landschap, oude nederzettingen en ontspringende beken. Het dorp Vragender vormt een cultuurhistorische parel, samen met zijn beken, es en de in een krans gelegen boerenerven. Het dorp Zwolle wordt gekenmerkt door karakteristieke scholteboerderijen (voor de rijke boeren) en de verspreide ligging van de erven op de glooiingen van het Slingedal. Het plateau maakt deel uit van het nationaal landschap Winterswijk. De dynamiek is kleinschalig en vindt plaats vanuit de erven en dorpen. De (cultuur)historie van het gebied vormt een belangrijke inspiratiebron voor initiatieven. Het landschap bestaat uit een afwisseling van (jonge) ontginningen en oudere cultuurlandschappen (bijvoorbeeld de marke Vragender, Zwolle op de glooiingen langs de Slinge). De grote diversiteit aan landschappelijke kwaliteiten leidt tot een indeling van het plateau in vier landschapsensembles:

1. de 20^e eeuwse ontginningen van het Zwollesche Veld;
2. het dorp Zwolle en de glooiingen langs de Groenlose Slinge;
3. de 20^e eeuwse ontginningen van het Lievelder en Vragender Veld;
4. de marke Vragender.

1 De 20^e eeuwse ontginningen van het Zwollesche Veld

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype 'het natte heide- en broekontginningenlandschap'.

Sterke punten

De erven hebben een grote onderlinge afstand, waardoor er geen dreiging is van dichte bebouwingslinten. Hierdoor blijft het landelijke karakter behouden en spelen bebouwingen in het gebied een ondergeschikte rol, mede door het glooiende landschap.

Zwakke punten

Grote (nieuwe) stallen kunnen een versturende werking hebben op de waardevolle openheid, doordat erven geen besloten karakter hebben (voldoende erfbeplanting).

Knelpunten en ontwikkelingen

De huidige agrarische bedrijfsvoering is redelijk kleinschalig, waardoor de erven een goede samenhang hebben met het open karakter van het gebied. Grootschalige ontwikkelingen kunnen deze openheid onder druk zetten en dienen dan ook een goede landschappelijke inpassing te krijgen. Niet landschappelijk ingepaste hobbymatige toevoegingen, zoals paardenbakken/-weides met lichtmasten, kunnen leiden tot een ongewenste verrommeling van het gebied.

2 Zwolle en de glooiingen langs de Slinge

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype 'het kampenlandschap'.

Sterke punten

- Streekeigen boerenerven met eikengaarden dragen bij aan een sterke landschapskarakteristiek.
- De hoeveelheid beplantingen rondom en ten zuiden van het dorp Zwolle dragen bij aan het begeleiden van zichten over het glooiende landschap, zorgen voor een goede inpassing van de bebouwing.
- Beplantingen markeren de (rechtgetrokken) loop van de Slinge en zorgen voor een sterke beleving van de Slinge in het landschap.

Zwakke punten

Het meest noordelijke deel van het gebied mist een robuust landschappelijk raamwerk.

Knelpunten en ontwikkelingen

Doordat de beplantingen in het noordelijke deel van het gebied in verval geraakt zijn, komen de erven 'kaal' in het landschap te liggen. Bij ontwikkeling

van bedrijven (uitbreiding) wordt dan ook veel gevraagd aan de landschappelijke inpassing om zodoende de landschappelijke kwaliteit te waarborgen. Initiatieven voor nieuwe landgoederen kunnen een positieve bijdrage leveren aan het creëren van een robuust landschappelijk raamwerk. Met name het noordelijk deel van het gebied kan hierdoor een sterke kwaliteitsimpuls krijgen. Er is behoefte aan recreatieve uitloopmogelijkheden voor Groenlo en de aanleg van natuur en (kleinschalige) waterberging langs de Slinge en de Steenbeek.

3 De 20^e eeuwse ontginningen van het Lievelder en Vragender Veld

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype ‘het natte heide- en broekontginningen-landschap’.

Sterke punten

- De openheid van het gebied wordt opgedeeld door bomenlanen. Dit is een sterke kwaliteit, echter plaatselijk zitten er onderbrekingen in de bomenlanen.
- Zichtlijnen naar de Lievelder Es.
- Steenoven langs de oude spoorlijn Groenlo-Winterswijk.

Zwakke punten

De landschappelijke inpassing van de erven laat te wensen over. Met name nieuwe (grote) bedrijfsgebouwen springen in het oog en doen afbreuk aan de waardevolle openheid.

Ontwikkelingsrichtingen van erven variëren, waardoor deze over het algemeen niet voldoen aan het realiseren van een compact erf en daarmee onnodig beeldbepalend zijn.

Knelpunten en ontwikkelingen

Het gebied heeft een sterke agrarische uitstraling. Er dient aandacht besteed te worden aan de inpassing van de bebouwing in het landschap. Grote landschappelijke elementen ontbreken, waardoor een goede architectuur (goothoogte en nokhoogte) van de bebouwing, een goede ontwikkelingsrichting en compactheid van het erf belangrijk zijn voor de beleving van het gebied.

4 De marke Vragender

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype ‘het essenlandschap’(de Vragender Es) met daaromheen ‘het kampenlandschap’, met een overgang naar ‘het heide- en broekontginningenlandschap’.

Sterke punten

- De waarde van het natuurgebied Vragenderveen als onderdeel van het Natura 2000-gebied Korenburgerveen.
- De Vragender Es met zijn openheid en bolle ligging, steilranden en holle wegen.

- De krans van oude boerenerven en beplantingen rondom de Vragender Es.
- Het zicht op het dorp Vragender. Met name het dorpsgezicht ten westen van de Vragender Es dient beschermd te worden (zicht op kerk en molen).
- De molen en de ruïne van de kapel.

Zwakke punten

De uitstraling van de dorpsrand van Vragender staat onder druk door nieuwbouw, met name aan de noord- en oostzijde van het dorp.

Knelpunten en ontwikkelingen

Nieuwbouw aan de rand van de es leidt tot aantasting van de openheid van de es. Uitbreiding van Vragender dient dan ook een goede landschappelijke inpassing te krijgen.

Bij voorkeur krijgt nieuwbouw een kleinschalige inpassing in de krans van boerderijen rondom de es.

3.2.2

De overgangszone van drie dorpen en een stad

In deze overgangszone tussen het plateau en het nat, zijn de dorpen Harreveld, Lichtenvoorde, Lieveelde en de stad Groenlo gelegen. In deze zone liggen een reeks grote dekzandruggen, waarop de kernen zich ontwikkeld hebben. Tussen deze dekzandruggen is een laagte gelegen: het Aaltense Goor. Er vinden veel ontwikkelingen plaats door een hoge dynamiek van wonen en bedrijvigheid. Tevens is de belangrijkste infrastructuur gelegen in deze zone (N18, N313 en N319). De grote diversiteit aan landschappelijke kwaliteiten leidt tot een indeling van de overgangszone in vier landschapsensembles:

5. de stad Groenlo;
6. rond de Lieveelder Es;
7. het dorp Lichtenvoorde;
8. het kerk- en esdorp Harreveld.

5 De stad Groenlo

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype ‘het kampenlandschap’.

Sterke punten

- Het centrum van Groenlo heeft een grote cultuurhistorische waarde. Hier is het karakter van vestingsstad nog te herkennen.
- Circumvallatielinie rond Groenlo. Deze is echter niet overal zichtbaar en ervaarbaar.

Zwakke punten

- Relatie van de stad Groenlo met zijn omgeving is zwak. Ten noorden en noordwesten vormt de Slinge een harde grens en ten oosten vormt bedrijvigheid langs de N18 een barrière.
- Ten noorden van Groenlo zijn bomenlanen in verval geraakt.
- De ontwikkelingen aan de zuidkant van Groenlo tasten het landschappelijke raamwerk aan. Voorheen bestond het gebied uit aaneengesloten beplantingen en open essen.

Knelpunten en ontwikkelingen

- Ten zuiden van de stad Groenlo zijn zoekzones voor wonen aangeven. Voor de relatie van de stad met het buitengebied dient deze bebouwing zorgvuldig om te gaan met landschappelijke beplantingen en historische essen.
- Het is gewenst om de oude vestingstad te verbinden met het buitengebied, bijvoorbeeld door een groene dooradering.
- De Slinge vormt een ecologische verbindingszone. Door de ontwikkelingen wordt het aanzicht van de stad aan de noord-west zijde een impuls gegeven en een zachtere overgang vormt naar het buitengebied.
- Het buitengebied van de stad Groenlo heeft behoefte aan stevige landschappelijke structuren. Deze kunnen in het noorden gestalte krijgen in de vorm van lanen en bossen. Initiatieven zoals nieuwe landgoederen kunnen hieraan bijdragen. Ten zuiden dient te worden ingezet in een kleinschaliger landschap met meer samenhang tussen de beplantingen en bebouwing.
- Een eventuele aanleg van de N18 (aan de westzijde) zal een nieuwe grens in het landschap en een nieuwe barrière scheppen.

6 Rond de Lievelder Es

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype 'het essenlandschap' en 'het kampenlandschap'.

Sterke punten

- Openheid van de es, met daaromheen de beslotenheid van de erven.
- De met linden omzoomde weg die midden over de es loopt.
- Verankering van het dorp in het landschap (besloten karakter).
- Het Lievelder Veld, één van de laatste restanten van het oude heidelandschap.
- Een brede zone langs de spoorlijn dient te functioneren als ecologische verbindingszone.
- De inrichting van de Lievelder Beek is geschikt voor opvang en berging van water, gecombineerd met natuurontwikkeling.
- Cultuurhistorische waarde van de Besselinger schans in het bosgebied ten oosten van Lievelede.

Zwakke punten

De N18 vormt een barrière in de overgang van het Lievevelder Veld naar het oosten.

Knelpunten en ontwikkelingen

De N18 functioneert als een barrière. Deze verbreekt de overgang van het Lievevelder Veld naar het oosten. Dit gebied kent een hoge dynamiek. Er zijn veel verbredingsinitiatieven door landbouwers en andere vormen van herstel en bedrijvigheid. Deze ontwikkelingen dienen aan te sluiten bij de gebiedseigen schaal en vorm te krijgen met gebiedseigen vormen en beplantingen. Het landschap is op veel plaats nog gaaf en kleinschalig.

7 Het dorp Lichtenvoorde

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype 'het kampenlandschap' en 'het ontginningenlandschap'.

Sterke punten

Kleinschalig landschap met bomenlanen en elzensingels ten noordwesten en noordoosten van het dorp.

Zwakke punten

Zwakke verankering van het dorp in het landschap.

De N18 en N313 vormen barrières in het verbinden van het dorp met zijn omgeving.

Knelpunten en ontwikkelingen

Het kleinschalige karakter van bomenlanen en elzensingels is geschikt voor de ontwikkeling van nieuwe landgoederen. In het zuidwesten van het gebied is een zoekzone wonen gelegen. De vormgeving van deze uitbreiding (de nieuwe dorpsrand) is uiterst belangrijk om Lichtenvoorde sterker te verankeren in het landschap.

8 Het kerk- en esdorp Harreveld

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype 'het kampenlandschap' en 'het essenlandschap'.

Sterke punten

- De Harreveldse es met het glooiende open karakter.
- Cultuurhistorische waarde van molen Hermien.
- Kronkelende wegen langs oude eenmansessen.
- Oude lanen.

Zwakke punten

Het grote bedrijf aan de noordostrand van het dorp is een zware belasting door zijn grootschalige bebouwing en door het vele verkeer dat het met zich meebrengt.

Knelpunten en ontwikkelingen

De aan de westkant van Harreveld gelegen erven, rondom de es, kennen door schaalvergroting een magere landschappelijke inpassing. Hier is ruimte voor ontwikkeling van het erf, waarbij dit gepaard dient te gaan met een besloten karakter van het erf.

3.2.3

Het nat

Het westelijke deel van de gemeente maakt deel uit van het centrale lage deel van de Achterhoek: het nat. De ontwikkelingen die spelen in dit gebied komen met name vanuit de agrarische bedrijven. Landelijk wonen is een vooral een belangrijke ontwikkeling rondom de kernen Het Zieuwent en Mariënvelde. Tevens zal het waterbeheer een grote invloed op het landschap hebben. De waterhuishouding is een belangrijke motor voor nieuwe vormen van gemengd bedrijf. Het landschap bestaat uit een afwisseling van (jonge) ontginningen en oudere cultuurlandschappen (bijvoorbeeld de zwerm eenmansessen/kampen van Zieuwent). De grote diversiteit aan landschappelijke kwaliteiten leidt tot een indeling van het nat in drie landschapsensembles:

9. het ontgonnen Lievevelder Broek;
10. het kampenlandschap van Zieuwent en Mariënvelde;
11. het landschapsensemble van de mensen in Harreveldse Heide.

9 Het ontgonnen Lievevelder Broek

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype 'het ontginningenlandschap'.

Sterke punten

Baakse beek als ecologische verbinding met flinke beplantingselementen.

De openheid van het gebied wordt opgedeeld door bomenlanen. Dit is een sterke kwaliteit, echter plaatselijk zitten er onderbrekingen in de bomenlanen.

Zwakke punten

De landschappelijke inpassing van de erven laat te wensen over. Met name nieuwe (grote) bedrijfsgebouwen springen in het oog en doen afbreuk aan de waardevolle openheid.

Ontwikkelingsrichtingen van erven variëren, waardoor deze over het algemeen niet voldoen aan het realiseren van een compact erf en dus onnodig beeldbepalend zijn.

Knelpunten en ontwikkelingen

Het gebied heeft een sterke agrarische uitstraling. Er dient aandacht besteedt te worden aan de inpassing van de bebouwing in het landschap. Grote landschappelijke elementen ontbreken, waardoor een goede architectuur (goothoogte en nokhoogte) van de bebouwing, een goede ontwikkelingsrichting en compactheid van het erf belangrijk zijn voor de beleving van het gebied.

Het belangrijkste bodemgebruik blijft de landbouw. Deze dient de ruimte te krijgen. Nieuwe landgoederen en uitbreiding van de woonfunctie dient dan ook niet gestimuleerd te worden.

10 Het kampenlandschap van Zieuwent en Mariënelde

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype 'het kampenlandschap'.

Sterke punten

- Kronkelende wegen over de randen van de kampen.
- Bol in het land liggende kampen met beplantingen op aangrenzende steilranden.
- Mogelijkheden voor waterberging door stagnerend water in de lagere delen van het landschap tussen de zandruigen in.

Zwakke punten

Verdwenen karakter een van kleinschalig en besloten kampenlandschap, met bosjes, brinken, steilrand- en wegbeplantingen.

Knelpunten en ontwikkelingen

Het landschap tussen de kernen Mariënelde en Zieuwent is aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Het landschappelijk waardevolle gebied valt buiten het plangebied. De toenemende schaalvergroting kan ten koste gaan van de resterende kleinschaligheid en beplantingen in het gebied. In het kader van het bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebieden is hier nader op in gegaan.

Overigens zal de ontwikkeling van landbouwbedrijven die zich oriënteren op groene- en blauwe diensten dan ook gestimuleerd dienen te worden.

Initiatieven zoals nieuwe landgoederen kunnen een sterke impuls geven om het kleinschalige en besloten karakter te herstellen en/of te versterken.

11 Het landschapsensemble van de mensen in Harreveldse Heide

Dit deelgebied valt onder het cultuurhistorische landschapstype 'het ontginningenlandschap'.

Sterke punten

- De openheid van het gebied wordt opgedeeld door bomenlanen. Dit is een sterke kwaliteit, echter plaatselijk zitten er onderbrekingen in de bomenlanen.
- Ligging van boerderijen aan doodlopende insteekwegen (voorheen het einde van de bewoonde wereld, aan de rand van de woeste gronden van Stuivezand).
- Mogelijkheden voor wandel- en fietsverbindingen in het gebied 'De Heide' aan de Stuifveenweg.
- De Veengoot als ecologische verbinding.

Zwakke punten

De landschappelijke inpassing van de erven laat plaatselijk te wensen over. Met name nieuwe (grote) bedrijfsgebouwen springen in het oog en doen afbreuk aan de waardevolle openheid.

Ontwikkelingsrichtingen van erven variëren, waardoor deze over het algemeen niet voldoen aan het realiseren van een compact erf en dus onnodig beeldbepalend zijn.

Knelpunten en ontwikkelingen

Het gebied heeft een sterke agrarische uitstraling. Er dient aandacht besteedt te worden aan de inpassing van de bebouwing in het landschap. Grote landschappelijke elementen ontbreken, waardoor een goede architectuur (goothoogte en nokhoogte) van de bebouwing, een goede ontwikkelingsrichting en compactheid van het erf belangrijk zijn voor de beleving van het gebied.

Het belangrijkste bodemgebruik blijft de landbouw. Deze dient de ruimte te krijgen. Nieuwe landgoederen en uitbreiding van de woonfunctie dient dan ook niet gestimuleerd te worden.

3.2.4

Doorkijk landschappelijke en cultuurhistorische waarden - bestemmingsplan

De landschappelijke en cultuurhistorische waarden zijn voor een belangrijk deel ontstaan door de verschillende vormen van landgebruik en ontginning binnen de gemeente. Denk daarbij aan de oudste agrarische ontginningen, de ruilverkavelingsgebieden en bijvoorbeeld het restant van het Vragender veen. Door in het gemeentelijk beleid ruimte te laten voor de ontwikkeling en accentuering van de historische gelaagdheid binnen de gemeente blijft de schat van Oost Gelre niet in een vitrinekast staan, maar wordt zij als gebruiksvoorwerp verantwoord betrokken in het dagelijks handelen. Wanneer het landschap gebruikt wordt als de drager van de identiteit van Oost Gelre kan de beleefbaarheid van de verschillende gezichten van de gemeente vergroot worden. Dit biedt de gemeente de kans haar veelzijdigheid en de aanwezige cultuurhistorische samenhang te tonen aan burgers en bezoekers. Een integraal ruimtelijk beleid is hiervoor het uitgelezen middel.

Om het voorgaande te kunnen concretiseren wordt in het bestemmingsplan onderscheid gemaakt tussen een aantal gebiedsbestemmingen. De elf onderscheiden landschapsensembles met de landschappelijke, aardkundige en cultuurhistorische waarden zoals, beplanting, openheid, reliëf, verharde en onverharde wegen, verkaveling en waterhuishouding worden betrokken in de bestemmingsomschrijvingen van voornoemde gebiedsbestemmingen. Op deze wijze worden de waarden beschermd en dienen ze mede als toetsingskader bij het beoordelen van concrete initiatieven.

Door de verschillende gebiedsaccenten met de voorkomende waarden te combineren kunnen in het bestemmingsplan twee hoofdgroepen voor gebiedsbestemmingen worden onderscheiden, namelijk 'Natuur' en 'Agrarisch gebied'.

De gebiedsbestemming natuur is alleen van toepassing op bestaande natuurgebieden waar verschillende soorten waarden voorkomen. Op de overige gronden is een agrarische gebiedsbestemming van toepassing.

De landschappelijke, aardkundige en cultuurhistorische waarden werken door in de bouw- en gebruiksmogelijkheden van de te onderscheiden gebiedsbestemmingen en zijn daarom van invloed op de benaming van de gebiedsbestemmingen. Afhankelijk van de voorkomende waarden wordt de bestemmingsnaam van de agrarische bestemming uitgebreid met de soort voorkomende waarden, namelijk natuur- en/of landschapswaarden:

- Agrarisch;
- Agrarisch met landschapswaarden;
- Agrarisch met natuur- en landschapswaarden;
- Natuur;
- Bos (voor zover het bos betreft niet in eigendom bij natuurbeherende instanties).

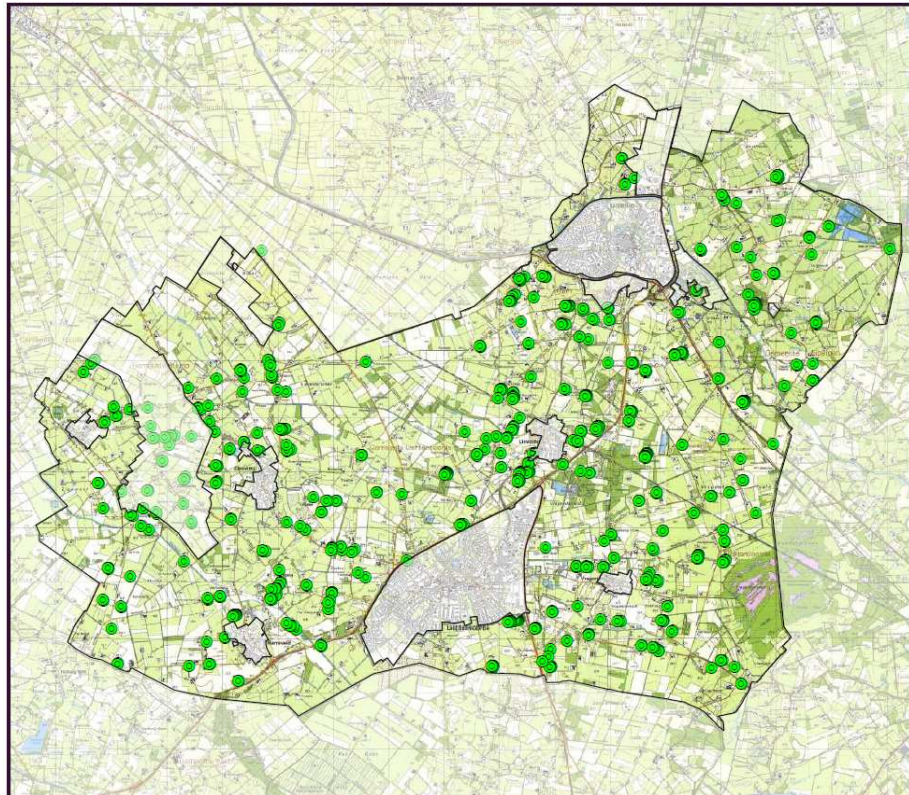
De gemeente overweegt onderscheid te maken tussen bos- en overige natuurgebieden, met dien verstande dat natuurgebieden in beheer bij natuurbeschermingsorganisaties worden bestemd als natuur, met bos. Overige bosgebieden krijgen een bestemming bos, al dan niet gecombineerd met verschillende waarden. Daarmee wordt voorkomen dat productiebossen een natuurbestemming krijgen.

Beplanting, zoals houtwallen, laanbeplanting, erfsingels, solitaire monumentale bomen worden geregeld in de agrarische bestemmingen met waarden. Eventuele verplaatsing van beplanting wordt onder voorwaarden mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan.

Naast de bescherming van voornoemde waarden spelen ook de bestaande gebiedsbestemmingen in de geldende bestemmingsplannen een belangrijke rol. De onderscheiden gebiedsbestemmingen dienen opnieuw in relatie tot voornoemde waarden te worden afgewogen.

Landschapselementen

In september 2009 is een lijst met 'Bijzondere Bomen' vastgesteld (zie afbeelding 'Ligging bijzondere bomen'). Het bestemmingsplan zal overigens geen regeling bevatten voor deze bomen, omdat de bescherming van deze bomen al geregeld is een afzonderlijke gemeentelijke verordening en de gemeente dubbele regelgeving wil voorkomen.

Ligging bijzondere bomen

Laanstructuren

De infrastructuur van plattelandswegen voldoet niet meer vanwege de intensiteiten en omvang van voertuigen. Wegen worden verbreed ten koste van bermen. Dit heeft tot gevolg dat laanstructuren onder druk komen te staan, verdwijnen en niet meer vervangen kunnen worden wegens ruimtegebrek. Alhoewel de gemeente het probleem erkent, biedt een bestemmingsplan geen concrete mogelijkheden om het probleem op te lossen. Een flexibele regeling voor het verkeer, dat wil zeggen, een bestemmingsomschrijving waarin naast het doeleind wegen de gronden in de bestemming eveneens zijn bestemd voor fiets- en voetpaden, bermen en bermsloten, dient de gemeente voldoende handvatten te bieden om de bestaande laanstructuren zoveel mogelijk binnen het wegprofiel in tact te houden.

3.2.5

Archeologie

Bescherming (behoud/conservering) van gebieden met archeologische (verwachtings) waarden is uitgangspunt bij de zorg voor het archeologische erfgoed in het plangebied.

Afhankelijk van de verstoring moeten de gebieden eerst nader worden onderzocht voordat hier bebouwing of grondbewerking (=verstoring) plaatsvindt. Tijdens het onderzoek gevonden archeologische resten moeten zo mogelijk onaangetast in de grond bewaard blijven of anders op verantwoorde wijze worden opgegraven. De kosten hiervan komen voor degene die de grond wil

verstoren. Met behulp van een dubbelbestemming wordt voornoemde bescherming van archeologische waarden dan wel archeologische verwachtingswaarden in het bestemmingsplan geregeld. Werkzaamheden die mogelijk verstorend kunnen zijn voor archeologische resten in de bodem worden aan een bouw- dan wel aanlegvergunning gekoppeld.

Vanuit het Provinciaal Belvoir III beleid is de circumvallatielinie als parel aangemerkt. De (vermoedelijke) ligging van de linie is in het bestemmingsplan opgenomen als archeologisch verwachtingsterrein. Restanten van de Circumvallatielinie rondom de stad Groenlo zijn onvoldoende beleefbaar en herkenbaar. De potentie van een unieke insluitingslinie rond de vestingstad is van bovenregionale potentie en belang, maar tot op heden amper zichtbaar. De immateriële kwaliteiten van de linie moeten in het landschap terug te vinden zijn. Bijkomend resultaat is dat (de vestingstad) Groenlo in context geplaatst wordt. Hierdoor worden de bezoekers van de stad verleid het buitengebied in te gaan.

3.2.6

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van de inventarisatie, de gebiedsbeschrijving en -analyse ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied worden voor het thema 'Landschap, cultuurhistorie en archeologie' de volgende keuzes gemaakt:

- de aanwezigheid van het grote aantal aardkundige, archeologische, historisch bouwkundige en (historisch) landschappelijke waarden maakt dat behoud, versterking en vernieuwing van deze waarden uitgangspunt is bij de afweging van belangen bij wijziging van bestaande en bij nieuwe vormen van grondgebruik in het plangebied;
- in het plangebied wordt een aantal nog nader vast te leggen gebiedsbestemmingen onderscheiden. Vanuit landschappelijke overwegingen, maar ook vanuit functionele (agrarische ontwikkelingen in het LOG) en beleidsoverwegingen (Groen Blauw Raamwerk, Multifunctioneel platteland, Nationaal Landschap Winterswijk) is er aanleiding het bestaande onderscheid tussen 'agrarisch gebied', 'agrarisch gebied met landschapswaarden' en 'bos en natuurgebied', zoals dit thans voor het grootste deel van het plangebied al het geval is, op onderdelen te heroverwegen. Uitgangspunt bij deze heroverwegingen zijn de geldende begrenzingen van de gebiedsbestemmingen en gebieden waarvoor een bijzondere beschermingswaarde voor zou moeten gelden. Het betreft onder andere:
 - de Lievevelder Es heeft een hoge landschappelijke waarde, met zijn open en kleinschalige karakter;
 - de Vragender Es is waardevol om zijn openheid en reliëf;
 - het gebied ten zuiden van de stad Groenlo heeft een hoge cultuurhistorische waarde (essen, kampen en linies);
 - het gebied ten noordwesten en noordoosten van Lichtenvoorde is van hoge landschappelijke waarde;

- het landschap rond Zwolle is kenmerkend voor dit gebied door zijn openheid en deels glooiende karakter;
- Een aantal landschapselementen zijn aangewezen in het kader van de ruilverkaveling Winterswijk West, Lieveelde en Hupsel-Zwolle aan diverse eigenaren. Deze elementen worden opgenomen in het bestemmingsplan;
- de Veengoot, Baakse Beek, Slinger en Lieveelder Beek zijn belangrijke landschappelijke elementen, met op een aantal plaatsen flinke beplantingselementen en waterbergingscapaciteit. Deze beken dienen in het bestemmingsplan beschermd te worden;
- behoud en bescherming van beplantingselementen, zoals houtwallen, bosjes, laan- en erfbeplanting, solitaire monumentale/waardevolle bomen en beplanting op perceelsgrenzen, door middel van een specifieke aanduiding 'groen' en een bestemmingsregeling in de regels, waaronder een aanlegvergunningstelsel;
- fijnmazig netwerk van wegen en paden inzetten ter verbetering of behoud van de bereikbaarheid van buurtschappen en droebels (clusters van oude erven). Deze informele structuur is streekeigen en draagt bij aan het karakter en de beleefbaarheid van de oudere agrarische gronden;
- in het bestemmingsplan zal gedefinieerd worden wat zandwegen en verharde wegen zijn en hoe daar mee omgegaan moet worden. Zandwegen hebben daarbij een landschappelijke kwaliteit die bewaard dient te worden. Halfverhardingen betekenen een aantasting van die kwaliteit en vallen daarmee onder verharde wegen;
- bescherming van monumenten is van belang. Monumenten zijn beschermd via de Monumentenwet en worden daarom niet geregeld in het bestemmingsplan. Dit leidt alleen maar tot dubbele regelgeving. Te overwegen is overige cultuurhistorische waardevolle objecten en bebouwing te beschermen door middel van een specifieke aanduiding en regeling in het bestemmingsplan.;
- het bestemmingsplan bevat een concrete regeling (dubbelbestemming) ten behoeve van de bescherming van (potentiële) archeologische waarden.

3.3 Natuur

3.3.1 Inleiding

De gemeente Oost Gelre ligt op de overgang van het Oost-Nederlands Plateau in het oosten en het centrale lage, voorheen slecht ontwaterde deel van de Achterhoek. Door deze overgang van droog naar nat en de voedselarme bodem in het gebied zijn in de gemeente bijzondere natuurwaarden te vinden. Het gaat hier om kwelgebieden, hoog- en laagveen en schrale graslanden, maar ook om natte verbindingen zoals beken die van het plateau af stromen. Daarnaast zijn landschappelijke elementen als houtwallen, singels, bosjes en poelen en het kleinschalige agrarische cultuurlandschap belangrijk voor de natuurwaarden in het buitengebied.

Ten behoeve van het landschapontwikkelingsplan van gemeente Oost Gelre (LOP) zijn de natuurwaarden binnen de gemeentegrenzen uitgebreid geïnventariseerd en beschreven (bron: Groen Licht voor het Landschap, gemeente Oost Gelre 2007). In onderhavig hoofdstuk worden de soort- en gebiedsbescherming van natuurwaarden alsmede kansen en knelpunten voor natuurwaarden met betrekking tot het bestemmingsplan toegelicht.

3.3.2 Natuurgebieden

De meest bijzondere natuurwaarden in de gemeente Oost Gelre komen voor in natuurgebieden. Hieronder worden de belangrijkste natuurgebieden en daarin voorkomende natuurwaarden besproken.

Natura 2000 Korenburgerveen

Het Korenburgerveen is een komhoogveen in de Achterhoek, ten westen van Winterswijk. Het veencomplex bestaat uit een aantal deelgebieden waarvan de namen zijn ontleend aan de buurtschappen rondom het veen, het Meddose veen, het Vragenderveen en het Corlese Veen. Samen met het centraal gelegen Korenburgerveen vormen ze het Korenburgerveencomplex. Het is het enige gebied in Nederland waar een redelijk intacte hoogveenkern wordt omzoomd door een randzone die doet denken aan de wat voedselrijkere laagzone van natuurlijke hoogvenen. De randzone bestaat uit nat schraalland, matig gebufterde vennen, broekbos en vochtige heide.

Dit Natura 2000-gebied is aangewezen als Habitatrictlijngebied, waarin de volgende habitattypen zijn opgenomen: actief hoogveen, herstellend hoogveen, vochtige heide, blauwgraslanden, galigaanmoerassen, hoogveenbossen en beekbegeleidende bossen. Voor alle habitattypen geldt een wateropgave, omdat de watercondities in meer of mindere mate niet op orde zijn. Daarnaast geldt voor de habitattypen blauwgraslanden, galigaanmoerassen, hoogveenbossen en beekbegeleidende bossen een 'Sense of Urgency'. Dit betekent dat deze habitattypen onherstelbaar zijn als op zeer korte termijn geen maatregelen worden genomen.

In enkele vennen plant de zeldzame Habitatrictlijnsoort kamsalamander zich voort. De broedvogelbevolking van het Korenburgerveen is door de combinatie van een grote variatie aan biotopen zeer rijk. Zo broeden er veel water- en moerasvogels, waaronder dodaars, zomertaling, wintertaling, waterral, watersnip, blauwborst, sprinkhaanzanger en zelfs de in de Achterhoek zeer schaarse roerdomp en bruine kiekendief. Bijzondere soorten zijn verder nachtzwaluw, roodborsttapuit, draaihals en grauwe klauwier.

De bossen in de randzone zijn rijk aan roofvogels, die hun voedsel vaak buiten het veengebied vergaren. Jaarlijks broeden hier in deze bossen maar liefst vijf tot zes paren havik en verder ook wespandief en boomvalk. Ook houtsnip is bijzonder talrijk. In de wintermaanden zijn altijd wel klapeksters en blauwe kiekendieven in het Natura 2000-gebied aanwezig en in de trektijd geregeld kraanvogels (bron: LNV Natura 2000).

Ecologische hoofdstructuur

In de gemeente Oost Gelre liggen enkele natuurterreinen die zijn opgenomen in de Ecologische Hoofdstructuur. De belangrijkste natuurterreinen binnen de EHS worden hierna kort besproken (bron: LOP).

Lievelderveld

Het Lievelderveld is het brongebied van de Lievelderbeek. Het bestaat uit deels dichtbegroeide natte heide, voedselarme natte graslanden en pioniervegetaties. In de graslanden en broekbossen binnen dit terrein worden typische kwelsoorten als blauwe zegge, dwergzegge en dotterbloem aangetroffen. In de oude bossen worden soorten als salomonszegel en bosanemoon waargenomen.

Koolmansdijk

In dit terrein kwelt zeer mineraalrijk water op. Sinds het grondwaterpompstation aan de Boschlaan is opgeheven heeft zich hier een blauwgrasland met overgangen naar dotterhooiland ontwikkeld waar bijzondere soorten als welriekende nachtorchis, melkvioltje en blauwe knoop worden waargenomen.

De Witte Riete en de Maandag

Deze twee gebieden liggen nabij Mariëvelde en worden ook gekenmerkt door typische kwelvegetatie. Hier kunnen soorten als galigaan en waterviolier worden waargenomen.

Ecologische verbindingzones

De beschreven gebieden uit de EHS zijn met elkaar verbonden door een ecologische verbindingzone. In de gemeente Oost Gelre zijn met name de beken, zoals Slinge, Lievelder Beek, Baakse Beek, Veengoot en Vragenderbeek, de dragers van de verbindingzone. Een andere belangrijke drager van de ecologische verbindingzone is de spoorlijn Zutphen-Winterswijk. Langs dit spoor leeft een flinke populatie zandhagedissen, maar de spoorlijn is ook van belang voor vele vlindersoorten en kleine zoogdieren.

3.3.3 Overige natuurwaarden in het buitengebied

In de gemeente Oost Gelre ligt veel meer cultuurlandschap dan natuurgebied. Dit cultuurlandschap is het leefgebied van veel zeldzame en bedreigde soorten. Enkele belangrijke soorten en landschappelijke elementen uit het cultuurlandschap zullen hier besproken worden (bron: LOP).

Het kleinschalig cultuurlandschap met minder intensieve landbouw is zeer waardevol voor soorten als grauwe klauwier, ringmus, geelgors en groene specht. Ook voor kerkuil en steenuil is het cultuurlandschap belangrijk. Holle knotbomen, boomgaarden en rommelige erven zijn belangrijke landschappelijke elementen voor de steenuil.

Boomkikker en andere amfibieën profiteren van een gevarieerd kleinschalig en rommelig landschap met plasjes en houtwallen met ruigte en doodhout. Structurerende elementen zoals de houtwallen, bermen en slootkanten zijn als linten in het landschap belangrijke trekroutes voor kwetsbare vlinders en vormen vliegroutes voor vleermuissoorten.

De bosrijke terreinen in de gemeente zijn belangrijk voor eekhoorn, maar ook voor broedvogels als vuurgoudhaantje, zwarte specht, kleine bonte specht en grauwe vliegenvanger.

3.3.4 Soortbescherming en gebiedsbescherming

Inleiding

In het vorige hoofdstuk is vanuit de overheidslagen rijk een provincie aandacht besteed aan het beleid voor soorten- en gebiedsbescherming. Vanwege het grote belang van de soorten- en gebiedenbescherming wordt hierna kort de regelgeving samenhangend beschreven en geanalyseerd voor het plangebied.

Gebiedsbescherming

Rijksbeleid - Natuurbeschermingswet 1998

Natuurbeschermingswet

Op 1 oktober 2005 de nieuwe Natuurbeschermingswet van kracht geworden (genaamd: Natuurbeschermingswet 1998) die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden)
- Staats- en Beschermde Natuurmonumenten en
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

Vergunning

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelang overschrijdende gebieden doet de Minister van LNV dit.

Instandhoudingsdoelen

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.

Provinciaalbeleid - Ecologische Hoofdstructuur

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). Die structuur, de ecologische hoofdstructuur, moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990 en vervolg heeft gekregen in de Nota Ruimte van 2006. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In het Streekplan Gelderland is dit als beleidsdoel opgenomen.

Beschermde gebieden

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden
- toekomstige natuurgebieden
- beheersgebieden

Bescherming

Voor de EHS geldt het beschermings - en compensatieregime uit de Nota Ruimte, zoals uitgewerkt in de spelregels bij de EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS). Ingrepen bij EHS-gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

Soortenbescherming

Beleid

Met ingang van 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Deze soorten worden opgesomd in de 'lijsten beschermde inheemse planten- en diersoorten'. Deze zorgplicht betekent dat een ontheffing van het verbod op verstoren

(of erger) alleen kan worden verleend, als geen afbreuk wordt gedaan aan de goede staat van instandhouding van de soort. Deze voorwaarde geldt voor alle beschermde soorten.

De Algemene Maatregel van Bestuur ex artikel 75 van de Flora- en faunawet van 23 februari 2005, kent een driedeling voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten. In een toelichting zijn deze soorten opgenomen in tabellen. Voor soorten uit tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling van de verboden. Voor soorten uit tabel 2 en voor vogels geldt een vrijstelling als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Als niet wordt gewerkt volgens een gedragscode, kan voor de soorten uit tabel 2 ontheffing van de verboden worden verleend als geen sprake is van economisch gewin en als zorgvuldig wordt gehandeld. Voor de soorten uit tabel 3 kan bij ruimtelijke ontwikkeling ook ontheffing worden verleend. Er mag dan geen afbreuk worden gedaan aan de goede staat van instandhouding van de soort en een redelijk alternatief voor de ingreep moet ontbreken. Ook voor ontheffing van het verstoren van vogels gelden deze voorwaarden.

Beschermde gebieden

Een deel van het Natura 2000-gebied Korenburgerveen ligt binnen de begrenzing van de gemeente Oost Gelre. Naast andere natuurgebieden in de gemeente, maakt ook dit Natura 2000-gebied deel uit van de EHS. Binnen de gemeentegrens liggen geen beschermde natuurmonumenten.

In het provinciale Natuurbeheerplan is ruim de helft van de agrarische graslanden in de gemeente benoemd tot botanische waardevolle graslanden. Door middel van subsidiemogelijkheden voor het beheer van deze percelen wil Provincie Gelderland agrarisch natuurbeheer stimuleren en de botanische kwaliteit van deze graslanden verhogen.

Sterke en zwakke punten

In het plangebied zijn veel bijzondere natuurwaarden te vinden. Het gaat daarbij om grote en kleine gebieden met bijzondere soorten en leefgebieden die elders in Nederland weinig voorkomen.

Onverkort staan de natuurgebieden, vochtige graslanden, het kleinschalig cultuurlandschap en beken in het plangebied onder druk. De druk wordt veroorzaakt door:

- verontreiniging van het milieu;
- verdroging door onttrekking van grondwater en versnelde afvoer van oppervlaktewater;
- versnippering van natuurgebieden als gevolg van verstedelijking, lokale verstening en aanleg van infrastructuur;
- verdwijnen van landschapselementen en het beheer van beken, greppels en bermen.

Met name de kwaliteit van de beken in Oost Gelre is matig. Door uit- en afspoeling van landbouwgronden, riooloverstorten, inlaat van rivierwater en

aanvoer vanuit Duitsland hebben vrijwel alle beken een te hoog nutriëntengehalte.

De natuurwaarde van de bossen is op sommige plaatsen niet erg hoog door de lage diversiteit in bostypen (groot oppervlak uniform naaldbos). Veel bos ligt in kleine eenheden en is hierdoor kwetsbaarder voor inspoeling van mest en verdroging, maar ook voor verstoring door recreatie. Daarnaast is er ook veel verspreide woon- en recreatiebebouwing in bossen aanwezig.

3.3.5 Ontwikkelingen

Teneinde de bedreigingen voor de natuur te keren, de natuurwaarden te beschermen en te versterken moeten de natuurgebieden met elkaar in samenhang worden gebracht door ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden, verbindingszones en versterking en vergroting van bestaande natuurgebieden. Met deze doelstelling is de EHS opgezet. Op deze wijze komen vergelijkbare leefmilieus voor soorten op bereikbare afstanden van elkaar te liggen en versterken ze de natuurwaarden van de grote natuurgebieden.

In het LOP is aangegeven dat ‘bescherming omgeving biotopen’ van Vragenderveen, Lievelderveld en Koolmansdijk noodzakelijk is. Door de aanleg van bufferzones kan de invloed van vooral de landbouw (bemesting, gebruik bestrijdingsmiddelen en wateronttrekking) op de natuurgebieden zoveel mogelijk worden vermeden/gereduceerd. Ook de bovenlopen van de beken behoeven een dergelijk beschermingsregime evenals de spoorbermen van de lijn Winterswijk-Ruurlo en die van de vroegere lijn Winterswijk-Eibergen. Daarnaast behoeven de beken behoeven ook bescherming tegen aantasting van de geomorfologie, zoals vergraven van de beekloop en kanalisatie.

Daarnaast kunnen de natuurwaarden binnen de gemeente worden versterkt door de ontwikkeling van nieuwe natuurterreinen, het herstellen van landschapselementen en een verandering van het beheer.

Kansen en mogelijkheden

De volgende nieuwe natuurwaarden kunnen in de gemeente worden ontwikkeld:

- oorspronggebieden:
aanwijzen van natuurontwikkelingslocaties en ontwikkeling van boomkikkerbiotopen;
- kwelgebieden:
met name nabij Lievelderbroek, natuurontwikkelingsgebied rond Groenlo-sche Slinge en Schaarsbeek aanwijzen;
- voedselarme gronden:
ontwikkeling van heide en schraallanden, wegbermbeheer, verschralen van vrijkomende landbouwgronden;
- beken:

vooral inrichting ecologische verbindingen, ontwikkeling bosstroken, plasdrasbermen, kolken, poelen; ontwikkeling van de Hofbeek door Lichtenvoorde;

- essenlandschap:
aanleg van beplanting rondom en tussen de Essen;
- kampenlandschap:
aanleg grotere, aaneengesloten houtsingelstructuren;
- ontginningenlandschap:
ontwikkeling van singels afgewisseld met boselementen; ontwikkeling heischrale bermen.

Daarnaast zijn er zeker kansen en mogelijkheden voor verbetering van natuurwaarden in het gebied door:

- het behouden of herstellen van typische landschapselementen van een kleinschalig cultuurlandschap zoals:
 - 'overlopers' die kunnen bestaan uit openbare stroken langs kavelgrenzen met daarin heischrale vegetatie, maar in nattere delen ook uit broekbosstroken;
 - esrandbeplantingen;
 - veld of zandpaden met eiken-, berken- of lindensingels of lanen;
 - boerenhagen van meidoorn, beuk en hazelaar;
 - nieuwe kerkenpaden en espaden met knotessen, knoteiken of knotwilgen;
- het stimuleren van natuurlijke erfbeplanting;
- ecologisch beheer van bermen (verschraling);
- aanmoedigen van nieuwe functies die een bijdrage kunnen leveren aan natuurontwikkeling. Bijvoorbeeld:
 - (nieuwe) vormen van recreatie (kamperen bij de boer, landgoedkamperen, natuurgerichte dagrecreatie);
 - wonen en/of werken in het groen in de vorm van kleine nieuwe landgoederen/buitenplaatsen.

Beheersovereenkomsten in het weidevogelgebied kunnen het gebied voor weidevogels behouden en aantrekkelijker maken.

3.3.6

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van de inventarisatie, de gebiedsbeschrijving en -analyse ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied worden voor het thema 'Natuur' de volgende keuzes gemaakt:

- planologische bescherming van EHS en Natura 2000-gebieden. In de bestemmingsomschrijving wordt een relatie gelegd met de natuurbeschermingswetgeving door in betreffende bestemmingen onder de omschrijving 'behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden en kleinschalige natuur- en landschapselementen' tevens de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden te regelen.

Rekening moet worden gehouden met de externe werking, dat wil zeggen dat activiteiten in de nabijheid van deze gebieden geen negatieve effecten mogen hebben op deze gebieden, conform de daarvoor geldende regelgeving;

- overige bos- en natuurgebieden krijgen een planologische bescherming door middel van het toekennen van de bestemming 'Natuur'. Hierbij moet in de bestemmingsomschrijving rekening worden gehouden met de natuurlijke, landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden;
- voor de bossen is een afzonderlijke bestemming ten behoeve van een meervoudige gebruiksvorm te overwegen, om productiedoeleinden in combinatie met de aanleg van gevarieerder bos te bevorderen. Bijvoorbeeld voor de bossen, waar diverse andere houtige soorten worden aangeplant ten koste van het uniforme naaldbos;
- planologische bescherming van gebieden met (potentiële) natuurwaarden. Hierbij moet rekening worden gehouden met het karakter van het gebied;
- behoud, bescherming en versterking van houtwallen, singels, hagen, (gerief)bosjes, boomgroepen, solitaire monumentale bomen, weg- en erfplanting door middel van specifieke aanduidingen binnen de betreffende bestemmingen;
- werkzaamheden die niet passen bij de natuurbestemming en negatieve effecten kunnen hebben op de kwaliteit van het gebied, binden aan een aanlegvergunning, om een nadere afweging te kunnen maken.

Met betrekking tot de ontwikkelingsmogelijkheden voor de langere termijn zet de gemeente in op:

- het scheppen van randvoorwaarden in het bestemmingsplan ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe natuur (opnemen wijzigingsbevoegdheid);
- voor zover aangegeven op de Ontwikkelingskaart biedt het bestemmingsplan mogelijkheden tot het ontwikkelen van verbindingzones; in potentie gaat het om de beken in het plangebied;
- het ruimtelijk versterken van de beken door middel van het benutten van de landschappelijke, natuurlijke, hydrologische en toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

3.4

Water

3.4.1

Beschrijving van het watersysteem

Beken en watergangen

De hoofdafwateringsrichting in het plangebied is globaal noordwest: richting Noordzee. Er stromen diverse riviertjes min of meer parallel naar de IJssel: de Berkel, de Baakse Beek, de Veengoot en de Oude IJssel. Zij markeren de belangrijkste stroomgebieden in de Achterhoek. Voor Oost Gelre is het stroomgebied van de Baakse Beek (waar de Veengoot deel van uitmaakt) veruit het

belangrijkst. Alleen het noorden van de gemeente hoort tot het stroomgebied van de Berkel: de Groenlose Slinge komt daarin uit bij Borculo. Het Vragenderveen en de gronden ten zuiden daarvan behoren tot het stroomgebied van de Aaltense Slinge, die afwatert op de Oude IJssel.

Het achterland is maar beperkt: de twee Slingses ontspringen oostelijk van Winterswijk. Het brongebied van de Baakse Beek ligt vrijwel geheel in Oost Gelre. Alleen het Aaltense Goor en de stroompjes die daarin uitkomen vanaf het plateau wateren via de Veengoot eveneens af op de Baakse Beek.

Bergingsgebieden

Er zijn geen vastgestelde bergingsgebieden en geen bekende inundatiegebieden binnen de gemeente Oost Gelre. De zoekgebieden voor waterberging uit de streekplanuitwerking 'Waterberging' zijn bij de vaststelling komen te vervallen.

Door de verschillen in grondwatertrappen en variatie in hoogte bestaat Oost Gelre deels uit gebieden waar in de zomer droogvallende beken en watergangen voorkomen. In de overige gebieden blijven de watergangen zowel zomers als in de winter watervoerend.

Grondwater

Op hoge gebieden op de plateauranden en -vlakten infiltreert het neerslagwater, evenals op de dekzandruggen in het bekken. De dalen en laagtes zijn de verzamelplaatsen van water. Vooral op het plateau is de kwel tamelijk lokaal: het neerslagwater legt maar een korte afstand af van de hellingen naar de plaats waar het weer bovenkomt. Dit komt door de ondiepe, moeilijk doorlatende lagen van keileem en pleistocene klei op het plateau. De kwelgebieden zijn hier vooral de erosiedalen, het glaciële dal en het dal van de Slinge.

Onder aan de plateaurand ligt een aantal terreinen met flinke kwel: het Aaltense Goor, de zuidrand en het centrum van Lichtenvoorde in de omgeving van de ijsbaan. Verder noordelijk, in het gebied van de Koolmansdijk, is de kwel zeer kalkrijk doordat het water een lange weg heeft afgelegd.

3.4.2

Watertoetstabel

Het waterschap Rijn en IJssel heeft een watertoetstabel als hulpmiddel voor het opstellen van de waterparagraaf. De vragen zijn bedoeld om een beoordeling te kunnen geven van de feitelijke, fysiek-technische situatie maar ook om te kunnen beoordelen of de situatie zich verhoudt tot het waterbeleid van Rijk, provincie en waterschap. De vragen zijn zodanig opgesteld dat als een vraag met ja wordt beantwoord het waterthema relevant is.

De relevante thema's worden na de watertoetstabel behandeld. Het bestemmingsplan buitengebied legt voornamelijk de bestaande legale situatie vast, hierdoor zijn een aantal thema's minder relevant.

Tabel: Watertoetstabel met waterhuishoudkundige thema's

Thema	Toetsvraag	Relevant
Hoofdthema's		
Veiligheid	1. Ligt in of nabij het plangebied een primaire of regionale waterkering?	Nee
	2. Ligt in of nabij het plangebied een kade?	Nee
Riolering en afvalwaterketen	1. Is er toename van het afvalwater (DWA)?	Nee
	2. Ligt in het plangebied een persleiding van Waterschap Rijn en IJssel?	Ja
	3. Ligt in of nabij het plangebied een rioolwaterzuiveringsinstallatie van het waterschap?	Ja
Wateroverlast (oppervlaktewater)	1. Is sprake van toename van verhard oppervlak?	Nee
	2. Zijn er kansen voor het afkoppelen van bestaand verhard oppervlak?	Nee
	3. Bevinden zich in of nabij het plangebied natte en laaggelegen gebieden, beekdalen en overstromingsvlaktes?	Nee
Grondwateroverlast	1. Is in het plangebied sprake van slecht doorlatende lagen in de ondergrond?	Nee
	2. Bevindt het plangebied zich in de invloedzone van de Rijn of IJssel?	Nee
	3. Is in het plangebied sprake van kwel?	Ja
	4. Beoogt het plan dempen van slootjes of andere wateren?	Nee
Oppervlaktewaterkwaliteit	1. Wordt vanuit het plangebied water op oppervlaktewater geloosd?	N.v.t.
	2. Ligt in of nabij het plangebied een HEN of SED water?	Ja
	3. Ligt het plangebied geheel of gedeeltelijk in een strategisch actiegebied?	Nee
Grondwaterkwaliteit	1. Ligt in het plangebied een beschermingszone van een drinkwateronttrekking?	Ja
Volksgezondheid	1. In of nabij het plangebied bevinden zich overstorten uit het gemengde of verbeterde gescheiden stelsel?	N.v.t.
	2. Bevinden zich of komen er functies in of nabij het plangebied die milieuhygiënische of verdrinkingsrisico's met zich meebrengen (zwemmen, spelen, tuinen aan water)?	Ja
Verdroging	1. Bevindt het plangebied zich in een hydrologisch beïnvloedingsgebied voor natte land natuur?	Nee
Natte natuur	1. Bevindt het plangebied zich in of nabij een natte ecologische verbindingzone?	Ja
	2. Bevindt het plangebied zich in of nabij beschermingszones voor natte landnatuur?	Nee
Inrichting en beheer	1. Bevinden zich in of nabij het plangebied wateren die in eigendom of beheer zijn van het waterschap?	Ja
	2. Heeft het plan herinrichting van watergangen tot doel?	Nee
Aandachtsthema's		
Recreatie	1. Bevinden zich in het plangebied watergangen en/of gronden in beheer van het waterschap waar actief recreatief medegebruik mogelijk wordt?	Nee
Cultuurhistorie	1. Zijn er cultuurhistorische waterobjecten in het plangebied aanwezig?	Ja

Riolering en afvalwaterketen

In de zonering van de persleidingen van Waterschap Rijn en IJssel worden geen ontwikkelingen toegestaan die de bereikbaarheid van de persleidingen kunnen belemmeren. De persleidingen worden op de plankaart opgenomen als dubbelbestemming. In de regels worden regels opgenomen om de leiding zelf en de bereikbaarheid ervan te waarborgen. In het plangebied is één rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) gelegen. In de milieuzone van de RWZI worden geen hinder gevoelige functies opgenomen.

Grondwateroverlast

Natte gebieden, zoals kwelgebieden, worden niet bebouwd. Bij het bepalen van de natte gebieden is niet alleen rekening gehouden met de huidige situatie, maar is ook gekeken naar ontwikkelingen in de toekomst. Het bestemmingsplan staat geen grootschalige nieuwbouw van gebouwen toe.

Oppervlaktewaterkwaliteit

In het plangebied ligt de Baakse Beek, dat is aangewezen als SED-water. Functies in/nabij het plangebied kunnen een negatieve invloed op de waterkwaliteit hebben. Het bestemmingsplan krijgt een beherend karakter, dat wil zeggen dat het plan geen ruimte biedt voor de ontwikkeling van nieuwe functies die een negatieve invloed op de kwaliteit van het water kunnen hebben.

Grondwaterkwaliteit

In het plangebied bevindt zich een 25-jaars beschermingszone ten behoeve van drinkwaterwinning, ten zuiden van het Korenburgerveen. Voor de grondwaterbeschermingsgebieden rondom de waterwingebieden geldt het 'stand still, step forward'-beginsel. Bestemmingswijzigingen binnen het grondwaterbeschermingsgebied mogen dan ook geen grotere bedreiging voor de bodem en het grondwater vormen dan bij de bestaande bestemming het geval is. Gestreefd moet worden naar een vermindering van het risico. De voorkeur gaat uit naar bestemmingswijzigingen met een positief effect op de waterkwaliteit en -kwantiteit. Bij deze afweging wordt enkel gelet op de ruimtelijke aspecten. Een toename van het oppervlak aan functies wonen en/of werken ten opzichte van de bestaande situatie (vaak onbebouwd, landbouwkundig gebied) moet worden gecompenseerd, bijvoorbeeld door elders in het grondwaterbeschermingsgebied natuur te realiseren.

Met betrekking tot de milieuhygiënische aspecten moet, naast de reguliere wet- en regelgeving, rekening worden gehouden met de Provinciale milieuvordering Gelderland. Regenwater van verhard oppervlak wordt niet geïnfiltreerd. Bij bebouwing worden geen uitlogende en milieubelastende materialen gebruikt. Beschermende lagen in de bodem worden bij de planontwikkeling niet doorboord en systemen voor Koude-Warmteopslag worden niet toegepast binnen het grondwaterbeschermingsgebied.

Natte natuur

In het plangebied bevinden zich de ecologische verbindingzones (EVZ) langs de Groenlose Slinge, Baakse Beek en Veengoot. De beoogde ontwikkelingen in het bestemmingsplan zijn geen belemmering voor de ecologische verbindingzones, maar dragen bij aan het versterken en beschermen van de gewenste natuurwaarden.

In het plangebied bevinden zich beschermingszones voor natte natuur. De beoogde ontwikkelingen in het bestemmingsplan hebben geen negatieve invloed op de waterkwantiteit en -kwaliteit in relatie tot de natte natuurgebieden.

Inrichting en beheer

In het plangebied bevinden zich diverse oppervlaktewateren en waterlopen met de bijbehorende kunstwerken (stuwen, duikers, bruggen en dergelijke) die in beheer zijn van het waterschap.

De watergangen die in beheer en onderhoud zijn bij het waterschap worden beschermd door de KEUR van het waterschap. Het oppervlaktewaterpeil wordt binnen de, door het waterschap gewenste of vastgestelde marges, gehandhaafd. De maaipaden langs de waterlopen die in beheer en onderhoud zijn van het waterschap, zijn opgesteld voor wandelaars (passief medegebruik).

Cultuurhistorie

De Beekdal Slinge en Baakse Beek hebben cultuurhistorische waarde. Ook de beken van Vragender richting Lichtenvoorde (Vragenderbeek, Weijenborgerbeek) zijn cultuurhistorisch waardevol. Door deze beken af te sluiten en te koppelen aan de Nieuwe Baakse beek is er een ander waterhuishouding ontstaan.

3.4.3

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van de inventarisatie, de gebiedsbeschrijving en -analyse ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied worden voor het thema 'Water' de volgende keuzes gemaakt:

- ten behoeve van project buitengebied doorloopt de gemeente de procedure van de watertoets;
- de bestaande hoofdwatertgangen, inclusief onderhoudsstroken worden in het bestemmingsplan vastgelegd. De begrenzing van de watergangen wordt zodanig gelegd, dat verbreding ten behoeve van waterberging mogelijk is. Speciale aandacht hierbij is nodig voor de Groenlose Slinge, Baakse Beek en Veengoot als watergangen met een specifieke ecologische doelstelling;
- gebieden met een belangrijke functie voor de waterhuishouding zullen worden gekoppeld aan een aanlegvergunningstelsel (bijvoorbeeld voor het tegengaan van verdroging in natte gebieden);
- het bestemmingsplan zal worden afgestemd op de te realiseren natte ecologische verbindingzones;

- grondwaterbeschermingsgebied in het bestemmingsplan vastleggen. Het grondwaterbeschermingsgebied zal vooral een rol spelen in de afweging van mogelijke functieveranderingen. Het gebied is kaderstellend voor bestaande en nieuwe functies en activiteiten;
- bescherming van de rioolpersleidingen en RWZI in het plangebied.

3.5

Landbouw

3.5.1

Bestaande situatie

In het plangebied is een groot aantal agrarische bedrijven gevestigd, met een grote variatie in grootte en oppervlak. Er zijn zeer kleine, maar ook zeer grote bedrijven gevestigd. Ook het type bedrijvigheid, intensieve veehouderij of melkveehouderij wisselt.

In deze paragraaf wordt de landbouwsituatie in het plangebied beschreven. Aan de orde komen de bedrijfsomvang, de agrarische bedrijfstypen, het oppervlak van de bedrijven en enkele bedrijfseconomische aspecten. Voorts worden ontwikkelingen in de landbouw beschreven en geanalyseerd ten behoeve van het te actualiseren bestemmingsplan.

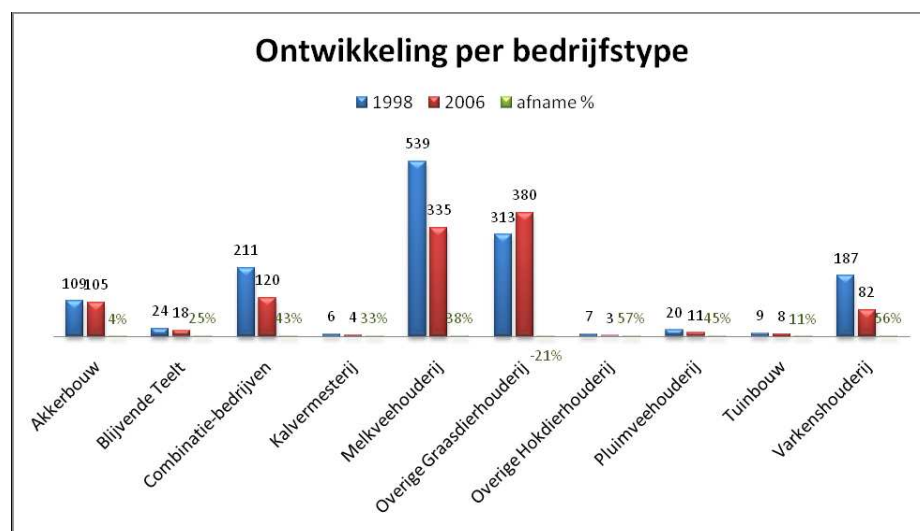
De gegevens zijn afkomstig uit de inventarisatie. Deze bevat een weerslag van de uitgevoerde veldinventarisatie, de verstrekte milieuvergunningen en het bestemmingsplan dat van toepassing is. Daarnaast zijn gegevens te ontleen aan landbouwtellingen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de Investeringsagenda agrarische sector Baakse Beek - Veengoot.

Aantal agrarische bedrijven

In totaal waren er in 2009 in het plangebied ongeveer 390 agrarische bedrijven met een milieuvergunning of melding AMvB, volgens cijfers van de milieuafdeling van de gemeente Oost Gelre. Uit de analyse van de Investeringsagenda agrarische sector Baakse Beek - Veengoot blijkt dat in acht jaar tijd het aantal bedrijven is afgenomen met 25,2%. Dit komt overeen met een jaarlijkse afname van 3,1%. In die periode is het areaal landbouwgrond licht verhoogd. Dit betekent dat de bedrijven in staat zijn geweest, mede onder invloed van de mestwetgeving, om nog een beperkt areaal aan 'losse' grond aan zich te binden. Bovendien blijkt hieruit dat de gestopte bedrijven waarschijnlijk nagenoeg al hun agrarische cultuurgrond overgedragen hebben (in de vorm van pacht of verkoop) aan de bedrijven die doorgedaan zijn.

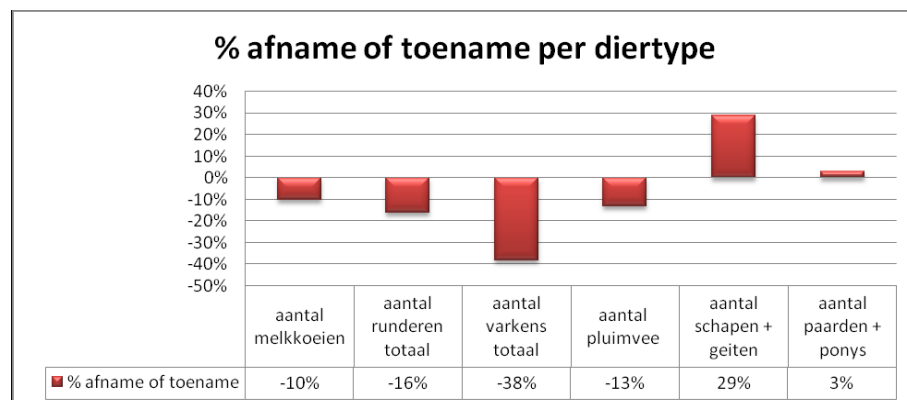
Het gemiddelde bedrijfsoppervlakte is in die periode van acht jaar gestegen van 13,6 ha naar 18,4 ha. Dat is een jaarlijkse stijging van het gemiddelde bedrijfsareaal van 4,4%. Het blijkt dat er in de intensieve veehouderij een versnelde specialisatie en schaalvergroting heeft plaatsgevonden. Een behoor-

lijke groep van de combinatie- en melkveebedrijven hebben het melkquotum verkocht en vallen nu onder de ‘overige graasdierbedrijven’.

Diersoorten en dieraantallen

Een belangrijke bron van inkomsten op agrarische bedrijven is het vee. Op gebiedsniveau is de ontwikkeling van het aantal landbouwhuisdieren in beeld gebracht. In onderstaande grafiek is te zien dat met name het aantal varkens met meer dan 1/3 is afgenomen. Het aantal schapen/geiten is fors gegroeid.

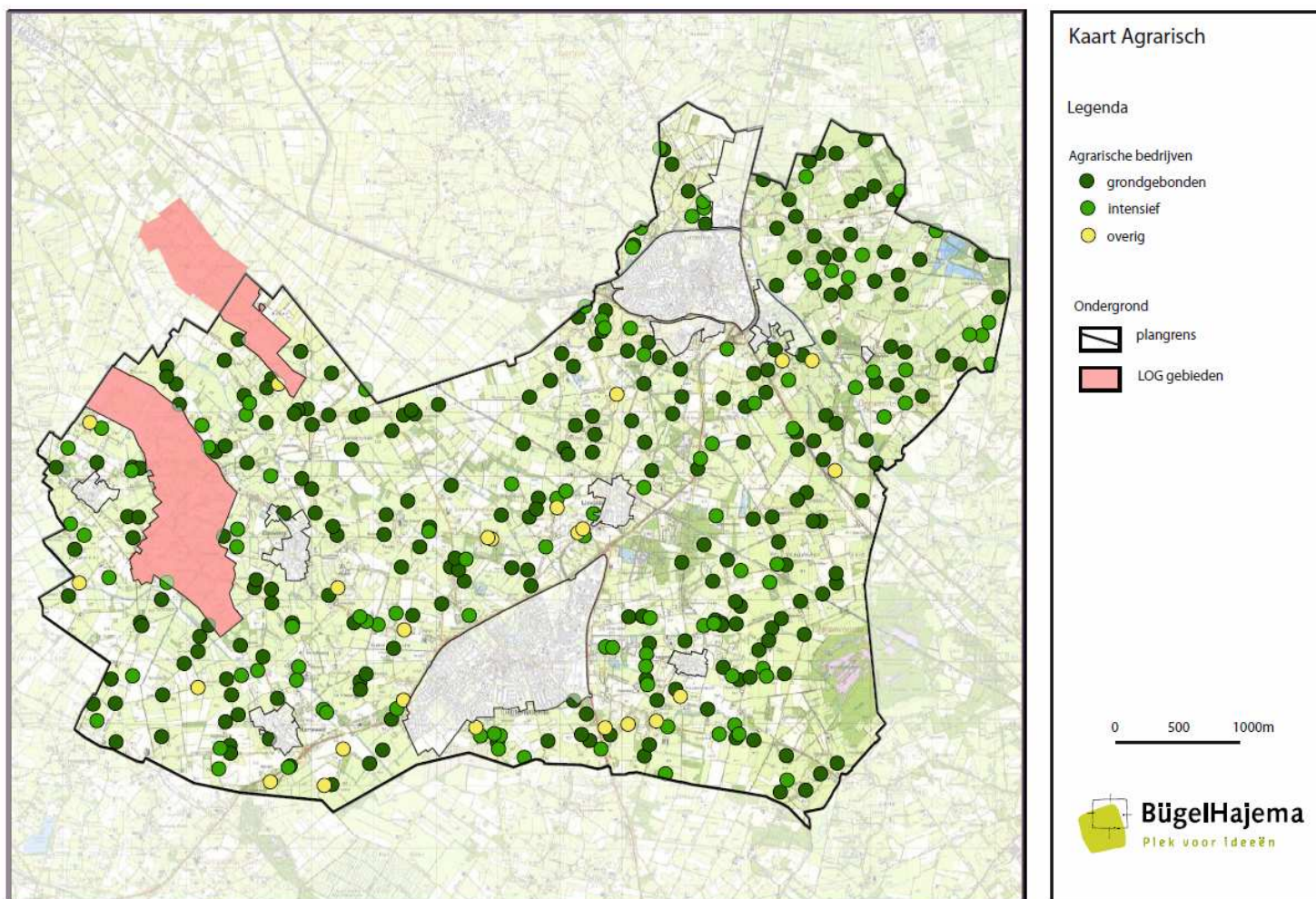
Naar verwachting is het melkquotum redelijk constant gebleven. Opmerkelijk is de toename van het aantal geiten. Dit wordt verklaard doordat een aantal bedrijven geiten is gaan houden voor de melkproductie. Door een afname van de belangrijkste diersoorten (runderen en varkens) is de hoeveelheid dierlijke mest in het gebied ook sterk afgenomen. Aangezien de oppervlakte cultuurgrond ongeveer gelijk gebleven is, is het landbouwsysteem qua dieren aantallen en mestproductie behoorlijk extensiever geworden.

In 2004 is in de metelling ook informatie verzameld over de verkaveling van het gebied. Daaruit blijkt dat bedrijven gemiddeld 6,3 kavels per bedrijf hebben. De gemiddelde huiskavel heeft een grootte van 6,9 ha. De veldkavels

hebben een gezamenlijke omvang van circa 11,5 ha. Voor het gehele gebied geldt dat 38% van de grond aan huis ligt en dat 62% uit veldkavels bestaat. Het gaat hier om gegevens van alle bedrijfstypen gezamenlijk. Voor melkveebedrijven liggen deze getallen behoorlijk anders. Zij hebben gemiddeld 14,1 ha bij huis liggen en 17,5 ha aan veldkavels. Vanwege hun omvang hebben zij verhoudingsgewijs ook meer veldkavels.

Leeftijdsopbouw

Tenslotte is gekeken naar de leeftijd van de ondernemers. Met betrekking tot de ontwikkeling van het aantal bedrijven in de komende 15 jaar is het met name belangrijk om naar de groep bedrijven te kijken met een bedrijfshoofd van ouder dan 60 jaar. Ongeveer 35% heeft een bedrijfshoofd ouder dan 60 jaar. Op een groot aantal van deze bedrijven zal de komende jaren het vraagstuk van de bedrijfsovername gaan spelen. Uit historische gegevens blijkt dat men op de economisch kleinere bedrijven eerder kiest om het agrarische bedrijf te beëindigen en/of om andere plattelandsactiviteiten te gaan ontwikkelen.

Spreiding agrarische bedrijven gemeente Oost Gelre (bron: inventarisatie)

Ligging agrarische bedrijven

De agrarische bedrijven liggen verspreid in het buitengebied. Enerzijds zijn er gebieden waar sprake is van enige clustering, anderzijds zijn er gebieden waar sprake is van een meer solitaire ligging van de bedrijven. Zowel grondgebonden als intensieve agrarische bedrijven liggen verspreid. Onder overige bedrijven worden met name paardenhouderijen en kwekerijen verstaan.

Nederlandse Grootte Eenheid als meeteenheid

Voor de inventarisatie van de grootte en het aantal bestaande agrarische bedrijven is gebruik gemaakt van de NGE (Nederlandse Grootte Eenheid) als meeteenheid om de (minimale) omvang van het agrarisch bedrijf te bepalen. De norm van een melkkoe is bepaald op 1,20 nge. Een melkveebedrijf met 80 melkkoeien heeft dan een omvang van 96,34 nge. De normen worden berekend voor de rubrieken uit de Landbouwtelling die de bedrijfsomvang bepalen. Voor meer informatie zie:

<http://www.lei.wur.nl/NL/statistieken/BSS+en+NGE/>.

Met behulp van de geldende agrarische milieuvergunning is de omvang van een agrarisch bedrijf te meten.

Tabel 1. Grootte in nge op basis van de milieuvergunning

Aantal nge	Tot 10	Tussen 10 en 30	Tussen 30 en 50	Tussen 50 en 70	Tussen 70 en 100	Tussen 100 en 150	Meer dan 150
Aantal bedrijven	30	64	41	34	45	67	87

In Nederland wordt een agrarisch bedrijf met een omvang van 50 nge of meer beschouwd als een volwaardig agrarisch bedrijf, dat wil zeggen een bedrijf met voldoende perspectief om een redelijk inkomen uit de landbouw te halen voor één volwaardige arbeidskracht. Als bedrijven kleiner zijn dan 50 nge, wil dat overigens niet zeggen dat deze bedrijven niet rendabel zouden zijn. In combinatie met een neventak of een nevenberoep is het mogelijk een reëel agrarisch bedrijf uit te oefenen.

In het plangebied zijn ongeveer 233 agrarische bedrijven groter dan 50 nge. 135 bedrijven zijn kleiner dan 50 nge. Van deze categorie zijn 30 bedrijven kleiner dan 10 nge. Deze bedrijven hebben voornamelijk een woonfunctie, met daarnaast nog enige agrarische activiteit. Binnen het plangebied bevinden zich relatief veel grote bedrijven, 87 agrarische bedrijven zijn groter dan 150 nge. Vaak wordt een bedrijf met 20-50 nge gezien als een reëel bedrijf dat nog kan uitgroeien tot een volwaardig bedrijf. Bedrijven met minder dan 20 nge zijn bedrijven waarbij sprake is van agrarisch medegebruik. Indien er sprake is van een economische omvang van minder dan 10 nge is er geen sprake meer van een bedrijf, maar dient de activiteit te worden beschouwd als hobbymatig.

Bedrijfstypen

In het plangebied komt een groot aantal verschillende bedrijfstypen voor. Hier wordt de verdeling van de verschillende bedrijfstypen beschreven volgens de

inventarisatierapportage, gebaseerd op de hoofdactiviteit. De meeste bedrijven hebben als hoofdactiviteit een grondgebonden of intensief karakter in het plangebied. Van deze bedrijven zijn er ongeveer 240 in hoofdzaak grondgebonden en ongeveer 100 in hoofdzaak intensief.

Intensief

Intensieve veehouderij zijn bedrijven waarvan de productie hoofdzakelijk plaatsvindt in gebouwen en niet afhankelijk is van de open grond. Het gaat voornamelijk om het fokken en houden van varkens en pluimvee, maar ook vleeskalveren komen regelmatig voor in het plangebied.

Grondgebonden

Grondgebonden bedrijven zijn bedrijven die overwegend afhankelijk zijn van de bij het bedrijf behorende grond. De melkveehouderij neemt hier de grootste plaats in, al dan niet in combinatie met een kalverenmesterij.

Gemengd bedrijf

Een gemengd bedrijf combineert vaak een melkveebedrijf en / of een intensieve veehouderij met een ander agrarisch onderdeel. De gemengde agrarische bedrijven in de gemeente bestaan uit een tak vee in combinatie met akkerbouw of fruitteelt.

Overig

Onder overige bedrijven vallen bedrijven die zich bezighouden met het fokken en houden van maden en wormen, (boom) kwekerijen, paardenhouderijen en geiten- en konijnenhouders. Ook bevindt zich in het gebied een Nerts- en pelsdierfokkerij.

Sociaal economisch landbouw

Voor de sociaaleconomische structuur is de landbouw van oorsprong een belangrijke functie voor de gemeente geweest. In totaal zijn er ongeveer 360 mensen werkzaam in de agrarische sector binnen de gemeente Oost Gelre (Bron: CBS, betreft cijfers voor de gehele gemeente in 2010), waarvan mensen een werkweek van 20 uur of meer hebben. Voorts biedt de landbouw werkgelegenheid aan een aantal gelieerde bedrijven.

Nevenactiviteiten

In het plangebied komt een aantal vormen van landbouwverbreding voor. Het gaat om agrarische bedrijven die nevenactiviteiten uitvoeren naast de hoofdactiviteit het produceren van voedsel. Verwerking en verkoop van agrarische producten komt voor, maar ook lichte vormen van toerisme en recreatie, zo zijn er recreatiewoningen, groepsaccommodaties en minicampings. Daarnaast worden lege schuren gebruikt voor het stallen van caravans en het starten van een bedrijf aan huis. Enkele agrarische bedrijven produceren en distribueren elektriciteit, gas en warm water. Andere vormen van verbreding kunnen bestaan uit landschapsbeheer en natuurontwikkeling.

Paardenhouderijen

Paarden zijn in opmars in het Nederlandse landschap. Hiermee bestaat het risico van landschappelijke verrommeling, tot aantasting van de natuur en tot conflicten met andere vormen van recreatie. Het is de opgave voor de overheid deze ontwikkeling te begeleiden op een manier die inspeelt op de behoefte, die belemmeringen wegneemt voor verdere ontwikkeling en die bijdraagt aan de schoonheid van het landschap. Op gemeentelijk niveau is de rol van de overheid het meest zichtbaar: verkeersmaatregelen, vergunningen, infrastructuur en landschappelijke inpassing van maneges en buitenbakken (uit: Visie Paard & Landschap van LNV).

Dit maakt het wenselijk ten aanzien van het houden van paarden (paardenhouderijen, maneges) te bezien of de geldende bestemmingsplan op dit onderdeel nog adequaat is. Als handreiking hiertoe is uitgekomen de brochure 'Paardenhouderij en Ruimtelijke Ordening', een gezamenlijke publicatie van de Sectorraad Paarden van de Productschappen Vee, Vlees en Eieren en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. In ieder geval dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de levensvatbaarheid van maneges en het goed in de hand houden van meer hobbymatige uiting van het houden van paarden.

3.5.2

Knelpunten en ontwikkelingen

In het buitengebied wijzigt het gebruik van gebouwen en gronden snel, mede als gevolg van veranderingen in de landbouw. Bepaalde veranderingen spelen met name ook in het plangebied een rol, zoals afname van het aantal agrarische bedrijven, schaalvergroting, ontstaan van burgerwoningen en niet-agrarische activiteiten.

De landbouw staat onder druk. De huidige marktsituatie in de landbouw, veeziekten en de grote hoeveelheid kleinschalige bedrijven leidde tot een sterke afname van het aantal agrarische bedrijven. Daarnaast heeft rijks- en provinciaal beleid voor natuur- en landschapswaarden gevolgen voor sommige bedrijven.

Reconstructieplan

In 2005 is het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers vastgesteld als uitwerking van de nationale Reconstructiewet. In de reconstructie is het de bedoeling conflicterende belangen ruimtelijk te scheiden en de intensieve veehouderij te concentreren op duurzame locaties met toekomstperspectief. Dat betekent dat de intensieve veehouderij in de kwetsbare gebieden (rond dorpen en natuurgebieden) op termijn wordt afgebouwd, terwijl de sector tegelijkertijd op duurzame locaties wordt geconcentreerd door bedrijven daar ontwikkelingsruimte te bieden. Voor een uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar hoofdstuk 2.3.3.

Europese regelgeving

Het EU-landbouwbeleid is in toenemende mate gericht op het bevorderen van het vrij-markt-mechanisme. Dit zal gaan leiden tot een daling van de prijzen. Daarnaast leidt het EU-beleid tot gedwongen schaalvergroting. Niet alleen aan de prijs stelt de consument eisen, maar ook aan de kwaliteit en breedte van het assortiment. Te denken valt aan de biologische producten. In de praktijk zal dit leiden tot specialisatie.

De milieuregelgeving is van invloed op agrarische bedrijven. Als gevolg van regelgeving moeten investeringen in gebouwen of apparatuur gedaan worden en wordt de uitbreiding van het bedrijf beperkt, bijvoorbeeld als gevolg van de Wet geurhinder (Wgh).

Daarnaast is er sprake van verscherpte regelgeving ten aanzien van veterinaire risico's en op grootte van dierenverblijven, productie, opslag en verwerking van mest, maar ook regelingen ten behoeve van gewasbescherming.

Zo is op 1 april 2008 het Besluit huisvesting in werking getreden. Het Besluit bepaalt dat bestaande stallen van varkenshouderijen en pluimveehouderijen per 1 januari 2010 maximaal aan bepaalde (ammoniak)emissiewaarden moeten voldoen. Omdat het aanpassen van bestaande stallen aan het Besluit voor 1 januari 2010 in de praktijk niet haalbaar is, maar anderzijds wel voldaan moet worden aan Europese afspraken over nationale ammoniak emissieplafonds, is door de Minister van VROM besloten dat onder voorwaarden uitstel kan worden verleend tot uiterlijk 1 januari 2013.

Veehouders die hiervoor in aanmerking willen komen, moesten vóór 1 april 2010 een plan bij de gemeente hebben ingediend. Daarin dienen ze de bestaande situatie (zowel de vergunde als de feitelijke) op 1 januari 2010 te beschrijven en aan te geven op welke wijze ze aan het Besluit huisvesting gaan voldoen. Vervolgens zullen de bedrijven een keuze moeten gaan maken of ze gaan investeren in nieuwe stalsystemen of dat ze hun activiteiten gaan beëindigen. Dit laatste zou kunnen leiden tot een toename van het aantal verzoeken om deelname aan de regeling voor functieverandering.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft in haar Toekomstvisie duurzame veehouderij geschreven dat de varkenshouderij zich in 2023 moet hebben ontwikkeld tot een duurzaam producerende keten met een breed draagvlak in de samenleving. De Nederlandse varkenshouderij heeft op de Europese en internationale markt een sterke positie. Op het punt van dierenwelzijn zit de sector in de Europese kopgroep.

Het LEI heeft evenwel onlangs onderzocht wat de economische gevolgen van de ammoniak- en welzijnsmaatregelen zijn om in 2013 te voldoen aan de eisen uit het 'Besluit ammoniak huisvesting veehouderij' en het 'Varkensbesluit'. De gevolgen van de geplande maatregelen zijn aanzienlijk volgens het LEI. De financiële ruimte op veel varkensbedrijven is te klein voor de noodzakelijk investeringen in de wettelijke ammoniak- en welzijnsmaatregelen. Ongeveer 35% van de bedrijven (in totaal ongeveer 2750 bedrijven) heeft een goede

financiële positie en voldoende mogelijkheden om te investeren in de ammoniak- en welzijnsmaatregelen. Ongeveer 15% van de bedrijven zal om financiële redenen moeten stoppen. De overige bedrijven zullen in ernstige financiële problemen komen. Het LEI concludeert dat bij een gelijktijdige invoering van de per 2013 vastgelegde wettelijke ammoniak- en welzijnsmaatregelen de nationale varkensstapel mogelijk met enkele tientallen procenten zal krimpen op de korte termijn. Een dergelijke krimp heeft naast de primaire varkenshouderij ook gevolgen voor de toeleverende en verwerkende industrie en verwante bedrijvigheid.

De ammoniak- en welzijnsmaatregelen per 2013 dreigen ten koste te gaan van het toekomstperspectief van veel varkensbedrijven. Om het proces van herstructurering en renderende verduurzaming geleidelijker te laten lopen, heeft de minister (maart 2010) de welzijnsmaatregelen voor de varkenshouderij versoepeld.

Ook regelgeving ten aanzien van burgerwoningen en 'niet-agrarische' bedrijven is bepalend voor de mogelijkheden van agrarische bedrijven. Het komt overigens ook steeds vaker voor dat rundvee moet worden binnengehouden. De structuur en de omvang van de landbouw ondergaat wijzigingen, zoals blijkt uit de verschillende grafieken in dit hoofdstuk. Het aantal agrarische bedrijven neemt af, echter het aandeel cultuurgrond blijft min of meer gelijk. Dit betekent dat de verschillende bedrijven in omvang toenemen.

De wens is geuit, mede in lijn met het reconstructieplan, in het bestemmingsplan de bestaande agrarische bedrijfslocaties in enkele specifieke landbouwgebieden te behouden om het mogelijk te maken dat een bedrijfsbeëindiger op een duurzame locatie ruimte maakt voor een verplaatser uit een gebied waar ingezet is op uitplaatsing van agrarische bedrijven.

Overwogen is deze locaties in het bestemmingsplan te voorzien van een specifieke aanduiding in combinatie met een wijzigingsregeling om daarmee de locatie te beschermen als potentiële herstartlocatie voor agrarische bedrijven. Aan het opnemen van een dergelijke wijzigingsregel kleven evenwel nogal wat risico's. Zo kan een BesluitMER aan de orde zijn. Bovendien vraagt een herstart om maatwerk voor wat betreft het te projecteren agrarisch bouwvlak en de stedenbouwkundige en landschappelijke inpassing. Om deze redenen is besloten af te zien van deze specifieke regeling. Overigens is de gemeente bereid mee te denken aan een initiatief. De gemeente kiest er voor in dit geval een partiële herziening te starten, indien uit onderzoek is gebleken dat een herstart mogelijk is op een voormalig agrarisch bedrijfslocatie.

3 . 5 . 3

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van de inventarisatie, de gebiedsbeschrijving en -analyse ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied worden voor het thema 'Landbouw' de volgende keuzes gemaakt:

- de bestaande agrarische bedrijven dienen voldoende ontwikkelingsruimte te krijgen in het bestemmingsplan om de komende jaren zich verder te kunnen ontwikkelen;
- nieuwvestiging van grondgebonden landbouwbedrijven is niet mogelijk in dit bestemmingsplan. Aan een verzoek om nieuwvestiging kan in individuele gevallen medewerking worden verleend, mits het verzoek goed is onderbouwd. In deze gevallen zal een afzonderlijke planologische procedure worden doorlopen;
- de zonering voor intensieve veehouderij (Reconstructieplan) vertalen in het bestemmingsplan;
- agrarische bedrijven met een in hoofdzaak intensieve tak krijgen in het bestemmingsplan een specifieke aanduiding. Een ontheffingsregeling wordt opgenomen om de aanduiding te kunnen verwijderen;
- op basis van het Reconstructieplan is nieuwvestiging van intensieve veehouderijen alleen toegestaan in het landbouwontwikkelingsgebied;
- overige bestaande bijzondere agrarische bedrijven, zoals kwekerijen, kuikenbroederijen en tuinbouwbedrijven krijgen een agrarische bestemming met een specifieke aanduiding;
- agrarische bedrijven krijgen een bouwvlak op maat, gebaseerd op de bestaande rechten. Vormverandering van het bouwvlak behoort tot de mogelijkheden in het kader van de inspraak op het voorontwerp;
- uitbreiding door middel van verruiming van het bouwvlak is mogelijk, afhankelijk van de zonering en het type agrarisch bedrijf. Hiervoor wordt een regeling opgesteld die een beperkte uitbreiding via een ontheffingsbevoegdheid mogelijk maakt en een wijzigingsbevoegdheid voor uitbreidingen tot 1,5 hectare. In de ontheffingsregeling wordt ook de mogelijkheid tot vormverandering van het bouwvlak meegenomen;
- in het bestemmingsplan zal onderscheid gemaakt worden tussen reële/volwaardige agrarische bedrijven (20 nge of meer), agrarisch medegebruik (10 tot 20 nge) en hobbymatige activiteiten bij woningen (minder dan 10 nge). Bij de afweging wordt tevens de geldende bestemming, milieuvergunning en situatie ter plaatse betrokken;
- de realisatie van een tweede dienstwoning zal onder strikte voorwaarden worden toegestaan. De noodzaak van een extra dienstwoning is door de stand van de technologie in het algemeen niet meer aanwezig;
- afgesplitste bedrijfswoningen blijven onderdeel uitmaken van het agrarisch bedrijf;
- het bestemmingsplan biedt voldoende ruimte voor verbredingsactiviteiten op bestaande agrarische bedrijven.

3.6

Bedrijven

3.6.1

Bestaande situatie

In het plangebied komen circa 60 niet agrarische bedrijven voor. Niet-agrarische bedrijven zijn bedrijven die op grond van hun aard en/of productie niet tot de agrarische of recreatieve bedrijven behoren. De meeste niet-agrarische bedrijven zijn gesitueerd rond Groenlo en Lichtenvoorde en de kernen Zieuwent, Harreveld en Vragender.

Veel niet-agrarische bedrijven in het plangebied zijn voor wat betreft hun werkzaamheden niet aan het buitengebied gebonden. Een andere groep bedrijven, zoals agrarische loonwerkbedrijven, tuincentra en hoveniersbedrijven kunnen worden aangemerkt als bedrijven die een relatie of enige relatie hebben met het buitengebied.

De omvang van de bedrijven verschilt eveneens sterk. Er komen bedrijven voor van slechts 30 m² maar ook bevinden zich enkele bedrijven in het plangebied met een oppervlak van meer dan 2.000 m².

Verder komen in het buitengebied ook enkele detailhandels- en horecabedrijven voor. Een detailhandelsbedrijf betreft een tuincentrum. Onder de horecabedrijven vallen enkele cafés/ restaurants en een zalencentrum.

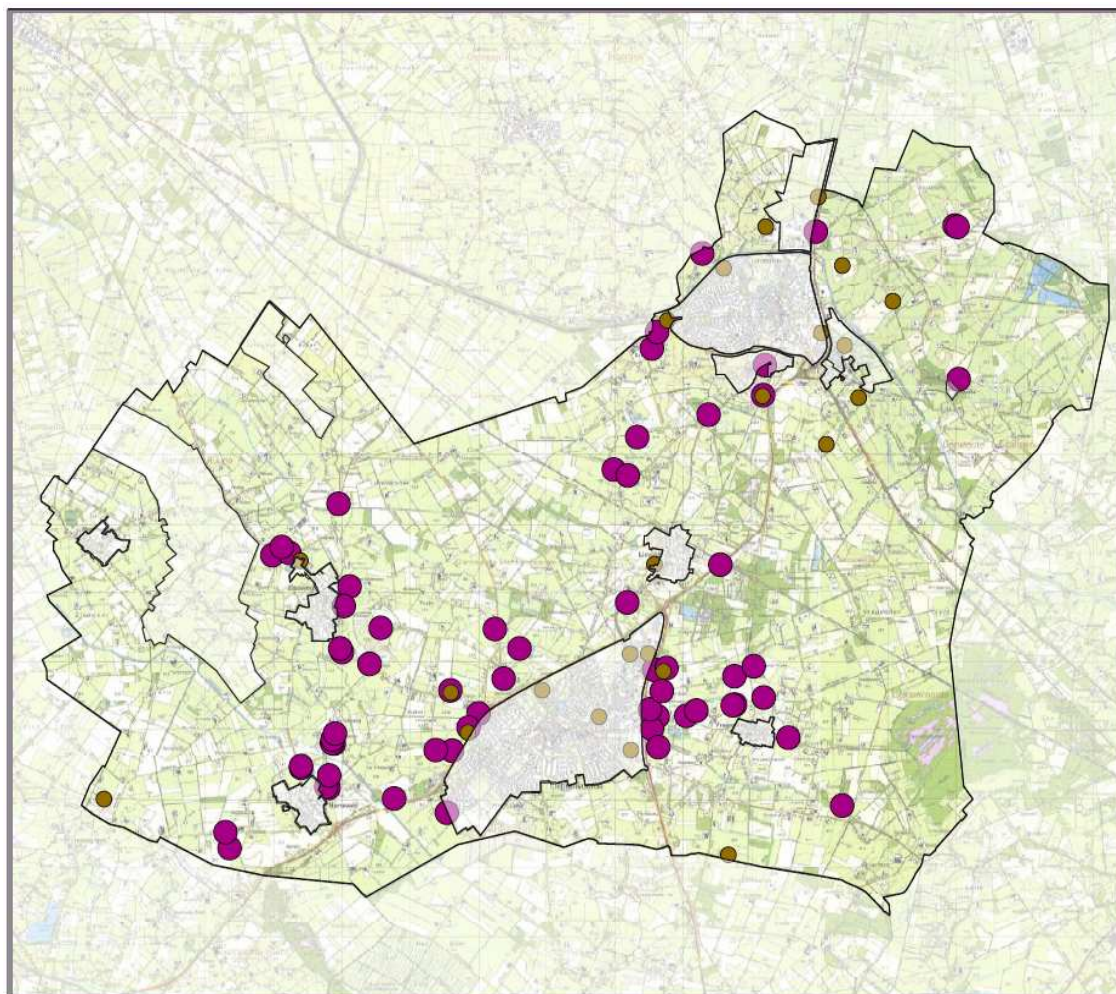
Geldende regeling

De bestaande bedrijven in het Bestemmingsplan Buitengebied Lichtenvoorde zijn, voor zover niet in het handhavingsbeleid opgenomen, voorzien van een passende regeling. Bedrijven functioneel aan het buitengebied kunnen bij recht overgaan op een andere bedrijfsvoering mits functioneel aan het buitengebied. De niet aan het buitengebied gebonden bedrijven, zijn als uitzondering bij recht toegelaten.

3.6.2

Knelpunten en ontwikkelingen

De algemene beleidslijn is dat in beginsel niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied wordt geweerd, teneinde te voorkomen dat er bedrijvigheid ontstaat, dat geen enkele functionele binding met het buitengebied heeft. Veel niet-agrarische bedrijven in het plangebied zijn voor wat betreft hun werkzaamheden niet aan het buitengebied gebonden. Een kleinere groep bedrijven, zoals agrarische loonwerkbedrijven, tuincentra en hoveniersbedrijven kunnen worden aangemerkt als bedrijven die een relatie of enige relatie hebben met het buitengebied.

Kaart Bedrijven

Legenda

Funcies

● Bedrijf

Risico's

● Risico bedrijven/locaties

Ondergrond

▭ plangrens

0 500 1000m

BügelHajema
Plek voor Ideeën

Spreiding bedrijven gemeente Oost Gelre (bron: inventarisatie)

De meeste bedrijven zijn dusdanig kleinschalig dat ze niet erg dominant zijn in het plangebied. Wel zijn er bedrijven met buitenopslag of -stalling die een stempel drukken op het landelijk karakter van het plangebied ofwel door het materiaal dat opgeslagen of gestald wordt, ofwel door de omvang van de opslag. Door de concentratie van enkele niet-agrarische bedrijven in combinatie met de kwetsbaarheid van het landschap ontstaat in sommige delen van het plangebied wel het gevaar van verrommeling/aantasting van het landschap. Aandacht dient er ook te zijn voor de relatie bedrijf-milieu. Een bedrijf kan overlast veroorzaken als gevolg van stof, stank, lawaai. De invloed van een bedrijf op het milieu wordt gereguleerd in de milieuvergunningen of -meldingen voor het bedrijf. De gemeente verleent de vergunning en houdt regelmatig toezicht op de uitvoering van de vergunning. Onverkort kan zich een milieuprobleem voordoen. Soms rest geen andere oplossing dan de bron van de overlast te verplaatsen.

Er zijn geen exacte gegevens bekend met betrekking tot het aantal mensen dat werkzaam is in de niet-agrarische bedrijven, gelegen in het plangebied. Gelet op het aantal bedrijven in het plangebied mag het sociaaleconomische belang van de bedrijven voor de gemeente evenwel beslist niet onderschat worden. Het belang zal in de komende jaren alleen maar groeien als gevolg van de omschakeling van veel agrariërs naar een niet-agrarische bedrijfstak.

Het aantal niet-agrarische bedrijven is in het plangebied in de afgelopen jaren toegenomen. Een exact aantal is niet te geven. Ten opzichte van het geldende bestemmingsplannen is sprake van een toename van bedrijven. Er bestaat veel belangstelling voor het starten van niet-agrarische activiteiten in het plangebied. Als gevolg van de afname van het aantal landbouwbedrijven zal de behoefte om vrijkomende agrarische gebouwen te hergebruiken voor niet-agrarische bedrijvigheid in het plangebied verder toenemen. Deels om een alternatieve bestemming te hebben voor de vrijkomende bebouwing en deels om op een andere wijze inkomsten te genereren.

De omschakeling is een proces dat mede door nationaal (Nota Ruimte), provinciaal beleid (Streekplan) en regionaal beleid (Reconstructieplan) wordt gestimuleerd. Zo richt het beleid uit de Nota Ruimte zich op het behouden van de vitaliteit en de draagkracht van het buitengebied, door onder meer mogelijkheden te bieden tot hergebruik en nieuwbouw in het buitengebied. Vrijkomende bebouwing kan worden omgezet in vestigingsruimte voor kleinschalige bedrijvigheid. Soms kan ook nieuwbouw wenselijk zijn, teneinde middelen te genereren voor aanleg van recreatie en/of natuurgebieden.

3.6.3

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van de inventarisatie, de gebiedsbeschrijving en -analyse ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied worden voor het thema 'Bedrijven' de volgende keuzes gemaakt:

- de bestaande, legaal aanwezige bedrijven en voorzieningen worden als zodanig in het bestemmingsplan opgenomen met een redelijke mogelijkheid om te kunnen uitbreiden binnen de maatvoering volgens het Streekplan en Reconstructieplan;
- vestigen van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied is alleen onder strikte voorwaarden mogelijk bij hergebruik van vrijgekomen (agrarische)gebouwen. (Onder andere door middel van het functieveranderingbeleid);
- woonwerk- en woonzorgcombinaties worden per geval beoordeeld;
- binnen het bestemmingsplan zal een regeling worden opgenomen voor buitenopslag, gronddepots, individuele windenergievoorzieningen en biogasinstallaties.

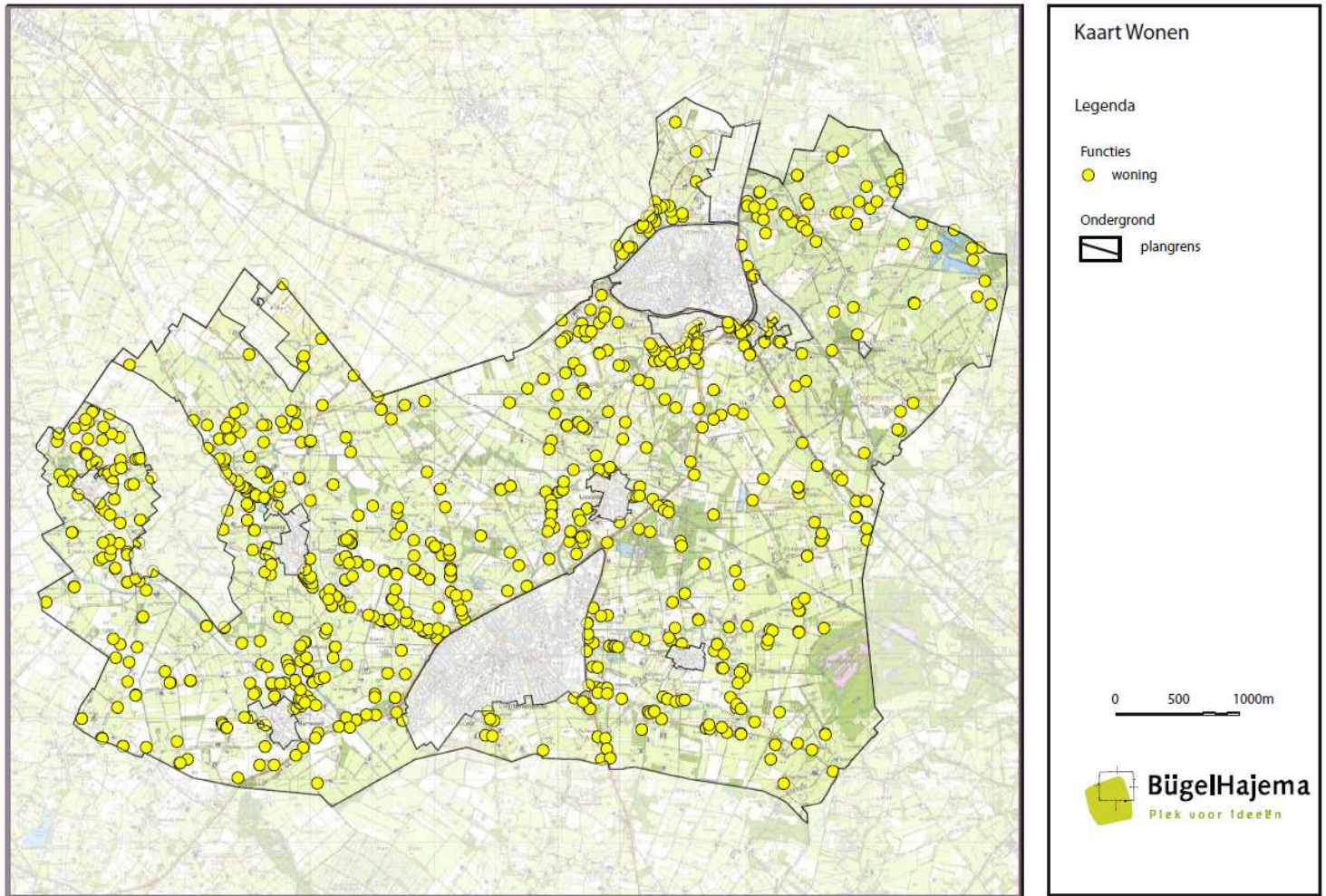
3.7

Wonen

3.7.1

Bestaande situatie

Het buitengebied van Oost Gelre wordt gekenmerkt door een grote variatie in de mate van bewoning in het buitengebied. Een niet onbelangrijk deel van de bebouwing heeft een woonfunctie. In het plangebied komen circa 800 burgerwoningen voor. Deze woningen staan enerzijds geconcentreerd langs bebouwingslinten, zoals aan de Zieuwentseweg, Ruurloseweg, Varsseveldseweg en Lichtenvoordseweg anderzijds meer verspreid in het landschap.

Spreiding woningen gemeente Oost Gelre (bron: inventarisatie)

Bedrijfswoningen

Bedrijfswoningen bij de agrarische en niet-agrarische bedrijven komen verspreid in het plangebied voor. De agrarische bedrijfswoningen zijn binnen deze categorie het meest vertegenwoordigd. Naast voornoemde categorieën rest er nog een categorie woningen die oorspronkelijk niet gebouwd zijn voor permanente bebouwing, maar die wel degelijk als volwaardige woonruimte zijn gaan en blijven functioneren. Een goed voorbeeld hiervan zijn de recreatiewoningen die permanent bewoond worden en oorspronkelijke bijgebouwen die nu gebruikt worden als woonruimte.

Hobbyboeren

Een aantal bewoners van het buitengebied is gedeeltelijk agrarisch werkzaam gebleven, hetzij als pure hobby, hetzij als bron van neveninkomsten. Dit varieert van het houden van een paard of een pony tot het stallen van een kleine veestapel.

Voormalige agrarische bebouwing

Voorts is in het verleden gebleken dat er behoefte bestaat gebruik te maken van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen ten behoeve van (kleinschalige) niet-agrarische bedrijfsactiviteiten. Het benutten van de mogelijkheden die vrijkomende agrarische bebouwing biedt, kan kapitaalvernietiging en verloederding als gevolg van leegstand van deze gebouwen voorkomen.

Woningsplitsing

In het plangebied is van oudsher veelal sprake van inwoning en dubbele bewoning bij (voormalig) agrarische bedrijfswoningen. Er is een tendens dat een woning, al dan niet legaal, definitief gesplitst wordt in twee zelfstandige woonruimten. Indien dit in combinatie gebeurt met de beëindiging van het agrarische bedrijf, ontstaat vaak de situatie dat de woningen afgesplitst worden verkocht. Planologisch gezien is nog steeds sprake van één (agrarische) woning.

Afgesplitste bedrijfswoningen

Daarnaast komt voor dat bedrijfswoningen worden verkocht en als burgerwoning gebruikt. Een risico van afsplitsing is dat de eigenaar van de bedrijfsgebouwen de behoefte krijgt om bij zijn bedrijf te wonen en wil daarom een (nieuwe) woning bouwen. Dit wordt echter niet toegestaan, omdat in planologische zin de (voormalige) bedrijfswoning toegerekend blijft tot het bedrijfsperceel. Zodra er een bedrijfswoning is afgesplitst, verliest men het recht op een nieuwe bedrijfswoning. Dit sluit aan bij het restrictieve beleid van de gemeente voor wat betreft het toestaan van nieuwe woningen in het buitengebied.

Paardenbakken

Bij steeds meer percelen (agrarische bedrijven, maar ook bij burgerwoningen) verschijnen paardenbakken. Vanwege de uitstraling van paardenbakken en tredmolens is nadere regulering in het bestemmingsplan wenselijk.

In verband met de rommelige uitstraling en de bijkomende voorzieningen worden paardenbakken en tredmolens in principe alleen toegestaan bij agrarische bedrijven en woningen (binnen de geldende bestemming: agrarisch bouwvlak of woonbestemming). Tevens is plaatsing buiten de geldende bestemming (maar direct aansluitend) mogelijk onder nadere voorwaarden.

Schuilgelegenheden

De gemeente acht het onwenselijk dat overal in het plangebied kleine agrarische gebouwen, zoals schuilgelegenheden voor vee en opslagschuurtjes voor gereedschap ontstaan. Een helder toetsingskader zal in het bestemmingsplan worden opgenomen om in bijzondere gevallen ontheffing te verlenen voor de bouw van deze kleine gebouwen buiten het bouwvlak.

Beroep en bedrijf aan huis

De gemeente biedt onder voorwaarden ruimte voor aan huis gebonden beroepen/bedrijven (administratief, juridisch, medisch, therapeutisch, kunstzinnig of hiermee gelijk te stellen beroepen, alsmede productiegerichte ambachtelijke bedrijvigheid). Met deze mogelijkheid beoogt de gemeente de leefbaarheid te bevorderen in het plangebied. Het betreft activiteiten die door de bewoner met behoud van de woonfunctie en zonder afbreuk te doen aan de woonomgeving kunnen worden uitgeoefend. Indien de activiteit een onevenredige toename van het verkeer en parkeerdruk tot gevolg heeft is sprake van afbreuk aan de hoofdfunctie van het perceel. De ondergeschiktheid van de activiteit komt tot uiting in de regels van het bestemmingsplan door een maximum oppervlak te regelen. Het plan zal tevens een definitie bevatten waarin de activiteiten die ruimtelijk aanvaardbaar zijn staan omschreven.

Geldende regeling

In het buitengebied van Oost Gelre is de situatie zo gegroeid dat plaatselijk sprake is van een veelheid aan burgerwoningen. Nieuwbouw van woningen is met uitzondering van functieverandering, uitgesloten om agrarische activiteiten in het buitengebied niet te belemmeren.

Via een ontheffing is het mogelijk één woning te splitsen in twee. Hieraan zijn echter wel voorwaarden gekoppeld zoals de voorwaarde dat splitsing alleen is toegestaan indien het een voormalige (traditionele) boerderij betreft en van voldoende omvang is (minimaal 900 m³).

3.7.2

Knelpunten en ontwikkelingen

De algemene beleidslijn is dat in beginsel geen nieuwe burgerwoningen aan het landelijk gebied worden toegevoegd. Niet functioneel aan het buitengebied gebonden woningen leveren nog wel eens conflicten op met de hoofdfuncties van het buitengebied (landbouw, natuur, recreatie en landschap). Zo komt het voor dat er conflicten ontstaan bij de uitbreiding van agrarische bedrijven (stankhinder), toenemende onrust in voor de natuur waardevolle gebieden en ontsiering van het landschap door slechte inpassing van gebouwen in het buitengebied. Mede daarom is het gemeentelijke beleid gericht op een stabilisatie van de woonfunctie. Een sterke verdichting/verrommeling van het landschap met woningen is ongewenst.

Maatvoering

De maatvoering van de burgerwoningen is zeer divers. De bebouwing varieert van kleinschalige arbeiderswoningen en landarbeiderswoningen tot forse villa's en grote boerderijen. De toename van de mobiliteit en de behoefte aan rust en ruimte maken vrijkomende (bedrijfs)woningen tot gewilde objecten. De mogelijkheid om te wonen in het vrije en ruime landelijke gebied verhoogt de attractiviteit van het gebied. Voor woningen wordt een maximale inhoudsmaat van 750 m³ opgenomen. De gemeente heeft daarnaast haar beleid omtrent

maatvoeringen vastgelegd in de notitie Beleid ruimere woningen. (zie ook hoofdstuk 2.4.5). Voor wat betreft de maatvoering voor bijgebouwen wordt aangesloten bij het bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebieden, waarin een oppervlaktemaat van 70 m² is opgenomen, inclusief een beperkte onthefingsregel tot 100 m².

De gemeente overweegt de geldende sloopregeling van opstallen ten gunste van de verruiming van de inhoudsmaat van de woning en de oppervlaktemaat voor bijgebouwen in het nieuwe bestemmingsplan op te nemen. Verruiming van de inhoudsmaat voor een woning of oppervlaktemaat van een bijgebouw is mogelijk indien er sprake is van substantiële sloop van oude opstallen.

Ontwikkelingen die van belang zijn voor de woonbebouwing in het plangebied hebben vooral te maken met de woningdruk en de afname van het aantal agrarische bedrijven. Voor Oost Gelre is de bewoning van voormalige agrarische bedrijfswoningen, bewoning van bijgebouwen en splitsing van woonboerderijen van belang.

Cultuurhistorische bebouwing

De gemeente wenst de mogelijkheid te bieden cultuurhistorisch waardevolle bebouwing te benutten voor woninggebruik. Cultuurhistorisch waardevolle bebouwing moet hier worden opgevat als een verzamelbegrip voor rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten en panden met cultuurhistorische waarde. Splitsing van het gebouw tot maximaal twee woningen is toegestaan in het geval de bebouwing zich daarvoor leent en behoud op een andere wijze niet mogelijk is. Hier dienen heldere voorwaarden aan te worden gekoppeld in het bestemmingsplan.

Toename burgerwoningen in het buitengebied

Gelet op de afname van het aantal agrarische bedrijven, de mogelijkheden tot functieverandering naar wonen bij agrarische bedrijfsbeëindiging en de woningdruk dient er serieus rekening mee te worden gehouden dat het aantal burgerwoningen in het buitengebied de komende jaren verder zal toenemen.

In het buitengebied komt op verschillende plekken huisvesting ten behoeve van de mantelzorg voor. Bij deze vorm van bijwoning gelden een aantal criteria, zoals de aantoonbaarheidseis van de behoefte aan mantelzorg en de eis dat geen extra bouwmogelijkheden geboden mogen worden.

Landgoederen

Binnen de gemeente komt een aantal landgoederen voor. Landgoedontwikkeling vormt mogelijkheden voor woningbouw in het buitengebied, net als de mogelijkheid woningen te realiseren om waardevolle cultuurhistorische bebouwing in stand te kunnen houden. De woningen kunnen geld opbrengen voor de aanleg van recreatie- of natuurgebieden ('rood voor groen'), voor het scheppen van waterbergingsruimte ('rood voor blauw') of voor het restaureren van waardevolle bebouwing. De gemeente heeft eigen beleid geformuleerd op het gebied van nieuwe landgoederen (zie paragraaf 2.4.6).

3.7.3

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van de inventarisatie, de gebiedsbeschrijving en -analyse ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied worden voor het thema 'Wonen' de volgende keuzes gemaakt:

- de bestaande, legale burgerwoningen krijgen de bestemming 'Wonen' in het bestemmingsplan;
- in het bestemmingsplan zal een regeling worden opgenomen ten aanzien van veel voorkomende wensen van ruime woningen, bijgebouwen, woningsplitsing en dergelijke;
- bij de bestemming van (voormalige) agrarische bedrijven zal een onderscheid gemaakt worden tussen een woonfunctie met agrarisch medegebruik of een reguliere woonfunctie met al dan niet het hobbymatig houden van dieren;
- afgesplitste bedrijfswoningen blijven onderdeel uitmaken van het agrarisch bedrijf;
- het bestemmingsplan zal uitbreiding van woonfuncties onder strikte voorwaarden mogelijk maken na sloop van agrarische opstallen (beleid voor functieverandering);
- het bestemmingsplan zal onder voorwaarden ruimte bieden voor beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten in woningen;
- voor woningen wordt een maximale inhoudsmaat van 750 m³ opgenomen. Daarnaast wordt aangesloten bij de gemeentelijke notitie 'Beleid ruimere woningen', omtrent de maatvoering van woningen, via een regeling in het bestemmingsplan;
- voor de maatvoering van bijgebouwen wordt aangesloten bij het bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebieden, waarin een oppervlaktemaat van 70 m² is opgenomen, inclusief een beperkte ontheffingsregel tot 100 m².
- binnen het bestemmingsplan zal een regeling worden opgenomen voor het mogelijk maken van bijgebouwen en erfafscheidingen. In beginsel worden windmolens, antennes, boomkwekerijen, reclamemasten en lichtmasten geweerd. Paardenbakken en 'grote' vijvers bij woningen zullen binnen het bestemmingsvlak onder voorwaarden toegestaan kunnen worden. Mogelijkheden tot ondergronds bouwen dienen nader afgewogen te worden.

3.8

Recreatie

In het buitengebied van de gemeente liggen ongeveer 15 dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen. Het recreatieterrein Marveld is niet gelegen in het plangebied.

De verblijfsrecreatieterreinen c.q. -accommodaties in het plangebied zijn:

- vakantiepark 'Het Beleg van Groll', bestaande uit 55 recreatiewoningen en 1 bedrijfswoning;
- vakantiepark aan de Boschlaan;
- enkele kleinschalige kampeerterreinen (kamperen bij de boer);
- een herberg;
- verspreid liggende vakantieappartementen;
- verspreid liggende recreatiewoningen.

Dagrecreatiemogelijkheden in het gebied zijn onder andere:

- kinderspeelparadijs aan de Stegge;
- wijngoederen;
- kaasboerderij;
- oudheidkundig museum 'Erve Kots'.

In het plangebied is eveneens een motorcrossterrein gelegen.

Het buitengebied leent zich uitstekend voor routerecreatie, zoals wandelen, fietsen, vissen en paardrijden. Intensieve dagrecreatie gaat gepaard met een grote dichtheid van recreanten per oppervlakte. Bij extensieve recreatie is deze dichtheid juist gering.

Geconcludeerd kan worden dat in het plangebied een redelijk aanbod bestaat van recreatieve voorzieningen. Het recreatieve perspectief ligt in de landschappelijke kwaliteiten. De extensieve recreatiepotenties van het hele buitengebied kunnen derhalve worden bevorderd. Binnen de gemeente zijn beperkte mogelijkheden voor minicampings. Er is een beperkt aantal bedrijven, dat (agrotouristische) overnachtingsmogelijkheden biedt. Incidentele recreatiewoningen zijn opgenomen in het bestemmingsplan en elk bedrijf heeft een maatbestemming gekregen.

3.8.1

Knelpunten en ontwikkelingen

In de landelijke markt doen zich een aantal ontwikkelingen voor die kansen bieden voor het verder ontwikkelen en vermarkten van het toeristisch-recreatieve product Oost Gelre. Enkele van deze ontwikkelingen betreffen vergrijzing, afnemende gezinsgrootte, individualisering en de behoefte aan ruimte. Voor een aantal recreatiemilieus geldt dat de vraag sterk groeit als gevolg van de huidige ontwikkelingen in de markt. Voor Oost Gelre kan buitenrecreatie een grote rol gaan spelen. Deze ontwikkeling speelt in op de trends authenticiteit en behoefte aan ruimte. De recreant kan buiten de ruimte ervaren en authenticiteit terugvinden in de dorpjes op het platteland. Gemeente Oost Gelre heeft nog geen specifiek beleid ten aanzien van dag- en verblijfsrecreatie.

Bed & Breakfast

Naast kleinschalig kamperen kan er behoefte zijn aan andere (kleinschalige) vormen van recreatie of het uitbreiden van bestaande recreatiemogelijkheden, zoals het bieden van Bed & Breakfast mogelijkheden. De gemeente Oost Gelre staat hier positief tegenover. Het dient te gaan om (bestaande) gebouwen bij agrarisch, niet-agrarische bedrijven en woningen. Nieuwbouw c.q. uitbreiding van bestaande gebouwen is niet mogelijk, met eventueel uitzondering in geval van functieverandering, waarbij uitgangspunt is dat 50% gesloopt wordt.

Verblijfsrecreatieterreinen

Wat betreft de verblijfsrecreatie is het beleid van de provincie (Streekplan) en gemeente gericht op het continueren van het gebruik van de bestaande terreinen. Voor grootschalige uitbreidingen kan geen ruimte geboden worden met name vanwege landbouwkundige en landschappelijke belangen. Als gevolg van de regels uit de richtlijn Veehouderij en Hinderwet kan een veehouderijbedrijf in zijn ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt door de aanwezigheid van een verblijfsrecreatieterrein. Kwaliteitsverbetering van de bestaande bedrijven wordt wel gestimuleerd.

3.8.2

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van de inventarisatie, de gebiedsbeschrijving en -analyse ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied worden voor het thema 'Recreatie' de volgende keuzes gemaakt:

- de bestaande, legaal aanwezige voorzieningen worden als zodanig in het bestemmingsplan opgenomen met een redelijke mogelijkheid om te kunnen uitbreiden;
- bestaande legale recreatiewoningen worden als zodanig opgenomen in het bestemmingsplan;
- het bestemmingsplan biedt geen ruimte voor nieuwe grote verblijfsrecreatieve voorzieningen en bovenlokale dagrecreatieve projecten;
- mogelijkheden worden geboden voor kleinschalig kamperen en Bed & Breakfast, conform het beleid voor functieverandering;
- het plangebied moet geschikt blijven voor recreatief medegebruik.

3.9

Maatschappelijke voorzieningen

De maatschappelijke voorzieningen in Oost Gelre bestaan uit: een begraafplaats aan de Vragenderweg, molen 'Hermien', een kinderdagverblijf, een buurthuis, een studiehuis en een scoutinggebouw.

Naast maatschappelijke voorzieningen komen een aantal specifieke sportvoorzieningen voor in het plangebied, dit betreft onder meer: maneges, ijsbanen, sportvelden, een visvijver en een terrein voor modelvliegtuigsport.

Op de maatschappelijke- en sportvoorzieningen zijn de gebruiks- en bebouwingsregeling toegeschreven. In de geldende bestemmingsplannen zijn ze voorzien van een passende regeling. Dat wil zeggen dat elke functie op maat is bestemd. In de voorschriften zijn voor de drie voorzieningen specifieke gegevens opgenomen en de voorzieningen hebben elk een specifieke/nauwkeurige aanduiding gekregen.

3.9.1

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van de inventarisatie, de gebiedsbeschrijving en -analyse ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied worden voor het thema 'Maatschappelijke voorzieningen' de volgende keuzes gemaakt:

- de bestaande, legaal aanwezige voorzieningen worden als zodanig in het bestemmingsplan opgenomen, eventueel met een redelijke en ruimtelijk aanvaardbare mogelijkheid om te kunnen uitbreiden;

3.10

Infrastructuur

3.10.1

Weg- en railverkeer

De gemeente Oost Gelre is redelijk goed ontsloten door middel van spoor- en wegen van regionaal niveau. De N18 loopt door het gebied heen, met plannen voor uitbreiding naar Enschede. Een spoorlijn loopt van Zutphen naar Winterswijk met een station in de kern Lievelede. Busdiensten vullen deze ontsluiting voor een deel aan met lokale verbindingen.

Ontwikkelingen voor wat betreft weg- en railverkeer hebben voornamelijk betrekking op de reconstructie van wegen. He betreft onder andere de aanleg van de rotonde Groten Bos-Hamelandweg (N313) - Oude Winterwijkseweg inclusief de doortrekking van de parallelle structuur aan de oostzijde. De ontwikkeling van deze rotonde wordt in het bestemmingsplan planologisch geregeld.

3.10.2

Hoogspanningsleidingen

Door het plangebied loopt een hoogspanningsleiding van 150 kV. Onder de hoogspanningsleiding wordt een zone gereserveerd waar de hoogte van bebouwing aan maxima is gebonden.

Op basis van typische waarden voor stroom en configuratie van de hoogspanningslijnen zijn door het RIVM indicatieve zones voor hoogspanningslijnen geschat. Als een bouwplan overlapt met de indicatieve zone moet op die plaats nauwkeurig worden gerekend. Deze berekening levert de specifieke zone.

Voor de regionale netten (150 kV, 110 kV en 50 kV) is het vanwege de 'grofheid' van de beschikbare gegevens niet mogelijk een indicatieve zone voor elke individuele lijn aan te geven. Voor deze netten geldt één zonebreedte per spanningsniveau. De waarden zijn afkomstig uit het KEMA/RIVM onderzoek.

spanning (kV)	indicatieve zone
50	2 x 40 m
110	2 x 50 m
150	2 x 80 m

3.10.3

Brandstofleiding

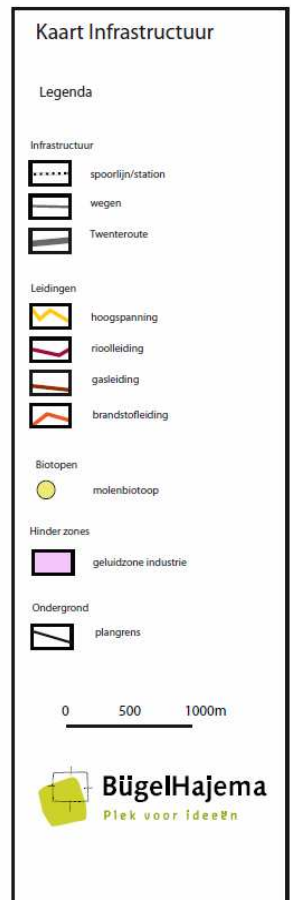
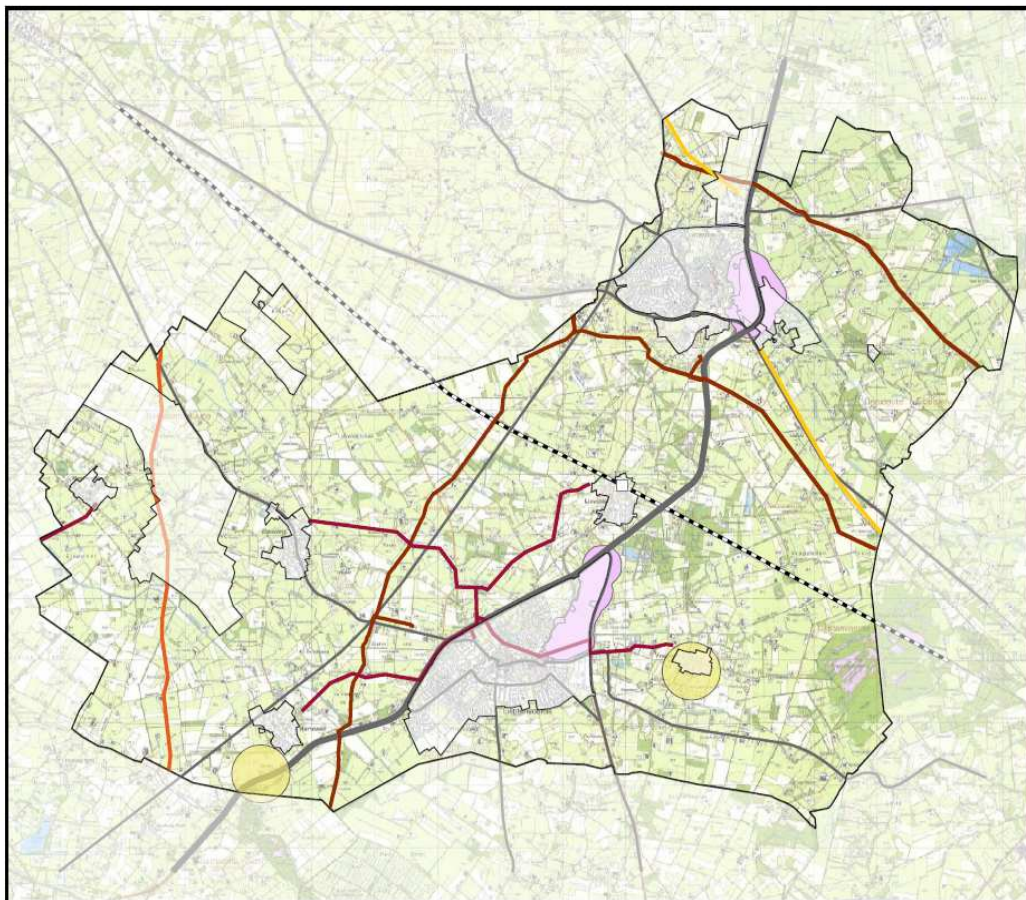
Een militaire brandstofleiding is gelegen in het westelijk deel van het plangebied. Ter weerszijden is in het geldend bestemmingsplan buitengebied Lichtenvoorde een afstand van 3 m aangehouden.

3.10.4

Aanbevelingen voor het bestemmingsplan

Op basis van de inventarisatie, de gebiedsbeschrijving en -analyse ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied worden voor het thema 'Infrastructuur' de volgende keuzes gemaakt:

- de bestaande wegen en spoorlijn in het bestemmingsplan opnemen;
- reconstructie van wegen, voorzover ruimtelijk en financieel verzekerd kunnen meegenomen worden in het bestemmingsplan;
- een flexibele regeling voor de bestemming 'Verkeer', waarin naast het doeleind wegen de gronden in de bestemming tevens zijn bestemd voor fiets- en voetpaden, bermen en bermsloten om voldoende handvatten te bieden bestaande laanstructuren binnen het wegprofiel in tact te houden (zie paragraaf 3.2 'laanstructuren');
- voor de hoogspanning- en brandstofleidingleidingen wordt de aan te houden afstand ter weerszijden van de leidingen in het bestemmingsplan vastgelegd.

3.1.1

Milieu

3.1.1.1

Bodem

In het kader van de onderzoeksplicht dient onder andere de bodemgesteldheid in het plangebied in kaart te worden gebracht. Onderzocht moet worden of de bodem verontreinigd is en wat voor gevolgen een eventuele bodemverontreiniging heeft voor de uitvoerbaarheid van het plan.

Conclusie

Een nieuwe bestemming mag pas worden opgenomen als is aangetoond dat de bodem geschikt (of geschikt te maken) is voor de nieuwe of aangepaste bestemming. Wanneer (een deel van) de bodem in het plangebied is verontreinigd, moet worden aangetoond dat het bestemmingsplan, rekening houdend met de kosten van sanering, financieel uitvoerbaar is. Bodemonderzoeken mogen niet meer dan 5 jaar oud zijn. Indien er sprake is van bouwactiviteiten is ook in het kader van de bouwvergunning onderzoek naar de kwaliteit van de bodem nodig. In de praktijk worden deze onderzoeken vaak gecombineerd.

In het bestemmingsplan worden echter alleen de bestaande situaties vastgelegd. Specifiek bodemonderzoek is in het kader van dit bestemmingsplan dus niet noodzakelijk.

3.11.2

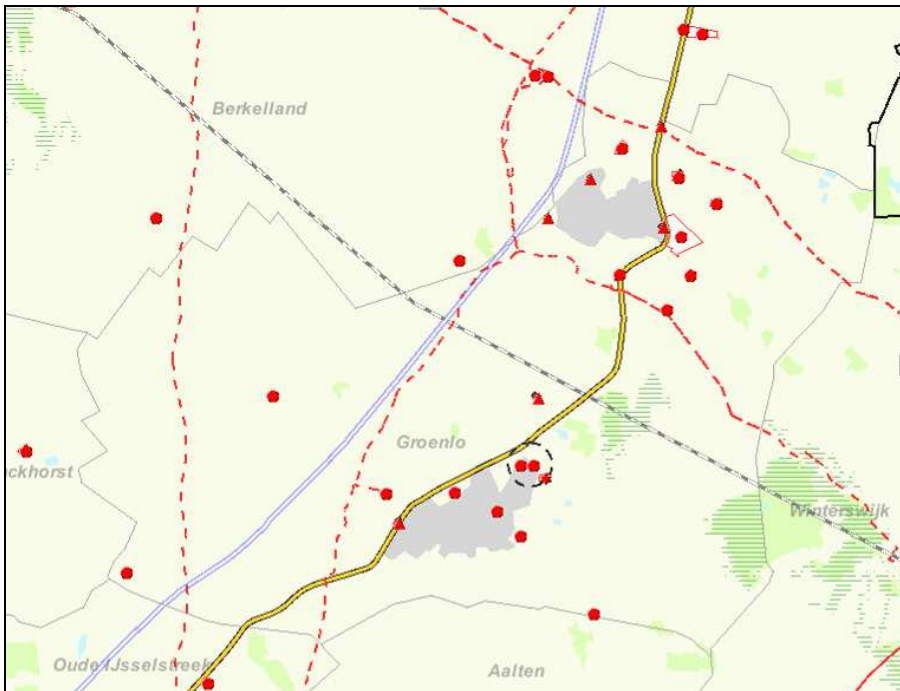
Externe veiligheid

Inmiddels zijn het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de bijbehorende Regeling externe veiligheid inrichtingen in werking getreden. Het besluit geeft grenswaarden voor nieuwe en bestaande situaties ten aanzien van het plaatsgebonden risico van inrichtingen, waarin bepaalde gevaarlijke stoffen worden gebruikt, opgeslagen of geproduceerd. Deze grenswaarde wordt uitgedrukt in de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op een plaats buiten een inrichting zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeluk binnen die inrichting. Dit risico is een maatstaf voor de persoonlijke veiligheid van mensen die in de omgeving van een risicovolle activiteit wonen of werken (objecten).

Ten tweede kent het besluit het zogenaamde groepsrisico. Hierbij gaat het om de kans per jaar dat een groep mensen in minimaal een bepaalde omvang slachtoffer wordt van een ongeval. Het groepsrisico moet worden bepaald binnen het invloedsgebied van de inrichting. Voor het groepsrisico gelden, anders dan voor het plaatsgebonden risico, geen grenswaarden, maar slechts oriënterende waarden. Het gaat om een maatschappelijke verantwoordingsplicht aan de hand van het risico.

Onderscheid wordt gemaakt tussen kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. Kwetsbare objecten zijn woningen en gebouwen waar veel mensen verblijven, zoals ziekenhuizen, bejaardenhuizen, scholen of grotere kantoor- of winkelcomplexen. Beperkt kwetsbare objecten kunnen bijvoorbeeld bedrijfsgebouwen zijn.

De Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Bijvoorbeeld rondom chemische fabrieken, lpg-tankstations en spoorwegemplacementen waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren.

Uitsnede Risicokaart (Bron Provincie Gelderland)

Inrichtingen

De volgende bedrijven zijn in het plangebied gelegen of hebben invloed op het plangebied.

Naam bedrijf	Adres	Activiteit
Kolkman	Borculoseweg 57 Groenlo	LPG-tankstation
Klein Gunnewiek	Ruurloseweg 70 Groenlo	LPG-tankstation
De Haan minerale oliën	Eibergseweg 15 Groenlo	LPG-tankstation
Texaco	Europaweg 18 Lichtenvoorde	LPG-tankstation
Bleumink	Lievelderweg 87 Lievelede	LPG-tankstation
Cobroed	Zwolsesweg 17 Lievelede	Propaan
De Timp	Ruurloseweg 4b Zieuwent	Propaan
Dusseldorp Chemie *	Albert Schweitzerstraat 23 Lichtenvoorde	CPR 15-2
Lesli *	Visserijdijk Lichtenvoorde	Opslag vuurwerk

* Bedrijf valt onder bevoegdheid Provincie

Een groepsrisicoberekening moet worden uitgevoerd indien er ruimtelijke ontwikkelingen zijn binnen de groepsrisicozones om de inrichtingen. De toename van het groepsrisico moet worden verantwoord door de gemeente. Aangezien het bestemmingsplan voornamelijk behorend van aard is, wordt het uitvoeren van een groepsrisicoberekening niet noodzakelijk geacht.

Vervoer gevaarlijke stoffen

Ook in het geval van transport van gevaarlijke stoffen moet een afweging worden gemaakt ten aanzien van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ten opzichte van risicogevoelige objecten. Qua systematiek en normstelling wordt aangesloten bij het Bevi. Informatie ten aanzien van risico's ten gevolge van

het vervoer van gevaarlijke stoffen, is beschikbaar in de Risicoatlassen van Rijkswaterstaat. Dit zijn naslagwerken. Wanneer in deze atlassen is aangegeven dat er sprake is van risico, dient nader onderzoek te worden gepleegd. Relevante routes waar gevaarlijke stoffen worden vervoerd in de gemeente Oost Gelre is de N18.

Vervoer gevaarlijke stoffen door buisleidingen

In het plangebied zijn een aantal buisleidingen gelegen. Er moet rekening gehouden worden met het nieuwe externe veiligheidsbeleid van het ministerie van VROM, zoals dat naar verwachting in 2010 in werking zal treden middels de AMvB Buisleidingen. De circulaire "Zonering langs hoge druk aardgastransportleidingen uit 1984" zal dan komen te vervallen. De in de circulaire opgenomen deterministische afstanden worden in de nieuwe regeling vervangen door een risicobeleid. Hierin zal met name het plaatsgebonden en groepsrisico een prominente rol gaan spelen.

De circulaire bevat richtlijnen met betrekking tot de veiligheid. In de circulaire geldt het uitgangspunt dat bestemmingen welke voorzien in een regelmatig verblijf van personen, in beginsel buiten de zogeheten toetsingsafstand dienen te worden gerealiseerd. De toetsingsafstand is de afstand waarbinnen men rekening moet houden met de effecten van een eventuele leidingbreuk en is afhankelijk van diameter en bedrijfsdruk (zie de navolgende tabel Toetsingsafstanden voor gasleidingen).

Tabel: Toetsingsafstanden voor gasleidingen

Diameter	Bedrijfsdruk 20-50 bar	Bedrijfsdruk 50-80 bar
2"/4"/100 inches	20 m	20 m
6"	20 m	25 m
8"	20 m	30 m
10"	25 m	35 m
12"	30 m	40 m
36"	90 m	115 m
42"	105 m	130 m

Bron: Ministerie van VROM

Indien planologische, economische overwegingen, dan wel technische overwegingen dit noodzakelijk maken, is het mogelijk af te wijken van de afstandsnormen. Hierbij zal door de leidingbeheerder moeten worden nagegaan of dit op grond van de leidingspecificaties, dan wel door middel van het treffen van additionele maatregelen toelaatbaar is.

Voor leidingen met een werkdruk van 40 bar (regionale aardgasnet) dient in ieder geval een bebouwingsvrije afstand van 4 m aangehouden te worden; voor leidingen met een werkdruk van 67 bar (landelijk aardgasnet) is deze afstand 5 m.

Binnen deze zones dienen alle handelingen achterwege te blijven, welke een veilig transport in gevaar kunnen brengen.

Momenteel wordt uitgegaan van de afstanden zoals door de Gasunie worden aangegeven. Een groepsrisicoberekening moet worden uitgevoerd indien er ruimtelijke ontwikkelingen zijn binnen deze zone. De toename van het groepsrisico moet worden verantwoord door de gemeente. Aangezien het bestemmingsplan voornamelijk beherend van aard is, wordt het uitvoeren van een groepsrisicoberekening niet noodzakelijk geacht.

Momenteel zijn plannen in ontwikkelingen om het buisleidingennetwerk uit te breiden wat consequenties kan hebben voor het gebied rond de Laarberg. Deze uitbreiding wordt niet in het bestemmingsplan Buitengebied meegenomen.

Conclusie

- Gezien het feit dat het bestemmingsplan geen ontwikkelingsmogelijkheden toestaat dat veel mensen aantrekt, kan gesteld worden dat het groepsrisico verwaarloosbaar is en daarmee voor de gemeente te verantwoorden is. De risicozones conform de provinciale risicokaarten worden op de verbeelding vastgelegd als veiligheidszones met bijbehorende regels.
- Voor de gasleidingen wordt de aan te houden afstand ter weerszijden van de leidingen in het bestemmingsplan vastgelegd.

3.11.3

Geluid

In het kader van de Wet geluidhinder (Wgh) bevinden zich langs wegen geluidszones. In buitenstedelijk gebied geldt voor wegen, bestaande uit vijf of meer rijstroken een zone van 600 m, voor drie of vier rijstroken een zone van 400 m en voor wegen bestaande uit één of twee rijstroken een zone van 250 m, gemeten vanuit de as van de weg. Binnen de zone moet in het geval van een nieuwe situatie met een geluidsgevoelige bestemming onderzoek worden verricht naar de optredende geluidsbelasting. Een aantal wegen heeft geen zone, te weten:

- wegen die gelegen zijn binnen een als woonerf aangeduid gebied;
- wegen waarvoor een maximum snelheid van 30 km per uur geldt.

Binnen het plangebied zijn geen wegen waarvoor een maximum snelheid geldt van 30 km/uur. Voor de overige wegen buiten de bebouwde kom geldt een geluidszone van 250 m.

Nieuwe situaties binnen de zones van deze wegen moeten in beginsel voldoen aan de voorkeursgrenswaarde 48 dB. Daarboven kan in een beperkt aantal gevallen onder voorwaarden een ontheffing worden verleend.

Voor nieuwe ontwikkelingen waarvoor het bestemmingsplan gewijzigd wordt moet rekening gehouden worden met de Wet geluidhinder en aanvullend daarop het geluidbeleid van de gemeente. Nieuwbouw binnen de mogelijkheden

van het bestemmingsplan moeten voldoen aan het Bouwbesluit zodat ook via deze weg rekening wordt gehouden met geluid.

Spoorlijnen hebben ook een geluidszone. De spoorlijn Zutphen-Winterswijk heeft een zone van 600 m aan weerszijde van het spoor. Ook binnen deze zone zal bij nieuwe ontwikkelingen een akoestisch onderzoek moeten worden uitgevoerd. De voorkeursgrenswaarde voor railverkeer is 55 dB. Net als voor wegverkeerlawaai moeten ontwikkelingen voldoen aan de Wet geluidhinder (Wgh), het geluidbeleid en het Bouwbesluit.

Industrielawaai

In de Wgh is bepaald dat rond industrieterreinen waarop bepaalde krachtens de Wm aangewezen inrichtingen zijn gevestigd of zich mogen vestigen (grote lawaaimakers), een geluidszone moet zijn vastgesteld. Met deze zonering wordt beoogd rechtszekerheid te bieden aan zowel lawaaimakers als aan woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen. Lawaaimakers kunnen aan de ene kant hun geluidproducerende activiteiten niet onbeperkt uitbreiden ter bescherming van woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen binnen en buiten de zone. Aan de andere kant wordt, ter bescherming van hun akoestische ruimte, voorkomen dat woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen te veel oprukken naar de lawaaimakers toe.

De bedrijventerreinen De Kamp, Groenlo en Den Sliem/ Laarberg zijn gezoneerde bedrijventerreinen. De geluidscontouren worden opgenomen op de verbeelding van het bestemmingsplan.

Conclusie

Specifiek akoestisch onderzoek is voor dit bestemmingsplan niet noodzakelijk. In het bestemmingsplan zijn namelijk alleen de bestaande situaties vastgelegd. Daarnaast zijn ontwikkelingen opgenomen, voor zover deze reeds zijn voorzien van een voldoende ruimtelijke onderbouwing (zo nodig incl. akoestisch onderzoek). Daar waar het bestemmingplan mogelijkheden biedt, via een wijzigingsbevoegdheid tot het bouwen van extra woningen of wooneenheden zal onder andere als voorwaarde bij de wijzigingsbevoegdheid opgenomen dat zo nodig akoestisch onderzoek moet worden uitgevoerd. Al met al wordt daardoor voldaan aan de eisen uit de Wgh.

3.11.4

Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wm. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing).

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wm in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Lucht-

kwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit.

De ministerraad heeft op voorstel van de minister van VROM ingestemd met het NSL. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden.

Ook projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. In de AMvB-nibm is vastgelegd dat na vaststelling van het NSL of een regionaal programma een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal 1,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 of PM_{10}) als 'niet in betekenende mate' wordt beschouwd.

Conclusie

Het bestemmingsplan krijgt een beherend karakter. Er worden beperkte ontwikkelingen toegelaten die niet leiden tot een substantiële toename van het verkeer. De verwachting is dat in de toekomst geen overschrijding van de luchtkwaliteitsnormen zullen plaatsvinden. Onderzoek naar de luchtkwaliteit kan derhalve achterwege blijven.

B i j l a g e n

Bijlage leden klankbordgroep Bestemmingsplan Buitengebied Oost Gelre

De volgende organisaties maken deel uit van de klankbordgroep:

Twee vertegenwoordigers namens LTO en AJK

Twee vertegenwoordigers namens de dorpsorganisaties

Een vertegenwoordiger namens natuur- en milieuorganisaties

Een vertegenwoordiger namens Recreatie, toerisme en VVV

Een vertegenwoordiger namens historische verenigingen

De secretaris en gebiedscoördinator

Een vertegenwoordiger namens provincie Gelderland

Een vertegenwoordiger namens Waterschap Rijn en IJssel

Twee vertegenwoordigers namens de gemeente Oost Gelre

Bijlage kaart 'Begrenzing plangebied'

Colofon

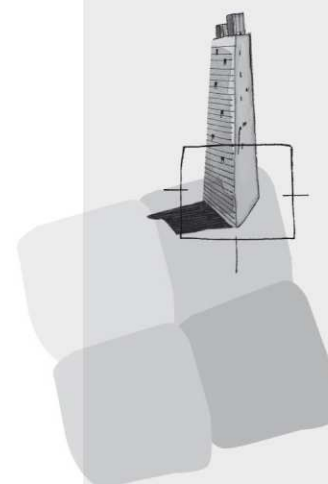
Opdrachtgever
Gemeente Oost Gelre

Contactpersoon
De heer G. Beguin

Rapport
Nota van Uitgangspunten

Projectleiding
De heer drs. J.W. Bomhof

Projectnummer
179.00.01.01.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort
T 033 465 65 45
F 033 461 14 11
E amersfoort@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort